

ONGA VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

**Helyzetfeltáró, Helyzetelemző és
Helyzetértékelő munkarészek**

2016. augusztus

Készítette: JORMA Kft.

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	8
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	10
1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS TÉRSÉGI KAPCSOLATOK, A VÁROS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN	10
1.1.1 Onga térségi szerepe	10
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkciónak bemutatása, elemzése	12
1.1.3 A település vonzáskörzetének bemutatása	17
1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	18
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)	18
1.2.2 Kapcsolódás a Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához	21
1.3 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK.....	22
1.3.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai.....	22
1.3.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	22
1.4 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEK	23
1.4.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök.....	23
1.5 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	24
1.5.1 A népesség főbb jellemzői	24
1.5.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	33
1.5.3 Települési identitást erősítő tényezők	34
1.6 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA.....	37
1.6.1 Humán közszolgáltatások	37
1.6.2 Esélyegyenlőség biztosítása	43
1.7 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA.....	43
1.7.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	43
1.7.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	45
1.7.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések	50
1.7.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	53
1.7.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	53
1.8 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE ..	56
1.8.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	56
1.8.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	63
1.8.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység	64
1.8.4 Foglalkoztatáspolitikai	64
1.8.5 Lakás és helyiséggazdálkodás.....	67
1.8.6 Intézményfenntartás.....	67
1.8.7 Energiagazdálkodás.....	73
1.9 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK.....	73
1.10 TÁJ ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA.....	74
1.10.1 Természeti adottságok	74
1.10.2 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek.....	76
1.10.3 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése	79
1.11 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA	79
1.11.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	79
1.11.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	81
1.12 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA	81
1.12.1 A terület-felhasználás vizsgálata	81
1.12.2 Önkormányzati tulajdon kataszter	87

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK

3

1.12.3	Az építmények vizsgálata - beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	88
1.12.4	Az épített környezet értékei	88
1.12.5	Az épített környezet konfliktusai, problémái	92
1.13	KÖZLEKEDÉS	93
1.13.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	93
1.13.2	Közúti közlekedés	93
1.13.3	Közösségi közlekedés	95
1.13.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	96
1.13.5	Parkolás	96
1.14	KÖZMŰVESÍTÉS	96
1.14.1	Víziközművek	97
1.14.2	Energia	99
1.14.3	Elektronikus hírközlés	101
1.15	TÉRSÉGI ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELEM	101
1.15.1	Talaj	101
1.15.2	Felszíni és felszín alatti vizek	102
1.15.3	Levegőtisztaság és védelme	106
1.15.4	Zaj, és rezgésterhelés	106
1.15.5	Sugárzás védelem	107
1.15.6	Hulladékkezelés	108
1.15.7	Vizuális környezetterhelés	109
1.15.8	Árvízvédelem	110
1.15.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	110
1.16	KATASZTRÓFAVÉDELEM	110
1.16.1	Építésföldtani korlátok	110
1.16.2	Vízrajzi veszélyeztetettség	111
1.16.3	Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	113
1.17	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	114
1.18	VÁROSI KLÍMA	114
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	116
2.1	A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZELETÉSE	116
2.1.1	Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	116
2.1.2	Humán infrastruktúra és szolgáltatások	117
2.1.3	Gazdaság	117
2.1.4	Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák	118
2.1.5	Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	119
2.1.6	Épített környezet	119
2.1.7	Közlekedés	119
2.1.8	Közművek	120
2.1.9	Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	120
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	122
3.1	HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE	122
3.1.1	A folyamatok értékelése	122
3.1.2	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	123
3.1.3	A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei	128
3.2	PROBLÉMATÉRKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP	129
3.3	ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRÉSZEK	134
4	MELLÉKLETEK	146
4.1	1. SZ. MELLÉKLET: A TELEPÜLÉSI TÉRSÉGEK ÁBRÁZOLÁSA BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYÉBEN..	146
4.2	2 SZ. MELLÉKLET: 2004-2016 KÖZÖTT MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK ONGÁN	147
4.3	3. SZ. MELLÉKLET: BÓCS ÉRV ZRT. X/B. TELEP VÍZBÁZIS „B” HIDROGEOLOGIAI VÉDŐÖVEZETE	152

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ
MUNKARÉSZEK

4

4.4	4. SZ. MELLÉKLET: ÉRTÉK- ÉS PROBLÉMATÉRKÉPEK.....	153
-----	---	-----

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Onga és Borsod-Abaúj-Zemplén statisztikai adatainak összehasonlítása	11
2. táblázat: Onga tömegközlekedési elérhetősége	13
3. táblázat: Munkamegosztás Onga és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	17
4. táblázat: Onga város népességszám változása 2005-2014	24
5. táblázat: Onga város népmozgalmi adatai (2001-2013)	25
6. táblázat: A népesség korösszetétele	26
7. táblázat: A népesség képzettség alapján	28
8. táblázat: Az önkormányzat által kötelezően biztosított segélytípusokban és a településen elérhető kiegészítő támogatásokban részesülők száma 2009 és 2013 között.	32
9. táblázat: Háztartások, családok életkörülményei (2001 és 2011).....	33
10. táblázat: Óvodai intézmények és azok legfontosabb statisztikai adatai (2014/2015 tanév)	38
11. táblázat: Általános iskolai intézmények és azok legfontosabb adatai (2014/2015 tanév).....	38
12. táblázat: Szociális ellátást biztosító intézmények főbb jellemzői	39
13. táblázat: Segélyezés	40
14. táblázat: A város sport infrastruktúrájának jellemzői (aktuális állapot) – nem csak önkormányzati.....	42
15. táblázat: Működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján.....	46
16. táblázat: A működő vállalkozások megoszlása fő gazdasági ágazatonként.....	47
17. táblázat: Onga mezőgazdasági területei	48
18. táblázat: Legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások Ongán.....	51
19. táblázat: Legtöbb iparüzési adót fizető vállalkozások Ongán	52
20. táblázat: Költségvetési adatok (e Ft)	56
21. táblázat: Az önkormányzat költségvetési kiadásainak alakulása (2009-2015).....	57
22. táblázat: Az önkormányzat költségvetési bevételeinek alakulása (2009-2013).....	58
23. táblázat: Az alapvető település-üzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztési célok	61
24. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma	66
25. táblázat: Fenntartott intézmények bemutatása.....	68
26. táblázat: Önkormányzati intézmények bevételei-kiadásai (e Ft).....	69
27. táblázat: Intézmények és funkcióik.....	86
28. táblázat: Az úthálózat jellemzői	94
29. táblázat: Közmű szolgáltatók összefoglaló táblázat	96
30. táblázat: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete szerinti zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken.....	107
31. táblázat: Veszélyelhárítási Tervben szereplő árvízi védekezés.....	113
32. táblázat: Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól.....	121
33. táblázat: Belső tényezők összefoglalása	123
34. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése	125
35. táblázat: Probléma- és érték-táblázat.....	129
36. táblázat: Szegregátumok lehatárolása	136
37. táblázat: 1. szegregátum alapadatai (KSH)	137
38. táblázat: 2. szegregátum alapadatai (KSH)	139
39. táblázat: Ongaújfalu külterületi részén a szegregációval veszélyeztetett terület mutatói	144

Ábrajegyzék

1. ábra: A megyei koncepció célrendszere.....	22
2. ábra: Népességszám alakulása 2005-2014	25

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK 6

3. ábra: Népmozgalmi mutatók, 2005-2014.....	26
4. ábra: Öregedési mutató.....	27
5. ábra: A népesség gazdasági aktivitása %.....	29
6. ábra: Foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerint %.....	29
7. ábra: Munkanélküliek száma 2005-2014 között.....	30
8. ábra: A munkanélküliség egy naptári éven belüli alakulása (havi bontás, 2014. év).....	31
9. ábra: Adófizetők aránya.....	31
10. ábra: Óvodai kihasználtság 2005-2015.....	37
11. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra Ongán összehasonlítva az országos, megyei és járási adatokkal, 2010-ig.....	44
12. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (db).....	44
13. ábra: A szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya.....	50
14. ábra: Működő és megszűnt vállalkozások száma Ongán.....	51
15. ábra: Helyi iparüzési adó (e Ft).....	52
16. ábra: A lakásállomány megoszlása az építési év szerint (db).....	54
17. ábra: Ongán épült lakások száma évenként 2000-2014 között.....	54
18. ábra: Új építésű lakások aránya (százalék).....	55
19. ábra: A lakások mérete.....	55
20. ábra: Közfoglalkoztatásban részt vettek számának alakulása 2005-2014 (Fő).....	65
21. ábra: Közfoglalkoztatásra fordított összeg alakulása 2005-2014 (e Ft).....	65
22. ábra: Onga és B-A-Z megyei személygépkocsi állomány (1000 főre jutó az állandó népesség körében).....	95
23. ábra: Helyközi autóbusz járatok.....	95
24. ábra: Közüemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya.....	97
25. ábra: A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások számának változása a teljes lakásállományhoz viszonyítva.....	98
26. ábra: Háztartási gázfogyasztás alakulása 2004-2014 között (1000 m ³ /fő).....	100
27. ábra: Az összes elszállított hulladék mennyiséges (tonna), Onga.....	109

Térképjegyzék

1. térkép: Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásai.....	11
2. térkép: Borsod-Abaúj-Zemplén megye sajátos adottságú fejlesztési térségei térképe.....	12
3. térkép: Onga elhelyezkedése.....	13
4. térkép: Településhálózat – település együttesek.....	15
5. térkép: Magyarország regionális fejlesztési pólusai és tengelyei.....	19
6. térkép: Magyarország városhálózata.....	19
7. térkép: Funkcionális térségek az OFTK-ban.....	20
8. térkép: Magyarország közlekedési és nemzetközi térszerkezete.....	20
9. térkép: Regisztrált gazdasági vállalkozások számának összehasonlítása térképen településenként (ezer lakosra, 2011-től (db)).....	45
10. térkép: A regisztrált vállalkozások száma a miskolci járásban.....	48
11. térkép: Aggteleki Nemzeti Park Natura 2000 területek.....	77
12. térkép: Az ökológiai hálózat övezetei.....	78
13. térkép: Onga város térképe.....	94
14. térkép: Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület övezete Onga közigazgatási területén.....	103
15. térkép: Onga érintettsége a vízminőség védelmi terület övezete által.....	105
16. térkép: Problématérkép.....	132

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK 7

17. térkép: Értéktérkép	133
18. térkép: 1. szegregátum elhelyezkedése Ongán	135
19. térkép: Szegregációval veszélyeztetett területek Ongán.....	135
20. térkép: 1. szegregátum Ongán	136
21. térkép: Szegregációval veszélyeztetett terület Ongán.....	139

Vezetői összefoglaló

A jelen megalapozó tanulmány kereteit „A Kormány 314/2012. (XI. 8.) rendelete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szabályozza.

A rendelet összefüggő, három elemből álló dokumentum-rendszert hoz létre:

- Megalapozó vizsgálat
 - helyzetfelmérés
 - helyzetelemzés
 - helyzetértékelés
- Településfejlesztési koncepció
- Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

A megalapozó vizsgálat közös háttérét képezi mind a hosszú távú koncepciónak, mind a középtávú, operatív jellegű („megvalósítás orientált”) ITS-nek. Ebből adódóan az ITS elkészítésekor a város társadalmi és gazdasági folyamataiban bekövetkezett változásaira koncentrálni, hangsúlyosan azon területek elemzésére, értékelésére, melyek összefüggésben lehetnek a hazai, illetve EU szinten meghatározott fő fejlesztési célokkal.

A helyzetelemzés tartalma kapcsán a vizsgálati részre vonatkozóan a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az alábbiakat írja le:

Kiindulásképpen a jogszabály 3. § rögzíti, hogy

- „(2) A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz a település méretének, sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembevételével készül.
- (3) A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz készítésének módját a korábbi tervekre is figyelemmel kell meghatározni.”

Ezek alapján, a tartalmi követelmények tekintetében az alábbiakat határozza meg:

A településfejlesztési koncepció:

- 5. § (3) Az megalapozó vizsgálat és a koncepció tartalmi követelményei kapcsán meghatározott tartalom elemei összevonhatók, átcsoportosíthatók, indokolt esetben egyes elemei elhagyhatók, illetve azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletezettséggel kell kidolgozni.
- Az integrált településfejlesztési stratégia:
- 6. § (2) A stratégia készítése során az 1. melléklet (megalapozó vizsgálat) szerinti megalapozó vizsgálatokat szükség szerint aktualizálni kell.
- Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező 6-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A tervezési munka eredménye, a stratégia fő vonalaiban akkor tekintendő eredményesnek, ha

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK 9

- hozzájárul ahhoz, hogy a település összességében a lehető legnagyobb mértékben használja ki fejlődési potenciálját a 2014 – 2020 időszakban,
- olyan módon kerül kialakításra, hogy azt a lehető legnagyobb mértékben tudják támogatni az EU Strukturális és Beruházási (ESB) alapjai források, így a város optimálisan képes kihasználni az EU 2014 – 20 közötti időszakának fejlesztési lehetőségeit,
- a stratégiába foglalt tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul a 2015. évet követő időszakban,
- az ITS a város működésének különböző szereplői közti kommunikáció eszközévé válik, s így céljai és projektjei széles körű támogatást élveznek a város társadalmi és gazdasági szereplőinek körében,
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban folyó egyes fejlesztési tevékenységek – függetlenül azok finanszírozóitól illetve tulajdonosaitól - egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, erősítve ezzel az egyes fejlesztési célú beavatkozások hatását.
- a közszféra fejlesztései mellett ösztönzi a magánszféra befektetéseit is.

Jelen tanulmány a fenti eredményességi kritériumokhoz illeszkedve az alábbi fő kérdésekre összpontosít:

- a megváltozott társadalmi és gazdasági környezet indokolta változások
- a szakpolitikai környezetből és szabályozásból eredő változások, különös tekintettel az EU Kohéziós Politika szabályaiból – ezen belül elsődlegesen az ESB alapok felhasználását érintő szabályokból –, valamint a 314/2012 (IX.8) Korm. rendelet alkalmazásából fakadó követelményekre,
- a stratégia érintettjeinek bevonása, partnerség szervezése.
- A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése lehetővé teszi az 1. mellékletben meghatározott tartalmi elemek összevonását, átcsoportosítását, indokolt esetben egyes elemek elhagyását, továbbá előírja, hogy azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletezettséggel kell kidolgozni. Ennek megfelelően jelen Megalapozó Vizsgálat olyan tartalmi részletezettséggel kerül kidolgozásra, amely a stratégia kidolgozásához szükséges. Részletesebb elemzésre a településrendezési terv felülvizsgálata, módosítása során fog sor kerülni. Ez indokolja a kormányrendelet szerinti 1.3., 1.4., 1.5.2., 1.6., 1.6.1., 1.6.2., 1.12.2., 1.12.2.1., 1.12.2.2., 1.14.1.2, 1.14.2.1, 1.14.2.2, 1.14.4, 1.14.5.1, 1.14.5.3, 1.14.5.4., 1.16.3., 1.18.1., 1.18.3 alfejezetek elhagyását, illetve egyes alfejezetek tömörségét.

1 Helyzetfeltáró munkarész

1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

1.1.1 Onga térségi szerepe

Történelmi előzmények

Onga az őskortól lakott település, jelentősek az itt talált bronzkori régészeti leletek. A település első név szerinti említése 1222-ből ered, ekkor Hunga néven említették. A törökök 1588-ban felégették a falut, de a lakosok hamarosan újraépítették. A török elleni felszabadító háború, majd a Rákóczi-szabadságharc küzdelmei Ongát sem kímélték. A falu azonban átvészelte a nehéz időszakokat. A XVIII. század már lassú fejlődést hozott a település életében. Az 1750-es években református betelepülők érkeztek Ongára. A lakosok főleg sókereskedelemből és állattenyésztésből éltek. A falu legismertebb földesúri családja a Darvas család volt. A nagy magyar történelmi személyek közül megfordult itt II. Rákóczi Ferenc, Csokonai Vitéz Mihály és Görgey Artúr is. A XIX. század második felében felgyorsult a polgári átalakulás. Ongán a demográfiai robbanás az 1890-es években következett be. Megszűntek a nagy járványok, csökkent a csecsemőhalandóság, jobb lett a közegészségügy helyzete, javultak az életkörülmények. Mindezek a változatlanul magas természetes szaporodás mellett népességnövekedést idéztek elő.

Miskolc iparvárossá fejlődése is kedvezően hatott Ongára. A közeli nagyváros, a jó piaci értékesítési lehetőségek, a kiépülő vasút (1860) egyre vonzóbbá tették a települést a betelepülők számára. A növekedés a XX. században sem állt meg. Az 1960-as évektől a településen jelentős építkezések kezdődtek. Többek között megépült az új iskola, óvodák, orvosi rendelő, kultúrház, tanácsháza, könyvtár. Mára már kiépült a vezetékes ivóvíz-, a szennyvíz-, a gáz-, a telefon-, a kábeltévé-hálózat, korszerűsítették a közvilágítást, a sportpályát, a település intézményeit.

A településen – belterületbe történő csatolással – újabb utcák kialakítása történt meg 2004-ben (Csokonai, Mészáros Lázár utcák), valamint meglévő utcák meghosszabbításával közel 100 építési telek kialakítása történt meg, melyek beépítése folyamatos. Legtöbben Miskolcra költöztek a nem egészen 10 km-re fekvő Ongára, de a megye számos településéről érkeztek ide bevándorlók. Előnyös földrajzi fekvése, a jó közlekedési lehetőségek, a település nyugodt, kiegyensúlyozott élete és természetesen Miskolc közelsége miatt Onga azon települések közé tartozik, mely Miskolc agglomerációs körzete adta lehetőségeket a maga javára fordította. Magyarország Köztársasági Elnökének 325/2013. (VII.10.) KE határozata alapján a település városi címet kapott 2013. július 15. napjától.

Meghatározó a szerepe a település fejlődésének életében a közlekedési kapcsolatai a városnak: a város határának ÉNy-i részén húzódó Miskolc-Kassa irányban futó 3. sz. főút mellett Ongán halad át a 37. sz. Miskolc-Sátoraljaújhely felé vezető országút is. A települést átmetszi a Miskolc-Kassa vasúti szárnyvonal.

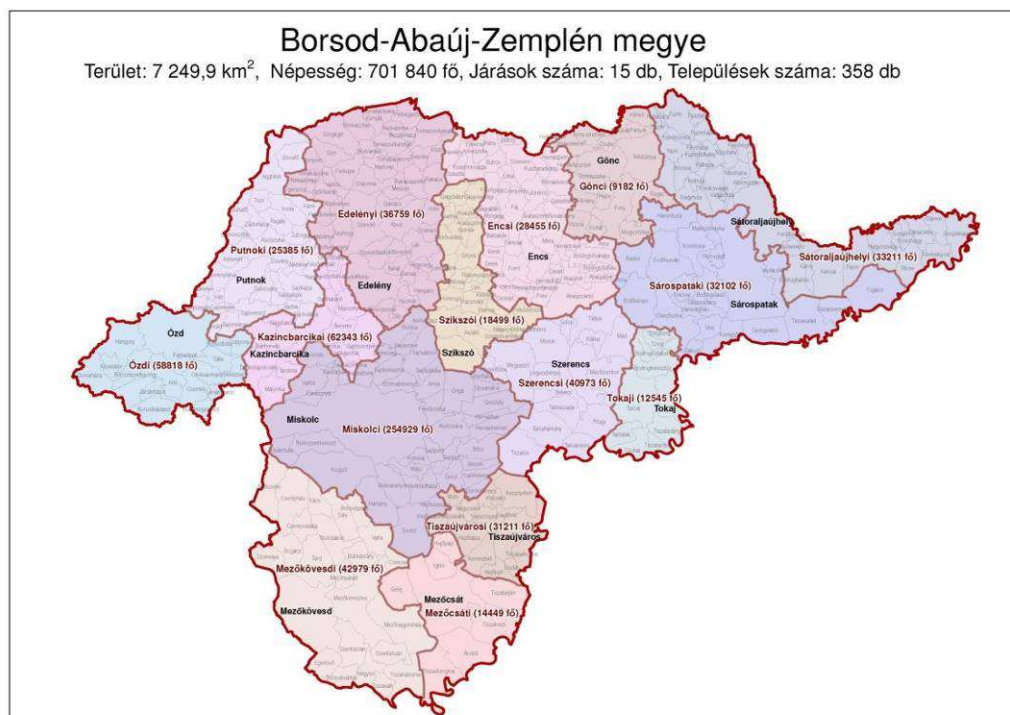
Az alábbi táblázatban látható adatok alapján megállapítható, hogy a megyén belüli részesedése Ongának nem jelentős mértékű: 1 % alatti a mutatók aránya, mint a lakónépesség, a működő vállalkozások, a szálláshelyek száma, mint ahogyan a foglalkoztatottak és a nyilvántartott álláskeresők száma is.

1. táblázat: Onga és Borsod-Abaúj-Zemplén statisztikai adatainak összehasonlítása

	Onga	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Részesedés a megyén belül (%)
Lakónépesség száma (2014, fő)	4 746	667 594	0,71%
Működő vállalkozások száma (2014, db)	156	28 780	0,54%
Kereskedelmi szállásférőhelyek száma (2015, db)	0	19 732	0,00%
Vendégéjszakák száma (2013, db)	0	66 482	0,00%
Kiskereskedelmi üzletek száma (2015, db)	40	7 625	0,52%
Foglalkoztatottak (2011, fő)	1 610	231 792	0,69%
Nyilvántartott álláskereső (2016, fő)	338	43 609	0,77%

Forrás: KSH, NFSZ

1. térkép: Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásai

Forrás: www.jaras.info.hu

Onga a Miskolci járás települései közé tartozik. A Miskolci járás székhelye Miskolc. Területe 972,80 km², népessége 249 563 fő (ezzel Magyarország legnépesebb járása), népsűrűsége 257 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. Hét város (Miskolc, Alsózsolca, Emőd, Felsőzsolca, Nyékládháza, Onga és Sajóbábony) valamint 32 község alkotja a járást.

Onga a miskolci agglomeráció részeként a borsod-abaúji térség központjához tartozik. Térségi és regionális szerepkörétföldrajzi fekvése adja: az agglomeráció körül körkikk-szerűen terül el a Bükk hegység, a Cserhát és az Alföld szegélye.

2. térkép: Borsod-Abaúj-Zemplén megye sajátos adottságú fejlesztési térségei térképe

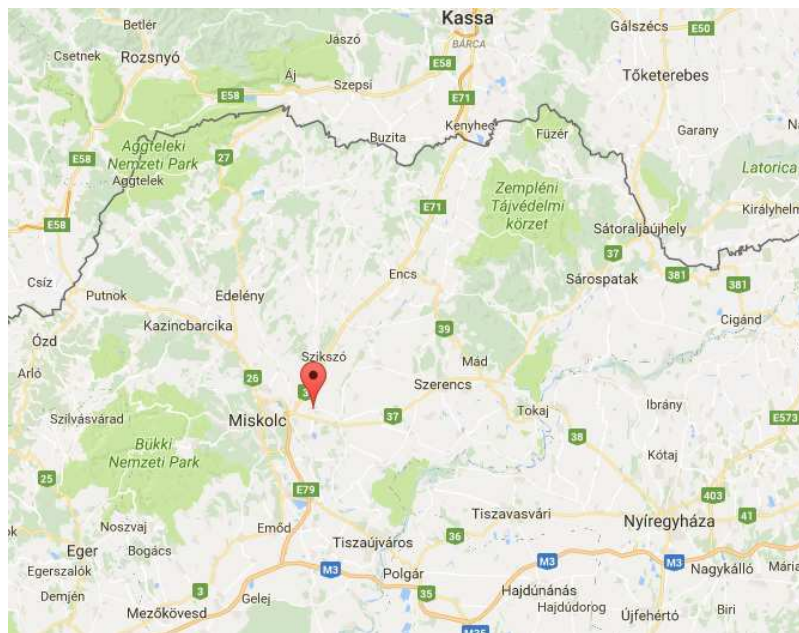
Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye ITP, 2015

A megyei Integrált Területi Program alapján Onga a „Borsodi tengelyhez” tartozik, ahol a települések között jól működő közösségi közlekedési rendszer kialakítása szükséges, amely biztosítja a munkába való eljutást és a vállalkozások közti kapcsolatot.

1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcionak bemutatása, elemzése

Onga Magyarország ÉK-i részén B.-A.-Z. megyében, Miskolctól 8 km-re található. A város elhelyezkedése kedvező, mivel két főút, a 4 km-re leágazó M3-as autópálya és Miskolc közelsége, illetve a keresztülhaladó Miskolc- Kassa vasútvonal előnyös helyzetbe hozta a települést. Ongát körülölelik a különböző időkben megnyitott bányatavak, melyek közül a legismertebbek a település keleti határánál találhatóak, számuk a kavicskitermelés következtében emelkedik. A település adottságai jó talajviszonyokkal párosulnak, a határ különböző eredetű talajfajtákból áll., ezek fekete humusz, agyag, vályogtalaj és homokos földek.

3. térkép: Onga elhelyezkedése

Forrás: google térkép

2. táblázat: Onga tömegközlekedési elérhetősége

Kategória	Kategória jellemzői		Települések
	Legrövidebb menetidő	Átlagos járatsűrűség	
Rövid menetidejű és nagy sűrűségű közvetlen busz összeköttetés	< 0:20 0:30 – 0:40	13 db/nap + 10 db/nap	Miskolc – Onga Kultúrház (Ongán belül 3 megálló) Miskolc-Onga(Ócsanáros), szövetkezeti bolt (Ongán belül 9 megálló)
Rövid menetidejű és nagy sűrűségű összeköttetés	< 0:20	100 db/nap <	Miskolc – Ongaújfalui elágazás / Csavaripari elágazás -Szikszó-Forró-Encs; -Homrogd, Abaújszolnok
Rövid menetidejű és nagy sűrűségű vonat összeköttetés	< 0:20	15 db/nap	Hidasnémeti – Miskolc – Füzesabony vonalat érintő települések személyvonattal elérhetőek

Forrás: 2016. évi vasúti menetrend, Helyközi autóbuszjáratok kivonatos menetendje, www.menetrendek.hu

A település közúton megközelíthető tömegközlekedéssel:

- helyközi busszal (Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt.), mely Miskolcon, a Búza térről indul közvetlenül Ongára, a menetidő: 15 perc;

- vasúton a Miskolc-Hidasnémeti vonalon, Miskolcra indulva a második megálló (Felsőzsolca után) Onga, menetidő: 11 perc.

A város határának ÉNy-i részén húzódó Miskolc-Kassa irányban futó 3. sz. főút mellett Ongán halad át a 37. sz. Miskolc-Sátoraljaújhely felé vezető országút is. A települést átmetszi a Miskolc-Kassa vasúti szárnyvonal. A város belterületi útjainak járhatósága jó, többségük (több, mint 95%) aszfaltburkolattal ellátott.

Az ország 2013. január 1-től érvényes közigazgatási átszervezése nyomán (218/2012.(VIII.13.) Korm. rendelet) Onga a Miskolci járás településeként került kijelölésre.

Onga a miskolci agglomeráció része, mely az ország második legnagyobb népességtömrőlése, a földrajzi fekvése és térségi kapcsolatrendszere pedig kedvező.

Az 1996. évi lehatárolás szerint a miskolci agglomerációt 17 település alkotta (Miskolc mellett Kazincbarcika társközpont volt, a belső gyűrűhöz tartozott: Alsózsolca, Bükkszentkereszt, Felsőzsolca, Mályi, Nyékládháza, Répáshuta, Sajóbáony, Sajókeresztúr, Sajószentpéter, Szirmabesenyő, a külső gyűrű települése volt: Arnót, Kistokaj, Onga, Sajóecseg).

A 2003. évi lehatárolás módosította az agglomerációt alkotó települések körét: a vonzott településekhez újként csatolták hozzá Sajóvámot és Sajópálfát, törölték Kazincbarcikát, Sajószentpétert, Répáshutát, Nyékládházát és Sajóecseget.

1.1.2.1 Funkcionális vonzáskörzet lehatárolás:

Borsod-Abaúj-Zemplén megyére jellemző jellemző a nagy településsűrűség, valamint az aprófalvak magas aránya. A megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata (2009) javasolta a meglévő közép- és kisközép-városok, valamint a határ közeli kisvárosok – Cigánd, Gönc, Encs, Szendrő, Putnok - központként, társközpontként történő megerősítését, népesség- és gazdasági telephely-vonzó képességének növelését, funkcióbővítését. Emellett a terv szerint jelentős szuburbanizációs növekedés jellemezte 2009 környékén a Sajó- és a Hernád-völgy Miskolctól keletre eső szakaszát, különösen Arnót, Onga és Mályi településeket tekintetében.

A 2003. évi lehatárolásnál a miskolci agglomeráció teljes egészében a 40 településből álló miskolci statisztikai kistérségbe tartozott. Az agglomeráció a miskolci kistérség területének 44%-át, lakónépességének 79%-át alkotja.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata során készített térképi ábrán látszik, hogy Onga városias települési térségbe tartozik (piros színnel jelölve), valamint beleesik a hálózati csomópont területébe is (szürke kockás részek).

A településhálózatok és településegységek térképi ábrája (lásd: 1.sz. Melléklet) alapján pedig megállapítható, hogy Miskolc közelsége mellett Onga még 2 megyei fejlesztési társközpont (Felsőzsolca és Szikszó) közvetlen szomszédságában található.

Agglomerációs helyzetéből adódóan Ongának csekély mértékű vonzáskörzete van, leginkább a szomszédos települések közötti együttműködés jellemző. A turisztikai vonzerőt is jelentő ongai bányatavak látogatottsága 2500 fő/évre tehető, amely a vonzáskörzetben élőknek is fontos.

Közúti kapcsolat tekintetében Onga helyzete kedvező - a Zempléni, a Cserehádi és az Észak-alföldi utak találkozásában helyezkedik el. Az országon belüli forgalom szempontjából az M30 gyorsforgalmi út biztosítja az északkelet-magyarországi térség kapcsolatát a főváros, az ország középső része és a Dunántúl felé, valamint a másik irányba a kelet-magyarországi területekhez. A Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a Kassa területén kialakuló Kassa-Miskolc Eurorégió szempontjából kiemelkedő jelentőségű a két várost összekötő, az eurorégió közlekedési tengelyét alkotó útvonal, amelynek jelenleg magyarországi szakasza az M30 gyorsforgalmi út, melyet a közeljövőben autópályaként folytatnak a magyar-szlovák határig, ahol a már 2010-ben megvalósult Pozsonytól Zsolna–Eperies–Kassa irányában az ukrán határig vezető autópályához csatlakozhat.

Munkaerő-piaci vonzáskörzet

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a munkavállalási céllal Ongára ingázók száma 166 fő, ami a helyben foglalkoztatottak (591 fő) 28%-a. A város munkaerő-piaci kapacitása alacsony tekintve, hogy a 166 bejáróval szemben 1152 ongai lakos jár más településre. A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak száma 2011-ben 425 fő volt. Azt, hogy egy város szolgáltatásait – beleértve a munkahelyek kínálatát is – más

település lakosai, vállalkozásai milyen gyakran veszik igénybe, alapvetően befolyásolják a közösségi közlekedés feltételei.

1.1.2.2 Eseti jelleggel együttműködő települések köre

Ebben a fejezetben az eseti együttműködések (kooperáció 2. szintje) jelennek meg, amelyek különböző funkciók és szempontok szerint csoportosíthatók.

Közmű agglomerációk, társulások (víz- és szennyvízszolgáltatás, üzemeltetés, szemétszállítás).

Funkcióhoz kapcsolódó együttműködés:

- egészségügyi ellátás tekintetében a környező városokban Miskolcon, Szikszón érhetőek el a járóbeteg szakellátási-, szakrendelési szolgáltatások. A központi orvosi ügyelet Felsőzsolcán érhető el.
- 2013. július 1-jével a szociális és gyermekvédelmi alapszolgáltatás intézményi ellátásainak közös működtetésére létrejött intézményfenntartói társulás Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján települési önkormányzatunk gesztorságával működő, jogi személyiséggel rendelkező intézményi társulássá alakul át, Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása néven, 17 önkormányzat részvételével.
- A Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékkezelési Önkormányzati Társulás 2000 októberében 118 önkormányzat – köztük Onga – részvételével alakult, melynek feladata a társult önkormányzatok közigazgatási területén összehangolt fejlesztés, közös társulási programok kialakítása abból a célból, hogy a Sajó-Bódva völgye és környéke korszerű, EU-konform regionális hulladékgazdálkodási rendszert alakítsanak ki, és a térségben elősegítse a felhagyott korszerűtlen és illegális hulladéklerakók felszámolását.
- Onga részvételével 9 település önkormányzata 2013 júliusában alapította a Körömi Agglomeráció Szennyvíztisztító Fejlesztési Önkormányzati Társulást, melynek feladata a körömi szennyvíztisztító telep fejlesztése, a meglévő agglomerációs szennyvízelvezető hálózat szagtalanítása és Újharangod településrész kiépülő csatornájának rákötése a körömi agglomeráció szennyvízgyűjtő rendszerére, így a teljes agglomeráció szennyvizeit a meglévő körömi szennyvíztisztító telep tisztítja.
- A Rákóczi Leader vidékfejlesztési egyesület célja a 2014-2020 között megvalósuló vidékfejlesztési program nyújtotta lehetőségek kihasználása, a helyi fejlesztési stratégia megvalósítása.

1.1.2.3 Települési funkciók bemutatása

Onga városi funkcióit meghatározó intézményrendszerek, közszolgáltatások és a város térszervező erejét meghatározó tényezők alakítják.

Onga rendelkezik számos olyan valódi városi funkcióval, amelyek erősítik jelentőségét a térségben. Onga városi funkciói a szociális szektor, a közoktatás, a közművelődés terén a legerősebbek, vagyis a város térszervező erejét meghatározó tényezők széleskörűek.

A foglalkoztatásban a következő jellemzők állapíthatók meg a 2011. évi népszámlálás adataiból: a vezető, értelmiségi foglalkozású foglalkoztatottak és az egyéb szellemi foglalkoztatottak száma arányait tekintve magasnak mondható (236 és 371 fő), illetve jelentős az ipari, építőipari foglalkozásúak foglalkoztatása (515 fő). A kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozásúak száma nevezhető még ezen kívül jelentősnek (295 fő).

1.1.3 A település vonzáskörzetének bemutatása

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot.

A miskolci térség, illetve vonzáskörzetének együtt járó fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projektekké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Egyértelműen a vonzáskörzetbe tartozik:

- Újcsanáros - a Hernád folyó völgyében, Miskolctól és Szerencstől azonos távolságra található település, amely a történelmi Zemplén, ezen belül a Harangod-vidék része, lakossága 861 fő (2015. jan. 1.);
- Sóstófalva, 234 fő (2015. jan. 1.) zsáktelepülés Miskolctól és Szerencstől azonos távolságra található.

3. táblázat: Munkamegosztás Onga és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Onga városa által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
■ Munkahely ■ Munkaerő ■ Lakóterület ■ Rekreációs tevékenység ■ Alapfokú oktatás ■ Szociális szolgáltatások ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások	■ Munkahely ■ Munkaerő ■ Egészségügyi alap- és szakellátás ■ Alternatív ipari területek ■ Kulturális lehetőségek ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Mezőgazdasági termékek ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Turizmus

Forrás: saját szerkesztés

1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)

Az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz (97/2005 (XII.25.) OGY Határozat) való igazodás

Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye, Nógrád megye): A régió célja olyan társadalmi-gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja regionális versenyképességünket, kiegyensúlyozott településrendszere épül, szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe. A közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében a régió belüli mérsékli, vagy megszünteti az elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségeket.

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Az OFTK **négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt** fogalmaz meg:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. A városhoz kapcsolódó **területi specifikus cél** többek között:

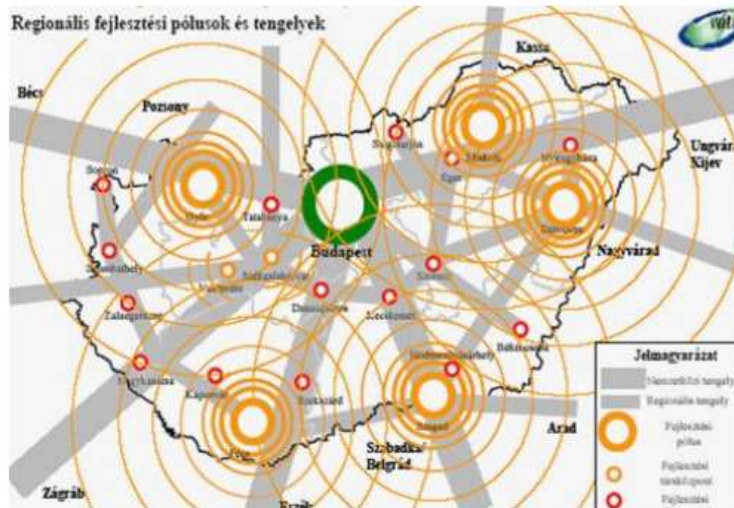
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés.

AZ OFTK nem nevesíti Ongát. Ami megjelenik a dokumentumban, az a Miskolchoz kapcsolódó fejlesztések.

A település nem rendelkezik Integrált Városfejlesztési Stratégiával. Onga stratégiai céljait úgy kívánja meghatározni, hogy azok összhangban legyenek az országos és megyei területfejlesztési koncepció céljaival. Onga a hazai decentralizációt szolgáló hazai és európai tengelyek, kapcsolatok rendszerének egyik metszéspontján fekszik, ezen térszerkezeti vonalakhoz való közeli pozíció kedvező hatással lehet a város életére.

Miskolc versenyképességét, vonzerejét erősíti egy emberi léptékű, gazdaságilag pezsgő, kulturált pihenő funkcióval is rendelkező kertváros, Onga.

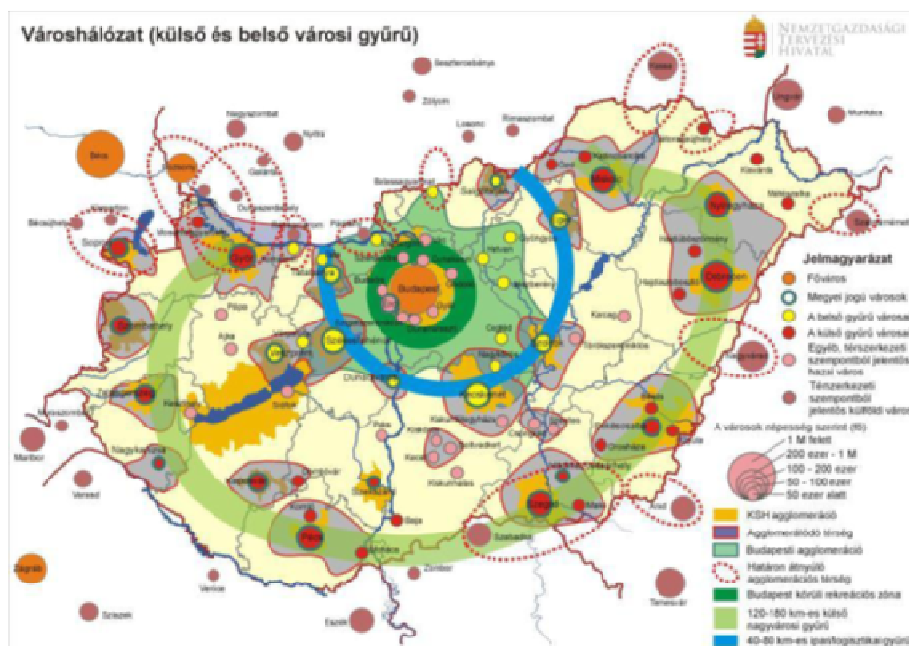
5. térkép: Magyarország regionális fejlesztési pólusai és tengelyei

(Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió)

Forrás: OFTK, 2014

6. térkép: Magyarország városhálózata

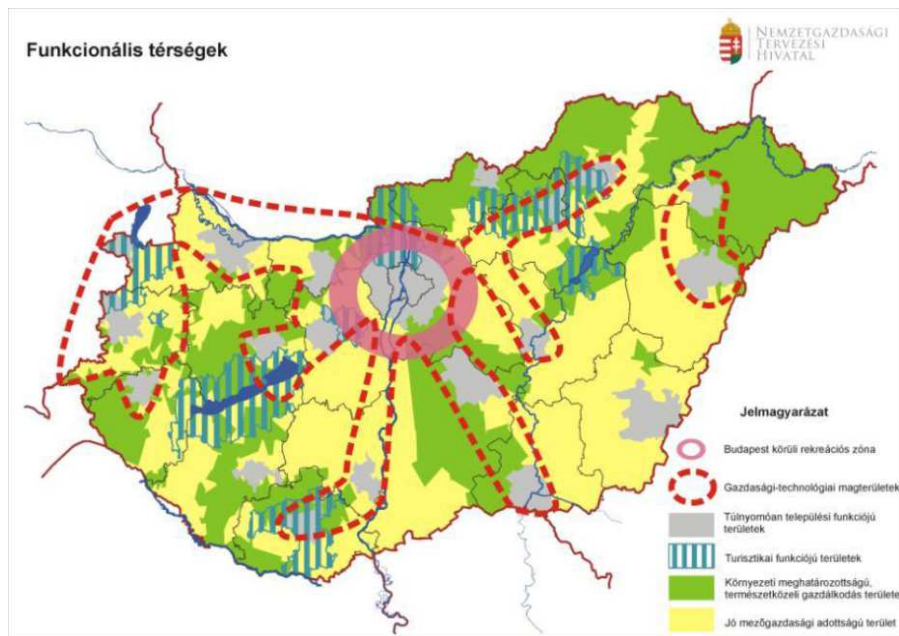

Forrás: OFTK, 2014.

Onga a miskolci agglomeráció közvetlen közelében helyezkedik el, amely fejlődési útvonalat jelenthet a település számára.

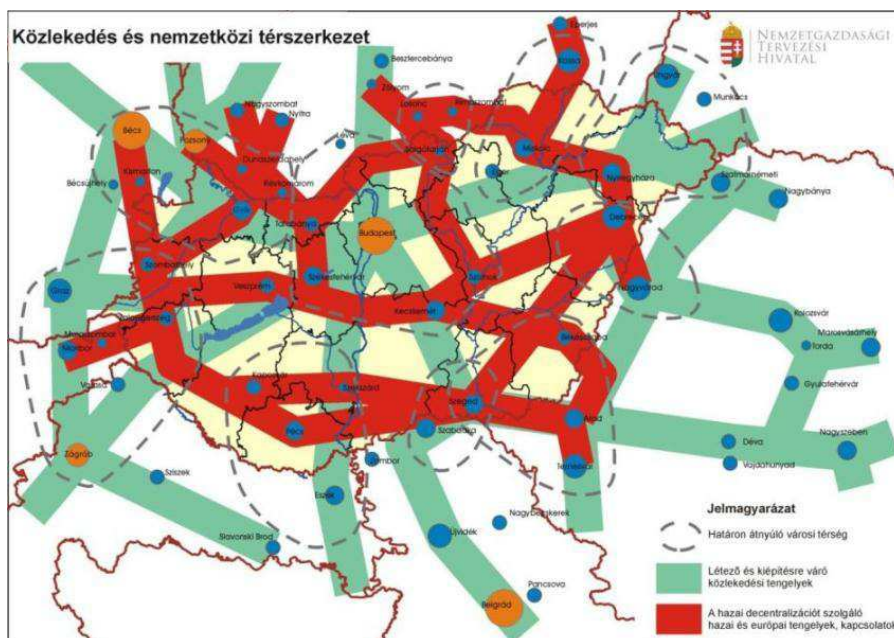
Onga az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) alapján a funkcionális térségek közül a gazdasági-technológiai magterületek övezetébe tartozik.

7. térkép: Funkcionális térségek az OFTK-ban

Forrás: OFTK, 2014

8. térkép: Magyarország közlekedési és nemzetközi térszerkezete

Forrás: OFTK, 2014.

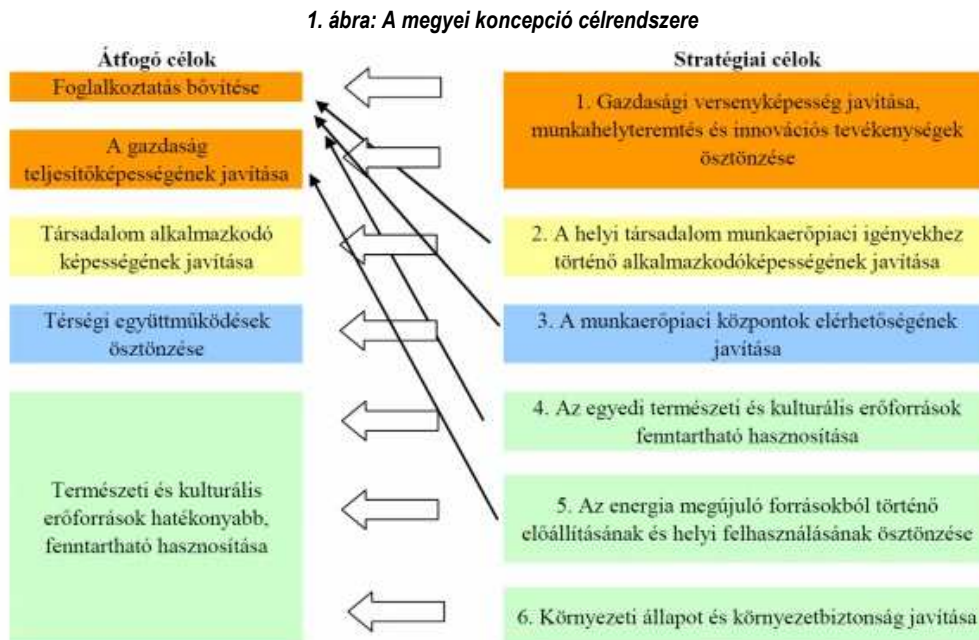
Onga, mint Miskolc agglomerációjában fekvő kisváros, a közlekedési és nemzetközi térszerkezetét tekintve kedvező helyzetben van, hiszen az egyik legfontosabb K-NY irányú közlekedési tengelyhez (M3 autópálya) közeli elhelyezkedésén kívül a hazai decentralizációt szolgáló É-D irányú hazai és európai tengely melletti, sőt a két tengely csomópontjához is különösen közeli közlekedési kapcsolatai vannak. Ezen kívül a Miskolc-Kassa határon átnyúló városi térségbe is beletartozik a térszerkezeti ábra alapján.

1.2.2 Kapcsolódás a Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési koncepciója 2013 decemberében készült. A Koncepció megfogalmazza: " hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön."

A megye fejlesztésének átfogó céljai:

- jelentősen bővüljön a foglalkoztatás, mind a növekvő számú, a nemzetközi munkamegosztásban exportteljesítménye, vagy beszállítói kapcsolatai miatt résztvevő KKV-k, mind a betelepülő nemzetközi vállalatok, illetve a jövedelembővülés multiplikátor hatásaként az elsődlegesen helyi piacra termelő, illetve szolgáltató vállalkozások tevékenysége nyomán. A megye megtartja a jól képzett közép- és felsőfokú végzettségű munkaerőt, ami a foglalkoztatás-bővülés alappillért jelent;
- növekedjék a megyében megtelepedő vállalkozások innovációs teljesítménye, ezen keresztül elsősorban a hagyományokkal rendelkező feldolgozóipari ágazatok (gépipar, vegyipar, mechatronika, szén és energiaipar, elektrotechnika) vállalkozásai által teremtett gazdasági érték („A gazdaság teljesítőképességének javítása”) – Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték 2020-ra legalább az országos átlag 75%-át érje el;
- jelentősen javuljon a túlnyomórészt a külső és belső (pl. nagyvárosi) perifériákon élő, halmozottan hátrányos helyzetű csoportok képessége és kompetenciaszintje;
- fenntartható és integrált módon kerüljenek megőrzésre, védelemre és hasznosításra a gazdag természeti és épített környezet, valamint a kulturális örökség elemei és gyűjteményei, kiemelten az energiatermelés, a turizmus, valamint a mezőgazdaság és élelmiszeripar.

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Fejlesztési Konceptiója

1.3 Hatályos településfejlesztési döntések

1.3.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

Onga városa nem rendelkezik településfejlesztési koncepcióval és Integrált Városfejlesztési Stratégiával. A város Településfejlesztési Konceptiója az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként jelen folyamatban készül el.

1.3.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Onga Városa nem rendelkezik hatályos településfejlesztési és –rendezési szerződésekkel.

1.4 Településrendezési Tervi előzmények

1.4.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

1.4.1.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

A hatályban lévő településrendezési eszközök a következők:

- Településszerkezeti terv (jóváhagyva a 11/1999. (VI. 1.) számú Önkormányzati Rendelettel);
- Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási terv (jóváhagyva 11/1999. (VI. 1.) számú Önkormányzati Rendelettel, többször módosított önkormányzati rendelet, melynek legutolsó módosítása jelenti az új egységes szerkezetű hatályos helyi építési szabályzatot (jóváhagyva a 2/2016. (II. 10.) számú Önkormányzati Rendelettel).

Onga Város Önkormányzatának jelenleg érvényben lévő Onga település közigazgatási területére érvényes hatályos településrendezési terve és szerkezeti terve 1999-ben készült, elfogadásra 2000-ben került.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 45. § (1) bekezdése alapján:

„A 2012. december 31-én hatályban lévő, valamint az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével elkészített és elfogadott településrendezési eszköz 2018. december 31-ig alkalmazható.”

Onga Város Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi építési szabályzatról szóló 2/2016.(II.10.) számú helyi rendeletében jóváhagyta egy új komplex településrendezési terv elkészítését is.

1.4.1.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

A településszerkezeti terv belterületére vonatkozó megvalósult elemei az alábbiak:

- Új területek belterületbe vonása megtörtént:
 - Kertvárosias lakóterületek bővítése a meglévő lakóterületek mellett megvalósult a vasút nyugati oldalán (észak és dél felé is)
 - Új telektömbök kialakítása a Major utca déli térségében megvalósult
- A meglévő tömbök feltárása megtörtént, új építési telkek kerültek kialakításra
- A meglévő beépítés intenzitásának növelése a település központi részén megvalósult
 - Kisvárosias főter kialakítása megvalósult

Egyéb terület-felhasználásra vonatkozó elemek:

- Vállalkozói övezet kialakítása megtörtént

A jelenleg hatályos szerkezeti terven az alábbi terület-felhasználású, funkciójú területek találhatók:

- Ongaújfalu külterületi részen- Szikszó felé vezető út két oldala mentén IG – ipari gazdasági,
 - KG – kereskedelmi gazdasági funkciójú terület-felhasználású területek találhatóak.
- Ongaújfalu Ócsanáros közötti területrészekben mezőgazdasági funkciójú terület-felhasználású területek találhatóak (pld. Tejtermelő telep)
- Üdülő-övezet kialakításra került a kavicsbányák belterülethez közelebb eső területen (üdülőfalu), az Újfalusi kaszálók és rétföldek területén, ill. a Heinlein-tanyánál.
 - A kavicsbányák fejlesztése megvalósult, jelenleg nincs kavics kitermelés.
 - Mezőgazdaság / állattartás: a régebbi nagyüzemek jelentősége visszaesett.

1.5 A település társadalma

1.5.1 A népesség főbb jellemzői

1.5.1.1 Demográfia

Népességszám alakulása

Onga város állandó népessége 2005-ben 4956 fő volt, ami 2015-re 4898 fő re csökkent. A csökkenés 1,17 %-os, ami jelentősen alacsonyabb a megyei adatokhoz hasonlítva (6,43%), továbbá az országos adathoz (1,36 %) viszonyítva is kisebb népességsökkenés tapasztalható.

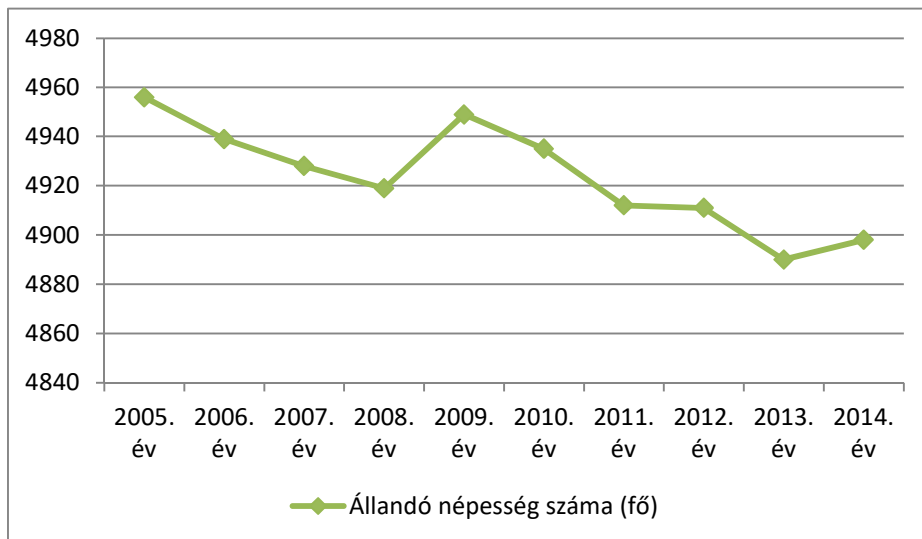
4. táblázat: Onga város népességszám változása 2005-2014

Adattípus	2005	2014	Népesség változása 2014/2005 (%)	Lakó-népesség / állandó népesség 2005	Lakó-népesség / állandó népesség 2014
Állandó népesség (város)	4 956	4 898	98,83%	99,17%	96,90%
Lakónépesség (város)	4 915	4 746	96,56%		
Állandó népesség (megye)	743 541	695 756	93,57%	97,61%	95,95%
Lakónépesség (megye)	725 779	667 594	91,98%		
Állandó népesség (ország)	10 179 000	10 040 561	98,64%	98,99%	98,16%
Lakónépesség (ország)	10 076 581	9 855 571	97,81%		

Forrás: KSH: 2014

2005-től 2014-ig tartó idősoros adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a népességszám ingadozó, azonban a vizsgált 10 év átlagában csökkenő tendenciát mutat.

2. ábra: Népességszám alakulása 2005-2014

Forrás: KSH, 2014.

Népsűrűség

A város népsűrűsége a 2014. évi KSH adatok alapján 151 fő/km², ami 2005-hez képest (168 fő/km²) csökkent, de jelentősebb változást nem mutat; ez az érték a megyei átlaghoz (96 fő/km²) képest magasabb.

Népmozgalom

Népmozgalmi mutatók elemzése során a születések és halálozások alakulását, természetes szaporodást, a vándorlási adatok elemzését tekintjük át. Az élveszületések száma 2005-ben 51 fő, 2014-ben jelentősen magasabb, 70 főre nőtt, ami 37%-os növekedést jelent. A 2005-től tartó idősoros adatokat tekintve megállapítható, hogy 2012-ig stagnálás tapasztalható, majd a 2013 és 2014 évektől lassú növekedés figyelhető meg. A halálozási adatokkal összevetve a természetes szaporodás értéke a 2005-2014-es időszakban többnyire pozitív, mindössze 2008-ban (15 fő) és 2013-ban (1 fő) haladta meg a halálozások számát a születések száma.

5. táblázat: Onga város népmozgalmi adatai (2001-2013)

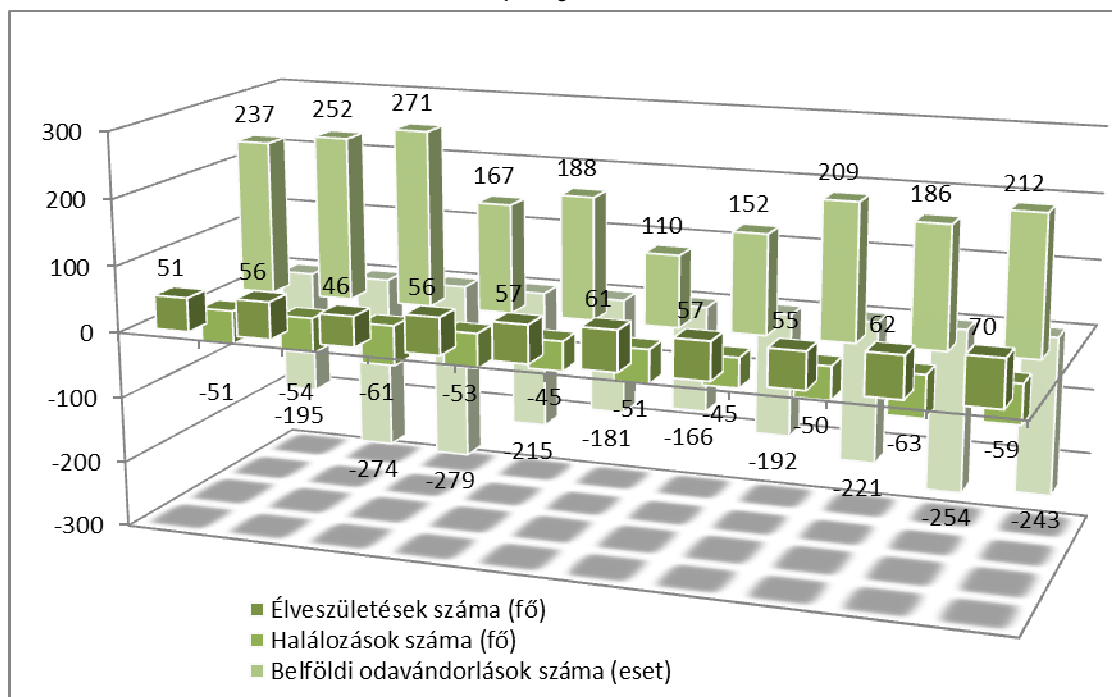
Adattípus	2005	2014
Élve születések (fő)	51	70
Halálozások (fő)	51	59
Természetes szaporodás (fő)	0	11
Odavándorlások száma	237	212
Elvándorlások száma	195	243
Vándorlási különbözet (fő)	42	-31

Teljes népmozgalom (tényleges szaporodás) (fő)	42	-20
---	-----------	------------

Forrás: KSH, 2014.

A vándorlási adatok szintén Onga város népesség csökkenését erősítik, mivel a vándorlási egyenleg (odavándorlások és elvándorlások különbözete) a 2005 és 2014 évi időszakban - 2007. év adatainak kivételével - negatív értéket mutat. Az odavándorlások száma szintén csökkenő tendenciát mutat.

3. ábra: Népmozgalmi mutatók, 2005-2014.

Forrás: KSH, 2014. Saját szerkesztés.

Korösszetétel

A népesség korösszetételét tekintve Onga fiatal város, az országos tendenciákhoz hasonlítva: a vizsgált 10 évben csak kismértékben csökkent a fiatalok aránya.

6. táblázat: A népesség korösszetétele

Adattípus	2005	Adott korcsoport részesedése – 2005 (%)	2014	Adott korcsoport részesedése – 2014 (%)
-14	1031	20,8%	882	18,01%
15-19	414	8,35%	354	7,23%
20-29	769	15,52%	788	16,09%
30-39	671	13,54%	700	14,29%
40-59	1327	26,78%	1 333	27,22%
60-	744	15,01%	841	17,17%

Összesen:	4956	100,00%	4 898	100,00%
-----------	------	---------	-------	---------

Forrás: KSH, 2014

4. ábra: Öregedési mutató

Öregedési mutató

Állandó népességből a 100 0–14 évesre jutó 60–x évesek száma

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel

Forrás: TEIR

Az öregedési mutató változását bemutató grafikon jól érzékelteti, hogy a 100 fő 10-14 évesre jutó 60 fölötti lakosok száma bár növekszik, az országos, megyei és járási adatokhoz viszonyítva is sokkal kedvezőbb a fiatalok aránya Ongán.

A városban az **eltartott népesség rátája** (a gyermeknépesség (0–14 éves) és az idős népesség (65–X éves) összege a 15–60 éves népesség százalékában) 2005-ben 47,15%, míg 2014-ben ugyanez a mutató 41% volt.

A város **öregedési indexe** (öregedési index: az idős népesség (65–X éves) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában) 2005-ben 54%, míg 2014-ben ugyanez a mutató 61,7% volt. Összességében elmondható, hogy a népesség nem túl erőteljesen, de öregedő tendenciát mutat, ezzel párhuzamosan az eltartott népesség aránya csökkent 2005 és 2014 között. A népesség **nemek szerinti megoszlása** 2014-ben a városban: népesség 51,2% nő, 48,8% férfi. A nemek közötti arány a vizsgált 10 évben nem változott jelentős mértékben.

1.5.1.2 Nemzetiségi összetétel

A városban a 2011. évi népszámlálás alapján jelen lévő nemzetiségek: cigány 985 fő, német 12 fő, lengyel 3 fő. 2001 óta a cigány nemzetiség létszámában állt be jelentősebb változás, ami 17,46%-os növekedést jelent.

1.5.1.3 Képzettség

7. táblázat: A népesség képzettség alapján

Adattípus	2001	2011	Változás 2011/2001 viszonylatában %
általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya (városi)	1 155	827	71,6
megyei	157 654	98 386	62,4%
országos	795 023	1 149 200	145%
15-X éves korosztályban legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (városi)	3 096	3 580	115,6 %
megyei	522 726	534 619	102,3 %
országos	1 074 236	1 789 663	167%
18-X éves korosztályban legalább középiskolai érettségivel rendelkezők aránya (városi)	1 007	1 534	152,3 %
megyei	193 845	235 412	121,4 %
országos	797 360	2 314 718	290%
24-x éves korosztályban egyetemi vagy főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya (városi)	176	369	209,7 %
megyei	47 259	68 591	145,1 %
országos	463 652	1 439 616	310%

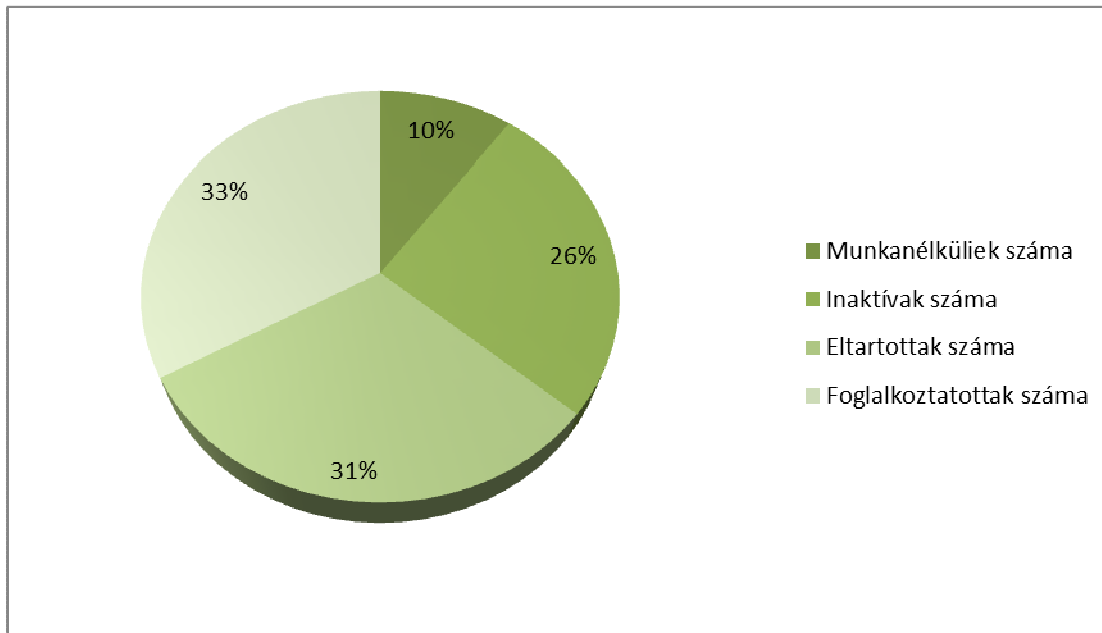
Forrás: KSH, 2011.

A képzettségi adatok vizsgálata során a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatokra alapozva megállapítható, hogy Onga népességének iskolai végzettség szerinti megoszlása jelentősen javult a 2001-2011 közötti időszakot figyelembe véve. Onga város lakosságának iskolai végzettségét a megyei adatokhoz hasonlítva szignifikánsabb változás észlelhető: az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők számát tekintve 37,6 százalékos csökkenés következett be, a 15-x éves korosztályban legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 15%-kal, a középiskolai érettségivel rendelkezők arány 52,3%-kal nőtt, az egyetemi vagy főiskolai oklevéllel rendelkezők száma több, mint kétszeresére nőtt (209,7%).

1.5.1.4 Foglalkoztatottság

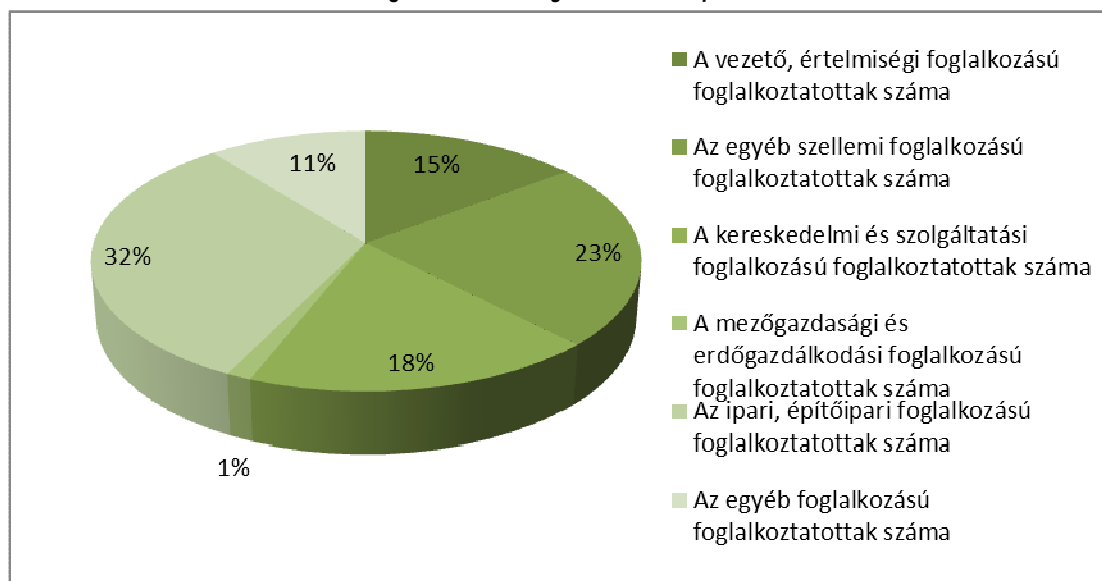
Onga városban 2011-ben a munkaképes korúak száma 3153 fő volt, ennek 51% volt foglalkoztatott (1610 fő). Ez az arány, a 2001-es adatokhoz képest kedvezőbb értéket mutat (foglalkoztatottak száma 2001-ben: 1304 fő munkaképes korúak 45,1%).

5. ábra: A népesség gazdasági aktivitása %

Forrás: KSH, 2011.

6. ábra: Foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerint %

Forrás: KSH, 2011.

A településen belüli munkavállalók a gazdaság több ágából kerülnek ki, őket a helyi vagy helyi érdekeltségű vállalkozói kör foglalkoztatja. Talán legjelentősebb az építőipar és a kereskedelem részesedése, ahol megközelítőleg másfélszázan kapnak munkát. Az ipari ágazathoz tartozó vállalkozásokban foglalkoztatottak száma is meghaladja a száz főt. Néhány fő alkalmazásban van a bankszféra helyi kirendeltségén, a postahivatalban, valamint többen foglalkoznak biztosítással és személyi pénzügyi tanácsadással. A település

legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az oktatásban, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel kétszázan dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyvárosban, Miskolcon talál állást.

A település infrastruktúrája és a kedvező közlekedési feltételrendszere a településen működő vállalkozások számára megfelelő működési feltételeket teremt. Ongán megtalálhatóak a következő termelő egységek: sütőüzemek, kavics kitermelő és a kitermelésre épülő egyéb (pl. térburkolat gyártó) vállalkozások, asztalosipari vállalkozások, könyvkiadó. Átfogó választék mutatkozik kereskedelmi egységekből, vendéglátóhelyekből és széles skálán mozog a kínált szolgáltatások köre. Onga a tömegközlekedési eszközök közül autóbusszal a 3. sz. és a 37. sz. főútról és vonattal is megközelíthető a Miskolc-Hidasnémeti vasúti szárnyvonalon.

A népesség gazdasági aktivitása a statisztikai adatok tükrében az országos átlaghoz hasonlítva kedvezőtlenebb képet mutatnak, a munkanélküliség országos átlaga 6%-os, és a lakosság 40%-a foglalkoztatott.

2011-ben a helyben foglalkoztatottak aránya a foglalkoztatottakon belül 26,4% volt, míg a településről ingázók aránya 73,6% volt. a helyben foglalkoztatott helyi lakosok aránya 2001 óta nőtt (3,2 százalékponttal). Az ingázók aránya alacsonyabb 2011-ben, mint 2001-ben.

7. ábra: Munkanélküliek száma 2005-2014 között.

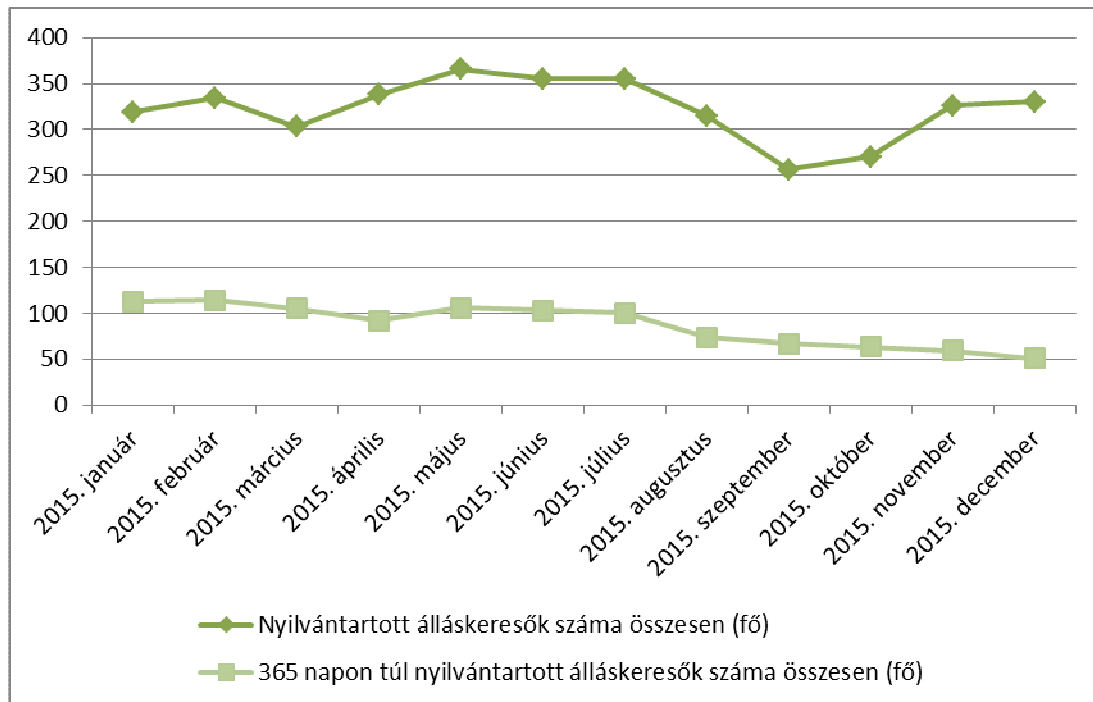

Forrás: KSH, 2014.

A nyilvántartott álláskeresők számában a 2005-től kezdve folyamatos növekedés figyelhető meg egészen 2011-ig, majd elsősorban a közfoglalkoztatásnak köszönhetően csökkenés észlelhető, 2014-ben a vizsgált időszak kezdetén (2005-ben) tapasztalt létszám alá esik.

2015 decemberében a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) adatai szerint a munkaképes korúak 10%-a (relatív mutató) nyilvántartott álláskereső. Ez a munkanélküliségi ráta a nyilvántartott munkanélküliek számát tartalmazza, a tényleges munkanélküliek száma ettől eltérhet. A relatív mutató arányszáma 2,4 százalékponttal tér el az országos relatív mutatótól (7,6%). 2015 decemberében a nyilvántartott munkanélküliek száma 330 fő, amely a 2014-es adathoz képest 25 százalékos csökkenést jelent. A regisztrált 330 fő álláskeresőből az elmúlt év végén 51 fő 365 napnál régebb óta szerepelt a munkaügyi hivatal nyilvántartásaiban. Ez a munkakeresők 15%-át jelenti. Ezek az adatok csökkenést mutatnak az év közepéhez képest, amikor is 355 fő volt álláskereső, és ennek 29%-a szerepelt több mint egy éve a nyilvántartásban.

8. ábra: A munkanélküliség egy naptári éven belüli alakulása (havi bontás, 2014. év)

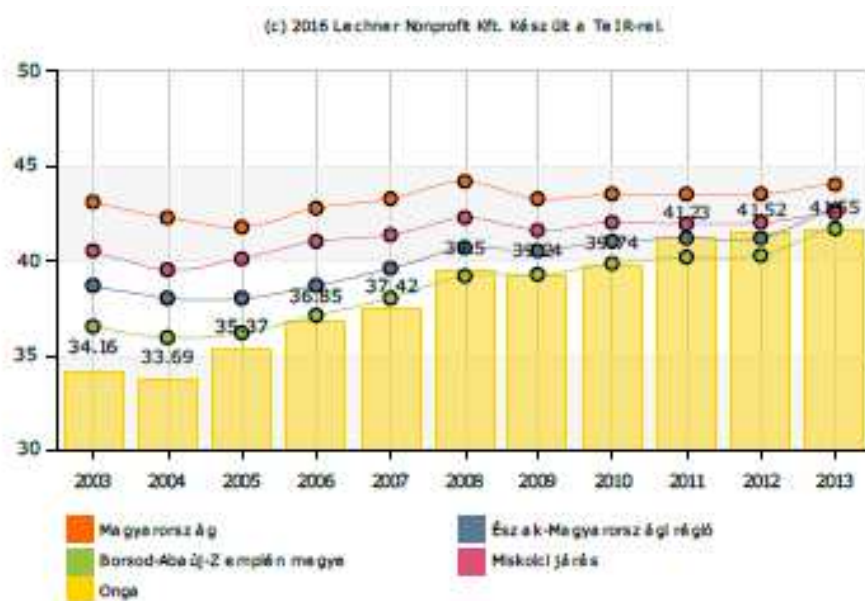

Forrás: NFSZ, 2015.

1.5.1.5 Jövedelmi viszonyok

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei jövedelmi viszonyok összességében a legkedvezőtlenebbek közé tartoznak. Az alacsonyabb értékeket több tényező (alacsony foglalkoztatási arány, keresetszínvonal; mérsékelt ellátási összegben részesülő munkanélküliek, rokkantsági nyugdíjasok magas aránya; az alacsonyabb keresetekből adódó kisebb összegű nyugellátás; a segélyből élők magas aránya; az átlagosnál nagyobb fokú eltartási kötelezettség) együttesen magyarázza, bár hatásuk külön-külön sem elhanyagolható. Ongán 2014-ben a 100 lakosra jutó adófizetők száma 42 fő. Az adó alakulásában erőteljes növekedés figyelhető meg 2001-2008-ig, azonban az elmúlt időszakban, a jövedelmi viszonyok tekintetében stagnálás figyelhető meg. Ez a tendencia mutatható ki Borsod-Abaúj-Zemplén megyére vonatkoztatva is.

9. ábra: Adófizetők aránya

Forrás: TEIR

Segélyezés

8. táblázat: Az önkormányzat által kötelezően biztosított segélytípusokban és a településen elérhető kiegészítő támogatásokban részesülők száma 2009 és 2013 között.

Időszak	Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) (fő)	Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma, 2009.01.01-2015.02.28 (fő)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma, 2009.01.01-2015.02.28 (fő)
2005. év	1757	n.a.	n.a.
2006. év	216	n.a.	n.a.
2007. év	1567	n.a.	n.a.
2008. év	1692	n.a.	n.a.
2009. év	1690	132	246
2010. év	219	70	262
2011. év	295	79	224
2012. év	265	70	218
2013. év	349	67	255
2014. év	255	41	248

Forrás: KSH, 2014.

A segélyezés településen biztosított típusai a 1.6.1 fejezetben kerülnek részletezésre.

1.5.1.6 Életminőség

Az életminőség egy komplex fogalom, amelynek elemzése több adatkör (pl. születéskor várható élettartam, lakásállomány minősége) bemutatásával lehetséges. A születéskor várható élettartam Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2015-ben 77,56 év a legalacsonyabb az országban.

A városban a lakásállomány 2001 és 2011 között 10%-kal nőtt, az alacsony komfortfokozatú lakások aránya jelentősen alacsonyabb, mint a megyei átlag. Kedvező továbbá, hogy több mint 5 százalékponttal csökkent a vizsgált 10 év alatt. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma szintén magasabb, mint a megyei átlag, és 2011-ben ez az érték már 90%-os. az átlagos vízfogyasztás 2001-ről 2011-re csökkent - 50 liter/fő/nap.

Távfűtéses lakások a városban nem találhatóak. A közcsonna hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vizsgált időszakban 55,3%-ról 76%-ra emelkedett, amely jelentős pozitív irányú változás, így Onga a megyei átlagnál is jobb pozícióba került a vizsgált területen.

9. táblázat: Háztartások, családok életkörülményei (2001 és 2011)

Mutató	2001		2011	
	Város	Megye	Város	Megye
Lakásállomány (db)	1 424	288 262	1 574	284 101
1000 lakosra jutó lakások száma	298	385	324	412
Épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában)	0,7%	0,4%	0,1%	0,04%
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükség lakás) (%)	14,8%	25,1%	9,5%	11,3%
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	87,0%	82,0%	90,0%	88,0%
Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (l/fő/nap)	51,9	67,8	50	66
Közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	55,3%	42,7%	76%	67%
Közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában	63,4%	52,%	84%	75%
Száz lakosra jutó háztartási gázfogyasztók száma	74	62	80	72
Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamos-energia mennyisége (1000 kWh)	68	77	48	86

Forrás: KSH, 2011.

1.5.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Onga városban a KSH, 2011-es népszámlálási adatai alapján egy szegregátum mutatható ki. A lakónépesség 18% él, olyan városi területen, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel

rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke 35% feletti. Ezeken a területeken az alacsony komfortfokozatú lakások, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők és munkanélküliek aránya magasabb. A településen élő roma nemzetiség az országos átlaghoz viszonyítva jó életkörülmények között él. A település déli utcái által lehatárolt etnikailag szegregált, telepszerű lakókörnyezet közművesített, a közműveket az itt élők anyagi lehetőségeikhez mérten használják. A telepen élők lakáskörülményei kielégítőnek mondhatók. Sajnos az alacsony iskolázottságnak, a káros szenvedélyeknek, az alacsony életkörülményeknek köszönhetően a település kisebbségi lakosainak általános egészségügyi állapota elmarad az átlagtól. A településen élő etnikai kisebbséghez tartozó lakosság nagy része munkanélküli vagy alacsony presztízsű munkakörben dolgozó munkavállaló, közfoglalkoztatott. A városban nem jellemzőek az etnikai alapú konfliktusok.

1.5.3 Települési identitást erősítő tényezők

Történeti és kulturális adottságok

Településtörténet

Az új kőkor középső szakaszának időszakában már bizonyítottan lakták Onga területét. A bükki kultúrához tartozó népek kiaknázták a kínálkozó környezeti adottságokat. Onga határában több helyütt is találni jelentős őskori – leginkább bronzkori – lelőhelyeket. Az ongai Halmok keletkezésének idejét egyesek erre az időszakra teszik.

Az írásos forrásban először 1222-ben említett Onga a XIII. században az Aba nemzetség birtokaihoz tartozott. A XIII. században találkozunk először az Ongáról származó Ongai nemes családdal, akik mint birtokosok főleg a XIV–XVII. században szerepelnek oklevélben Ongán és a megyében. A község első birtokosai között ott találjuk a Fony családot, amelynek kihalásával a falu 1352-ben az ónodi Czudarok birtokába ment át. A XV. század elején a Berentei családnak is volt birtokrésze a faluban. A XV. században a jászói prépostság, majd a gombaszögi pálosok is birtokoltak javakat Ongán. 1470-ben kihalt a Czudarok fiága, és birtokaikat – köztük Ongát – leányágon a Rozgonyiak nyerték el. A Rozgonyi család építette 1510-ben a falu katolikus templomát. 1523-ban Rozgonyi Kata, a család utolsó tagja Báthori Andrásnak ment feleségül, s a Rozgonyiak birtoka a Báthori család kezére jutott.

Onga tulajdonjogi helyzete a XVI. században elmosódik. A falut leginkább egytelkes nemesek élték. A település egy része 1548-ban az egri várhoz tartozott. 1564-ből Balogh Mihály, 1582-ből Ongai Boldizsár neve ismert, mint helyi birtokos. A XVII. században is döntően kismesek lakták a falut. Az Ongai család itteni javai 1633-ban királyi adomány révén Csernel György kezébe kerültek. A XVII. század utolsó harmadában Onga jelentős része a Négyessy-Szepessy család kezébe jutott. A régi, előkelő birtokos család egyik legnevesebb tagja Szepessy Pál volt, aki Thököly Imre híveként lett kegyvesztett a királynál. Birtokait elkönfiskálták, az itteni ongai javai kamarai igazgatás alá kerültek, és folyamatosan pusztultak. 1696-ban Ongát, mint kuriális községet már csak nemesek lakták.

A nemesek lakta falu jobbágyrészeiben a XVIII. század első felében kezdett benépesülni. A paraszti népesség döntő része Nógrádból érkezett Fáy András és a Darvas család jóvoltából. A XVIII. század első harmadában a Négyessy-Szepessy, a Csernel, a Máriássy, a Daróczy, a Szirmay, a Mocsáry, a Vattay és a Darvas család voltak a település nagyobb birtokosai. A házassági kapcsolatok, az ezekhez kötődő örökösödési és birtokviták lezárásaként kapta meg Ongát 1751-ben nádori adományként Darvas József és Fáy András. A század végén a falu három földesura Darvas József, Vattay Pál és Balogh István volt. A XIX. század első felében a Vattay javak a Bay, majd az Eötvös család kezébe kerültek. Balogh István halála után birtoka feleségére, majd Végh Györgyre szállt. A Darvas család birtoka is fogyni kezdett. Puky István felesége, Darvas Anna révén vált

birtokossá Ongán. A XIX. század második felében az ő lányuk, Franciska ment férjhez Kóczán Józsefhez. A Kóczán család így jutott birtokhoz a faluban.

A török hódoltság idején a község – földrajzi fekvése folytán – a különböző seregek ütközőpontja lett. A falucska lakóit hol a királyi csapatok, hol a törökök sarcolták meg. A hódoltság korában sok embert fűztek rabszíjra Ongáról. A döntően nemesek által lakott falu 1578-tól már adót fizetett a töröknek. 1588-ban a törökök csapatokat küldtek az adófizetést megtagadó Szikszó és a környező abaúji falvak ellen. A magyar és török csapatok 1588. október 8–9-én ütköztek meg Szikszó alatt, amit Rákóczi Zsigmond egri főkapitány katonái nyertek meg. Az Onga és Szikszó között lezajlott csata után a megfutamodó törökök az útba eső Ongát felgyújtották, a lakosok egy részét kardélre hányták vagy elhurcolták. A helybeliek másik részének azonban a mocsárral, nádassal borított területeken sikerült a veszély elmúlásáig elbújniuk. A törökök elvonulása után ők építették újjá a falut. A 15 éves háború (1593–1606) alatt Onga ismét hódoltsági faluvá lett. A lakosokat az újra és újra megjelenő járványok is pusztították. A törökök kiűzéséhez kapcsolódó hadjáratok idején Onga gyakorlatilag elnéptelenedett. A falut már csak nemesek lakták, az jobbágyrészeiben teljesen lakatlanná vált.

A török kiűzése után az egyre növekvő sérelmek miatt 1703-ban kirobbanta magyar rendiség utolsó nagyszabású fegyveres függetlenségi harca, ami egészen 1711-ig tartott. A Rákóczi-szabadságharc ideje alatt a szembenálló felek hadseregei többször is átvonultak Ongán. A községen vezetett keresztül az a fontos útvonal, ami Ónodot, Miskolcot, illetve Szerencset és Tokajt, a Rákóczi-szabadságharc jelentős településeit összekötöttek. 1706 októberében maga a fejedelem, II. Rákóczi Ferenc is megszállt Ongán. Rákóczi visszaemlékezéseiben így írt az október 26-ai itt tartózkodásáról: „Miután Károlyitól elváltam, csak udvari hadaim maradtak mellettem, azokkal vonultam vissza a Sajó folyó mellé és Ongánál szállottam velük táborba, ahol a Hernád Bársonyos nevezetű, nagyon mocsaras ága torkollik a folyóba. Minthogy palotásaimmal és gránátosaimmal hegyi vállalkozásba akartam fogni Viard tábornok ellen, átmentem Szerencsre, két mérföldre a tábortól.” 1710-ben a fejedelem ismét megszállt a községben, ahol Károlyi Sándor és Bercsényi Miklós is többször megfordult. Rákóczi seregében több ongai katona is szolgált, akik közül Ongai István és Jánki Gábor nevét ismerjük. Utóbbinak 1704-ben, a fejedelemhez írt levele is ránk maradt.

Az 1720-as évek második felében a vármegye nemesi közgyűléseinek jegyzőkönyvei szerint már benépesült falu. A település az 1740-es évek elejére válik népesebbé. A Darvas család jóvoltából az 1750-es évek elején további betelepülők jöttek a faluba. Jórészt református magyarok érkeztek Nógrádból, a Darvas familia ottani birtokairól. Egyes források szerint szlovákok (tótok) is jöttek Ongára. A falu lakói leginkább sókereskedelemből, sószállításból éltek, amit kiegészített az állattartás, kisebb mértékben a földművelés. Sokan a szomszédos mezővárosok szőlőiben vállaltak kétkézi vagy szekeres munkát. Csak a kapitalizmus kibontakozó szakaszában vált a korábban jelentéktelen település Abaúj egyik legdinamikusabban fejlődő és egyre fontosabb falujává.

1801-ben Csokonai Vitéz Mihály többször is Ongára látogatott. Itt lakott sárospataki barátja és iskolatársa, az ongai földbirtokos Puky István. Puky Darvas Annát feleségül véve került a faluba. Birtoka volt Gesztelyben és Igaron is. 1801 nyarán Csokonai Ongán vendégeskedett barátjánál. A barátságuk emlékére szól Csokonai „A békekötésre” című verse. Csokonai Ongán más leveleket is keltezett, sőt itt tartózkodása alatt több verset is írt.

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményei nem kerültek el Ongát és környékét sem. 1848 decemberében Mészáros Lázár, a Batthány kormány korábbi hadügyminisztere december 28-án Szikszó és Onga között, valahol a mai Turul alatti dombon, az országút mellett próbálta Kassa felé visszaszorítani Schlik osztrák csapatait. A következő hónapokban is gyakorta vonultak át a seregek Ongán. Klapka György és Kazinczy Lajos is megfordult a faluban. Jelentősebb hadieseményekre azonban 1849 júliusában került sor. 1849 júliusában polgári menekültek, a hadsereg utánpótlást szállító szekerei Ongára vonultak, majd a Hernádon Gesztelynél megépített hídon tovább haladtak Tokaj felé. Július 24-én a főhadiszállást Görgey Alsószolcáról Ongára helyezte, s maga is itt töltötte az éjszakát. A következő napokban a magyar csapatok újra és újra megütköztek a támadó oroszokkal. Július 27–28-án Onga és Gesztely között zajlottak jelentősebb összecsapások a szembenálló felek között. Az oroszok Ongán át sikertelenül támadták Görgey III. hadtestének

gesztelyi állásait. Gróf Leiningen-Westerburg Károly tábornok azonban olyan erősen védte a maga vonalait, hogy az oroszok több órás küzdelem után sebesültjeik hátrahagyása mellett kénytelenek voltak a csatateret kiüríteni, és Onga felé visszavonulni. Görgey Artúr ongai harcainak emlékét őrzi az általános iskola neve, az iskola aulájában felállított és az 1848/49-es emlékműn elhelyezett domborműve.

A XIX. század második felében felgyorsult a polgári átalakulás. Egyre fontosabbá válik a település földrajzi elhelyezkedése. 1859-ben nyitották meg a Debrecen-Miskolc vasútvonalat, amely 1860-ban tovább épült Kassáig, Ongán is vasútállomást létesítve. 1870-ben létesült közvetlen összeköttetés Pest és Miskolc között. A XIX. század végén demográfiai robbanás következett be Ongán. Jelentősen növekedett a község lakosságának száma. Új utak, utcák nyíltak, működni kezdett a posta, Ongaújfaluba bevezették az elektromos áramot (1910-es évek), új vágóhidat építettek (1908), kavicsbányát nyitottak a Hangyáson (1911), új iskolát építettek (1903–1904), felállították a falu első népkönyvtárát (1910), felavatták a község első parkját, az Erzsébet-kertet (1898), a csendőrnöknek pihenőhelyet létesítettek (1904) stb. Mindezek a kétségtelen fejlődést mutatják. A hajdani kis falu egyre gyarapodott, növekedett. Onga 1871-ben elnyerte a nagyközség címet.

Az I. világháború végéig Ongáról 300 katonát hívtak be a hadseregbe. Az ő emléküknak adózva állították fel a Hősök emlékművét 1927-ben. A szobor egy gyermekétől búcsúzó katonát ábrázol. Elülső oldalán olvashatjuk az I. világháborúban hősi halált halt ongiaiak névsorát. 1919 májusában a Miskolcért folytatott harcok során a csehek ellen Ongán Petrovics Ferenc vezetésével a magyar vörös postások 2. százada küzdött. Május 22. és 25. között heves harcok folytak a községben.

A II. világháború alatt a községnek Miskolc védelmében rendkívül fontos feladata volt. Meg kellett akadályozni, hogy az oroszok kelet felől elérjék a fontos iparvárost. Közel két hétig zajlott a harc Onga határában. A harcok során találat érte a községházát, az iskolát, a református templomot, a hidakat és a legtöbb lakóházat. Az oroszoknak az Ongát védő árokrendszert erős tűzérsségi támogatással sikerült elfoglalniuk, majd betörték a faluba. A németeket november 30-án kiűzték a faluból. A II. világháborús hősi halottak és áldozatok, illetve az elhurcolt zsidó áldozatok emléktáblája a Hősök szobrának egy-egy oldalán került elhelyezésre Ongán.

A háború után évekig a pusztítás nyomainak eltüntetése volt a legfőbb feladat. 1948 után a vezető szerep Ongán is a kommunisták kezébe került. A Kádár-korszakban a nyugodt, de ellentmondásoktól nem mentes évtizedek lassú fejlődést eredményeztek Ongán. Nőtt a lakosság száma, új utak, utcák nyíltak, a falusi emberek jelentős része egyre inkább a környék iparvállalatainál – elsősorban Miskolcon – vállalt munkát. A szocialista iparfejlődés kedvező hatással volt a Miskolc környéki települések fejlődésére, így Ongára is. (Takács László: Onga története, 1998.)

Civil szerveződések

Az önkormányzat a döntései előkészítésébe bevonja a civil szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismeri, tiszteletben tartja, megállapodásban rögzített partneri viszonyt a következő helyi civil szervezetekkel alakított ki:

- Barátság Nyugdíjas Klub
- Ongai Sportegyesület
- Ongai Horgász Egyesület
- Ongai Iskoláért Alapítvány
- Ongai Kulturális Egyesület
- Ongai Óvodásokért Alapítvány
- Ongai Polgárőr Egyesület
- Ongai Szociális Segítő Alapítvány
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- Táltentum Alapítvány Onga Polgáraiért
- Ongai Hagyományőrző Néptánc Csoport

- Ongai Görög Katolikus Templomért Alapítvány

1.6 A település humán infrastruktúrája

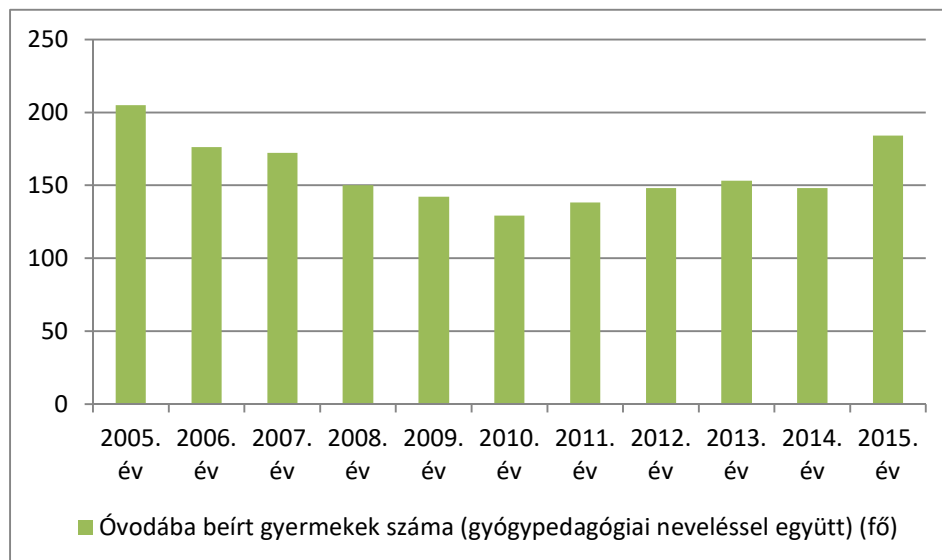
1.6.1 Humán közszolgáltatások

Oktatás-nevelési intézményhálózat

Óvodai feladatellátás

Onga városban az óvodai feladatellátás a Bársonyos Napközi Otthonos Óvodában és az Arany János úti Tagóvodában történik. A könnyen megközelíthető intézmény fenntartója és működtetője Onga Város Önkormányzata. Az összes óvodai férőhely száma 225 fő, a városi szintű kihasználtság 2014-ben 87%-os volt. A városban családi napközi nem működik.

10. ábra: Óvodai kihasználtság 2005-2015

Forrás: KSH, 2014, önkormányzati adatszolgáltatás

Az utóbbi 10 év rendelkezésre álló adataiból megállapítható, hogy átlagosan 90%-körüli a férőhely kihasználtság az intézményben, 2015-ben kapacitás-bővítés történt, az óvoda három óvodai csoporttal bővült 60 millió forintos támogatási forrásból.

10. táblázat: Óvodai intézmények és azok legfontosabb statisztikai adatai (2014/2015 tanév)

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely és annak címe	Férőhely (fő)	2014-ben beíratott gyerekek száma (fő)	Kihasználtság (%)	Csoport-szobák száma (db)	Torna-szoba léte (igen/nem, db)
Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda	3562 Onga, Hunyadi u. 43.	100	111	111	4	igen
	3562 Onga, Arany J. u. 14.	100	73	73	4	nem
		200	184	92	8	

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, KSH 2014.

Az óvoda Alapító Okirata 2015-ben módosításra került, ennek következtében a 2016-2017-es tanévben 9 óvodai csoport indul majd, a maximális gyermeklétszám 270 főre emelkedik.

Általános iskolai feladatellátás

Általános iskolai nappali oktatásban résztvevő tanulók száma 2014/2015-ös tanévben 344 fő volt. Az elmúlt évek (2001 óta) tendenciája szerint ez a szám csökken. A város iskolájába más településről bejáró általános iskolai tanulók száma jelentős változást nem mutat, 2 fő volt a 2013/2014-es tanévben.

A Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola egy feladat-ellátási helyen működik, az intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

11. táblázat: Általános iskolai intézmények és azok legfontosabb adatai (2014/2015 tanév)

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely és annak címe	Férőhely (fő)	2013/2014 tanévben beíratott gyerekek száma (fő)	Kihasználtság (%)	Tantermek, szaktantermek száma (db)	Torna-terem léte (igen/nem, db)
Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	3562 Onga, Görgey utca 2.	450	344	76 %	19	igen

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, KSH 2014.

Egészségügyi ellátás

■ Alapellátás

Ongán a lakosság alapellátását 2 fő háziorvos biztosítja két körzetben, önálló házi gyermekorvos 1 fő tevékenykedik a településen. A háziorvosok betegforgalma a 2005-2014-es időszakban 23 759 és 24 972 fő között volt. A háziorvosi esetek számában 2007-től lassú növekedés figyelhető meg. A háttérben a romló egészségi állapot, ugyanakkor akár az egészségtudatosabb, orvoshoz hamarabb forduló magatartásminták megjelenése is lehet.

A városban 1 fogorvos és 2 védőnő dolgozik, valamint egy gyógyszerár működik.

■ Szakellátás

Onga település lakosai kénytelenek utazni ahhoz, hogy járóbeteg vagy fekvőbeteg ellátásban részesülhessenek, hiszen a településen nem található járóbeteg szakrendelő. A lakosság számára a miskolci és szikszói kórházak biztosítják a járóbeteg ellátást.

Szociális ellátás

■ Intézmények, szolgáltatások

Ongán a következő szociális és gyermekvédelmi ellátások érhetők el: házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, támogató szolgáltatás, gyermekjóléti szolgáltatás, tanyagondnoki szolgáltatás családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás. A feladatot az Ongai Szociális Szolgáltató Központ látja el (József A. u. 5.)

12. táblázat: Szociális ellátást biztosító intézmények főbb jellemzői

Szolgáltatások	férőhely (fő)	kihasználtság
	amennyiben releváns	
Szociális étkeztetés	nr	igénybevétel 120 fő
Házi segítségnyújtás	178 fő	79 %
Családsegítés	nr	139 fő
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	105 készülék	98 %
Támogató szolgáltatás	nr	16 fő
Nappali ellátás	40 fő	100 %
Fogyatékosok nappali ellátása	32 fő	100 %
Szociális foglalkoztatás	nr	28 fő
Gyermekjóléti szolgálat	nr	377 fő
Tanyagondnoki szolgálat	nr	64 fő

Forrás: KSH, 2014.

13. táblázat: Segélyezés

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rendszeres szociális segélyben részesítettek száma [db]	248	238	277	327	132	70	79	70	67	41
Rendelkezésre állási támogatásban/bérpótló juttatásban (11.08.31-ig)/foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (11.09.01-től) részesítettek átlagos száma [fő]					246	262	224	218	255	248
Rendelkezésre állási támogatásra/bérpótló juttatásra (11.08.31-ig)/foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (11.09.01-től) felhasznált összeg [e Ft]					79458	84119	76697	59574	69876	67862
Időskorúak járadékában részesítettek száma [fő]		1	0	0	1	1	0	0	0	0
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma [fő]		674	691	700	729	723	673	681	658	633
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma [db]		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ápolási díj támogatást kérő személyek száma [db]				33	40	60	43	41	49	50
Ápolási díjban részesítettek száma [fő]				31	38	57	43	40	48	50
Tárgyévben lakásfenntartási támogatást kérő személyek száma (pénzbeli és természetbeni) [fő]				1705	1700	257	298	270	354	259
Aktív korúak ellátásában részesítettek száma [fő] (RSZ+BPJ, FHT)	248	238	277	327	378	332	302	388	445	456
A munkanélküliek jövedelempótló támogatásában részesítettek száma [db]										
Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) [fő]				1692	1690	219	295	265	349	255
Átmeneti segélyezésben részesült személyek száma (pénzbeli és természetbeni) [fő]	189	210	197	330	289	456	198	181	0	
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) [db]	84	94	50	63	54	47	34	65	0	
Gyermekétkeztetési térítés díj, beiskolázási kedvezményben részesült személyek száma [fő]				732	806	879	694	654	693	725
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma [fő]		222	183	178	102	188	126	199	102	155

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A rendszeres szociális segély a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás volt 2015. március 1-jéig. Jogosult az a személy, akinek havi jövedelme, valamint családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át. 2014-ben a városban 41 fő részesült ebben a típusú segélyezésben. A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma csökkenést mutat. Amíg 2008-ben 700 fő részesült támogatásban, 2014-ben ez a szám mindössze 633 fő.

Az Szt. előírta, hogy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani valamennyi önkormányzat. Onga Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az alábbi pénzbeli ellátásokat állapította meg:

Egyszeri rendkívüli települési támogatás:

- rendkívüli települési támogatás,
- temetési költségekhez hozzájárulás, köztemetés,
- gyermekvédelmi támogatás,
- gyógyszerkiadással összefüggő támogatás,
- időskorúak egyszeri támogatása.

Rendszeres települési támogatás:

- lakhatással összefüggő támogatás.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat a járási hivatalok állapítják meg, ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Ongán közgyógyellátásra (természetben nyújtott szociális ellátásra) 2011-ben 126 fő, 2014-ben 155 fő volt jogosult. Az ápolási díjra (pénzbeli szociális ellátásra) jogosultak száma 2010-ig emelkedett településünkön, majd pedig jelentősen csökkent.

Átmeneti segélyt a települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére nyújtott. 2005-ben 189 fő részesült támogatásban, 2014-ben 0 fő. A támogatási forma 2015. március 1-jével megszűnt.

Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma csökkent az elmúlt időszakban: 2008-ban 1692 fő, 2014-ben 255 fő részesült benne. A lakhatással összefüggő támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás (vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség) fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásokhoz nyújtott hozzájárulás.

Az aktív korúak ellátása keretében 2015. március 1-jétől kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultság szabályai nem változtak, azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg.

Közművelődés, sport, szabadidő

■ Intézmények

Ongán a Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár működik közművelődési intézményként, amelynek a fenntartója a város. A könyvtár leltárállománya 10 936 db, a beiratkozott olvasók száma 252 fő. A művelődési házban a rendszeres művelődési foglalkozások száma 147 db, résztvevők száma 220 fő. Az intézményben teleház és e-Magyarországpont is működik.

Darvas Községi Ház és Múzeum: A két házból álló Múzeum egyik épületében az Ongai Kulturális Egyesület impozáns kiállító termeket alakított ki. A település történetét bemutató és a helyi földesurak életével kapcsolatos kiállítás mellett, a paraszti gazdálkodás tárgyi emlékei is megtekinthetők, de az intézményben helyet kap az egyre bővülő pálinkáspohár történeti gyűjtemény is. Az udvaron a népi gazdálkodás tárgyi emlékeiből látható gyűjtemény. A helyi önkormányzat által is támogatott beruházás révén a Darvas Községi Ház és Múzeum az elmúlt években egy új épülettel bővült, ahol a tervek szerint országosan egyedülálló Pálinkamúzeum kerül kialakításra, illetve a hozzá csatolandó ingatlanon egy gyümölcsfeldolgozó központ tervei is megkapták az építési engedélyt. Az udvaron aszalókemencében készülnek a települési tankertek gyümölcséből az aszálványok. A fejlesztés többek között egy európai szintű gyümölcsfeldolgozó oktatási központ megvalósítását célozza meg, ahol laboratórium mellett, oktató termek, pálinkabíráló oktató helyiség, oktató pálinkafőzde kerül kialakításra. Az épület együttes fejlesztése szálláshely kialakításában is gondolkodik.

■ Rendezvények

A település rendszeresen megtartott éves rendezvényei:

- Quintessence Pálinkaverseny (január)
- Nőnap (március)
- Várospanap, búcsú, helyi gyümölcstermékek versenye (szeptember)
- Szüreti felvonulás (október)
- Adventi gyertyagyújtás (december)

■ Sport

A sport és rekreáció infrastruktúrája:

14. táblázat: A város sport infrastruktúrájának jellemzői (aktuális állapot) – nem csak önkormányzati

Sportlétesítmény	Területe (m ²)
Ongai sportcentrum	24 038
Sportöltöző a sportcentrumban	131
Kóczán sporttelep	6 703
Általános iskola tornacsarnoka	432
Tornacsarnok öltözője	194
Kézilabdapálya	2 800
Utcai sportpályák	3 456

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Az Ongai Sportegyesület labdarúgó (U7, U9, U11, U13, U16, U19 és felnőtt csapat), kézilabda és asztalitenisz szakosztállyal működik, igaz 2009-től a kézilabda szakosztály szünetelteti működését. A

kézilabda szakosztály 2009-ben megnyerte a megyei I. osztályú bajnokságot, jogot szerezve ezzel az NB. II-ben való induláshoz. A labdarúgók a megyei I. osztályú bajnokságban szerepelnek. A mozgás és a sport szeretete hívta néhány év szünet után újra életre 2009 nyarán az asztalitenisz szakosztályt.

Az Ongai Horgász Egyesület a település határában lévő bányatavakat alakította térségi vonzerővel bíró horgászvizekké. Említésre méltó még a „Tata Lovasudvar”, ahol gyermeklovagoltatás és lovas oktatás a fő tevékenység, továbbá nyári lovas táborok szervezése.

2015-ben készült el Onga Város Önkormányzatának sportkonceptiója, amely szabályozza a legfontosabb tennivalókat, meghatározza a sportágazatban kötelezően és önként vállalt feladatok kereteit, tájékoztatást ad a résztvevőknek az önkormányzat szerepvállalásának irányairól és mértékéről.

A humán közszolgáltatások 2007-2013-as időszakban történt fejlesztéseit a 2. sz. melléklet tartalmazza.

1.6.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A város általános iskolájában a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2014-ben 249 fő volt, ami 73%-os arányt jelent ebben a korosztályban városi szinten.

Helyi Esélyegyenlőségi Programot Onga Város Önkormányzata 2015-ben fogadta el a 115/2015. sz. határozatával. A Program célcsoportjai, a kinyilvánított elkötelezettségek és szükséges intézkedések:

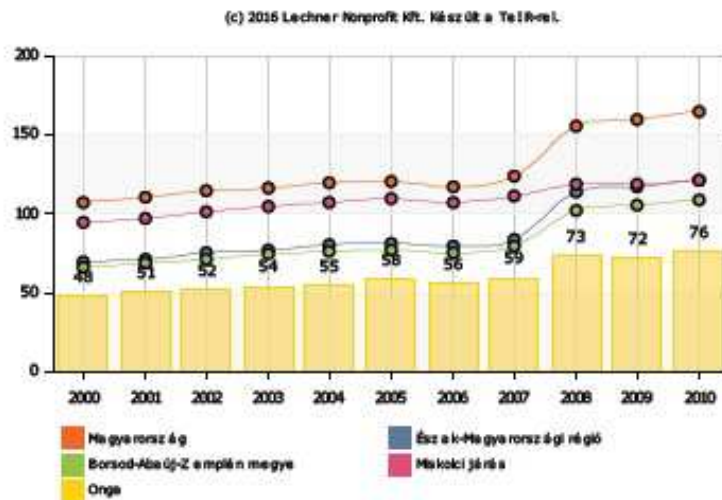
- a romák felzárkózási esélyeinek és életminőségük javítása;
- a mélyszegénységben élők életminőségének folyamatos javítása;
- kiemelt terület a gyermekek testi és lelki fejlődése, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítása, megtartása és fejlesztése;
- az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásainak folyamatos biztosítása, életminőségük javítása, a tevékeny időskor és a nemzedékek közötti szolidaritás elősegítése;
- a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása, az egyenlő esélyek érvényesítése;
- a fogyatékkal élők integrációja, tekintettel az egyenlő esélyű hozzáférésre és az akadálymentesítésre.

1.7 A település gazdasága

1.7.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

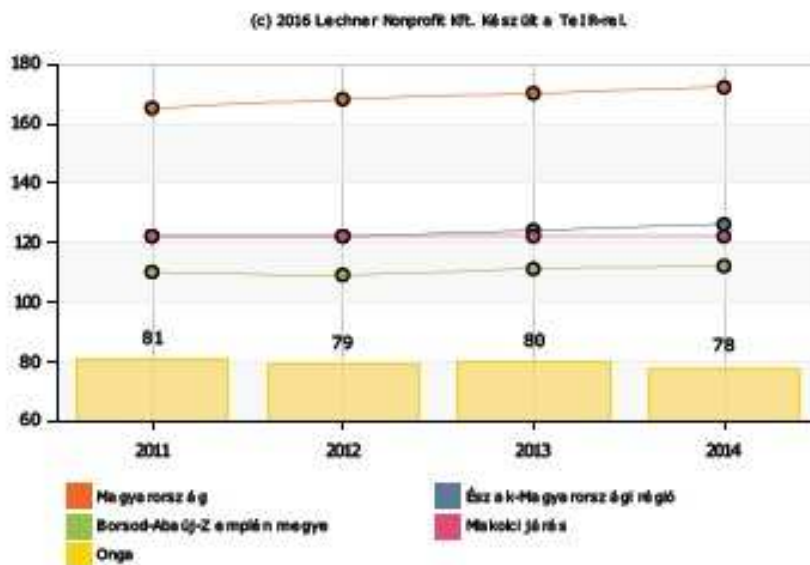
Onga város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban. Gazdasági szerepkörét tekintve a megyei program Miskolc és agglomerációját regionális pólusként definiálja, az OTTrT rendeletében pedig „együtt tervezhető térségek övezete”-ként rögzíti a miskolci agglomerációt. A városban a regisztrált vállalkozások száma 368 db, a működő vállalkozások száma 156 db (KSH, 2014). Ez a szám nem változott jelentősen: 2010 óta csak kis mértékben nőtt.

11. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra Ongán összehasonlítva az országos, megyei és járási adatokkal, 2010-ig

Forrás: TEIR

12. ábra: Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (db)

Forrás: TEIR

9. térkép: Regisztrált gazdasági vállalkozások számának összehasonlítása térképen településenként (ezer lakosra, 2011-től (db))

Forrás: TEIR

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 111 regisztrált vállalkozás jutott ezer lakosra, amely az országos átlag (166) alatti (67%). A gazdasági teljesítmények visszaesése ellenére 2010-től nőtt a regisztrált vállalkozások száma, bár az országos átlagtól alacsonyabb mértékben. A legtöbb vállalkozás a miskolci járásban működik.

A társas vállalkozások aránya az országos átlag (36%) alatti a megyében és 2010 óta csökkent is ez az arány (2010: 32%; 2014: 28%). A társas vállalkozások aránya nagyobb népességű és mezőgazdaságilag kevésbé frekvenciált térségekben a magasabb: a miskolci, kazincbarcikai, ózdi és tiszaujvárosi járásokban. Az egyéni vállalkozások aránya a megyében viszonylag magas (50,65). Onga értéke 32,64 működő vállalkozás/1000 lakos, azaz a vállalkozói aktivitás viszonylag alacsony. A város e tekintetben kedvezőtlenebb helyzetben van a megye egészéhez képest.

1.7.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Jelentős szerepet játszott Onga gazdasági arculatának megváltozásában az „Ongai Csavargár” (Csavaripari Vállalat 2. számú Gyára) működése. Bár a termelőüzem közigazgatásilag nem a település területén helyezkedett el, ennek ellenére számtalan szállal kötődött működése a névadóhoz. A hadi üzemként tervezett gyáregységben kötőelem és akkumulátorgyártás is folyt. A legnagyobb termelési mennyiséget az 1980-as évek elejére érte el az üzem, ahol ekkor közel ezren dolgoztak. 50 településről jártak ide a dolgozók. A helybeliek közül 180-an kaptak itt munkát. Gyakori volt a munkaerőhiány ebben az időszakban. Az 1990-es évek első felében többszöri átalakulás után a részekre osztott gyár csaknem teljes egészében beszüntette működését. Fontos megemlíteni, hogy a gyáregység nemcsak munkahelyteremtésben, de egyéb területeken is jelentős mértékben segítette a település különböző intézményeinek működését. Az üzem ipari park jellegéből adódóan tapasztalatszerzésre adott

lehetőséget, amelyre építeni lehet a későbbiekben is a szomszédos településekkel való együttműködésben, egy közös barnamezős beruházás keretében.

A rendszerváltást követően, a döntően Miskolcon és körzetében működő hatalmas építőipari komplexumok megszűntek. A térségben, de országosan is tapasztalható volt sok építőipari vállalkozás indulása. Ongán is jelentős számban indult építőipari jellegű vállalkozás. A rendszerváltást követő első évtized fordulópontot jelentett a település gazdasági életében. A nagy ipari vállalatok, amelyek több ezer helyi lakosnak adtak elérhető közelségben munkalehetőséget, sorban átalakultak vagy megszűntek.

A településen a legátfogóbban jelenlévő tevékenység a kereskedelem. Megfelelő területi eloszlásban és színes kínálattal állnak a kereskedések a lakosság rendelkezésére. A kereskedelmi egységek mind méretükben, mint felszereltségükben korszerűek, fejlődésük állandó. A kínálati profilokat tekintve elsődlegesen élelmiszer üzletek jellemzőek, de egyaránt találunk ruházati, iparcikk, állateledel, bútor, hús, díszkő és tűzép áru boltot is. A szolgáltatások területén is hasonlóan színes a kínálat. A hagyományos szolgáltatási formák, autószerelő, fodrász mellett jelentős szerepet töltenek be tervezői, szakértői, munkaközvetítői és biztosítási ill. banki tanácsadói szolgáltatások, de történelmileg igen fontos még ma is a személy- és teherszállító egyéni és társas vállalkozások szerepe.

Így összességében megállapítható, hogy jelenleg a legjelentősebb az építőipar és a kereskedelem részesedése. Az ipari ágazathoz tartozó vállalkozásokban foglalkoztatottak száma is meghaladja a száz főt. Néhány fő alkalmazásban van a bankszféra helyi kirendeltségén, a postahivatalban, valamint többen foglalkoznak biztosítással és személyi pénzügyi tanácsadással. A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az oktatásban, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel kétszázan dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyvárosban, Miskolcon talál állást.

A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja kielégítően a város relatív gazdasági erejét ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét alkalmazottal létszáma szerint is.

15. táblázat: Működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján

	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Onga város	154	2		
BAZ megye	27 477	1063	203	37
város részesedése a megyei értékből (%)	0,52%	0,19%	0,00%	0,00%

Forrás: KSH, 2014

A vállalkozások létszám adatai alapján jól látható, hogy mikro vállalkozás adja ki a teljes darabszám 95,47%-át, 4,39% a kis- és a közepes vállalkozások aránya. A város részesedése a megyei összes vállalkozásából: 0,54%.

A város relatív helyzetét tükrözi mindezek mellett a működő vállalkozások ágazatok szerinti megosztása. Ezzel lehetővé válik a domináns ágazatok beazonosítása és összehasonlítása a megyei jellemzőkkel.

16. táblázat: A működő vállalkozások megoszlása fő gazdasági ágazatonként

Gazdasági ág	Onga	BAZ megye
	db	db
Mezőgazdaság	9	1370
Ipar	12	2342
Építőipar	20	2512
Kereskedelem, gépjárműjavítás	28	6025
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	14	4057
Oktatás és humán-egészségügyi, szociális ellátás	17	3472
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	7	1147
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	9	1344
Szolgáltatások (szállítás, raktározás; vendéglátás; információ, kommunikáció)	21	3658
Egyéb szolgáltatás	14	1449

Forrás: KSH, 2014

A működő vállalkozások megoszlása fő gazdasági ágazatonként kissé eltér az országos összetételtől. A működő vállalkozások nagyrészt a kereskedelem és a szolgáltató szektorban (összesítve 40,4%) tevékenykednek. Mindössze 7,6% az iparban működő vállalkozások aránya és 5,7% a mező-, erdőgazdálkodásban, halászatban tevékenykedő vállalkozások aránya, ezektől magasabb az építőiparban működő vállalkozások aránya; ami 12 %.

Onga helyzetét nagymértékben befolyásolják a miskolci agglomerációban, különösképpen a Miskolcon végbemenő társadalmi-gazdasági folyamatok. A város Miskolccal való szoros kapcsolata az élet számos területén érzékelhető, különösen a közlekedés, közigazgatás, demográfiai, migrációs és gazdasági folyamatok, fejlesztéspolitika, oktatás-nevelés, egészségügy, kultúra, szabadidős tevékenységek körében. A Miskolcra kivezető út, az ebbe csatlakozó Miskolc-Észak autópálya kijárat, a miskolci tömegközlekedési rendszerben történő részvétele, a migrációs folyamatok, a kertvárosi funkció eredményeképpen a napi ingázók nagy tömege, a fejlesztéspolitikai együttműködések, az alap- és középszintű oktatás, vagy akár a tömegsport területén történő összefonódások jó példák az együttműködésre, a közös gondolkodásra. Ezek a tényezők, mind-mind igazolják a két város egymásrataltságát. Onga célja, hogy egy emberi léptékű, nyugodt kertvárosi funkciót tudjon betölteni Miskolc mellett, saját gazdasági, szolgáltató funkcióinak erősítésével.

1.7.2.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban a regisztrált vállalkozások száma a megyében 2010 óta folyamatosan nő. A külföldi tulajdona város mezőgazdasági vállalkozásai tekintetében nem jellemző.

Jelmagyarázat

1- 26
26- 60
60- 106
106- 1 433

Ongán a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozás 2010-ben 85 db, 2014-ben pedig 106 db volt.

	Onga		BAZ megye	
	ha	%	ha	%
Szántó	1 949	95,06	204 605,57	46,11
Konyhakert	4,59	0,22	1 498,89	0,34
Szőlő	6,25	0,30	5 946,36	1,34
Gyümölcsös	3,70	0,18	6 454,16	1,45
Gyep	69,51	3,39	51 817,90	11,68
Erdő	3,51	0,17	158 192,72	35,65
Nádas	0,2	0,009	370,52	0,08
Halastó	2,5	0,12	347,29	0,08
Nem hasznosított mezőgazdasági terület	1,06	0,05	8 611,06	1,94
Gazdasághoz tartozó egyéb terület	9,96	0,48	5 896,32	1,33
Használt terület összesen	2 050,28	100,00%	443 740,80	100,00%

Forrás: Általános Mezőgazdasági Összeírás, 2010.

Ongán a használt földterület 95%-a szántóként kerül művelésre, illetve a gyepek aránya 3-4%. Az erdő, a szőlő, a konyhakert, ill. a nem hasznosított mezőgazdasági területek mind csak 0,5% alattiak. A megyei átlaghoz hasonlítva Ongán a szőlő, a gyümölcsös és konyhakert aránya is alacsonyabb, az erdő terület és a gyepek pedig lényegesen alacsonyabb a megyei átlaghoz képest.

2015-től az öngondoskodás irányába mozdult el a közfoglalkoztatás súlypontja, az Ongai Kulturális Egyesülettel együttműködve gyümölcsfák telepítésére került sor a településen, hosszú távú terv, hogy a közfoglalkoztatottak bevonásával hozzá járuljanak az iskolák, óvodák gyermekeinek gyümölcsökkel való ellátásához, az egészséges táplálkozás népszerűsítéséhez, a gyümölcsök feldolgozásával (pl. lekvár- és szörp-készítés, befőzés) pedig erősíteni szándékoznak az önellátásra való hajlandóságot és törekvést.

1.7.2.2 Ipar

Regisztrált vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban 2014-ben 11 db, míg a regisztrált vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban 20 db.

A város ipari parkkal nem rendelkezik, ipari-gazdasági terület belterületen - a városi szövetbe ágyazottan - csak a Hrsz: 888-889 telekre – víztorony területére vonatkozik jelenleg. Ongaújfalu településrészen nagyobb egybefüggő ipari-gazdasági terület áll rendelkezésre.

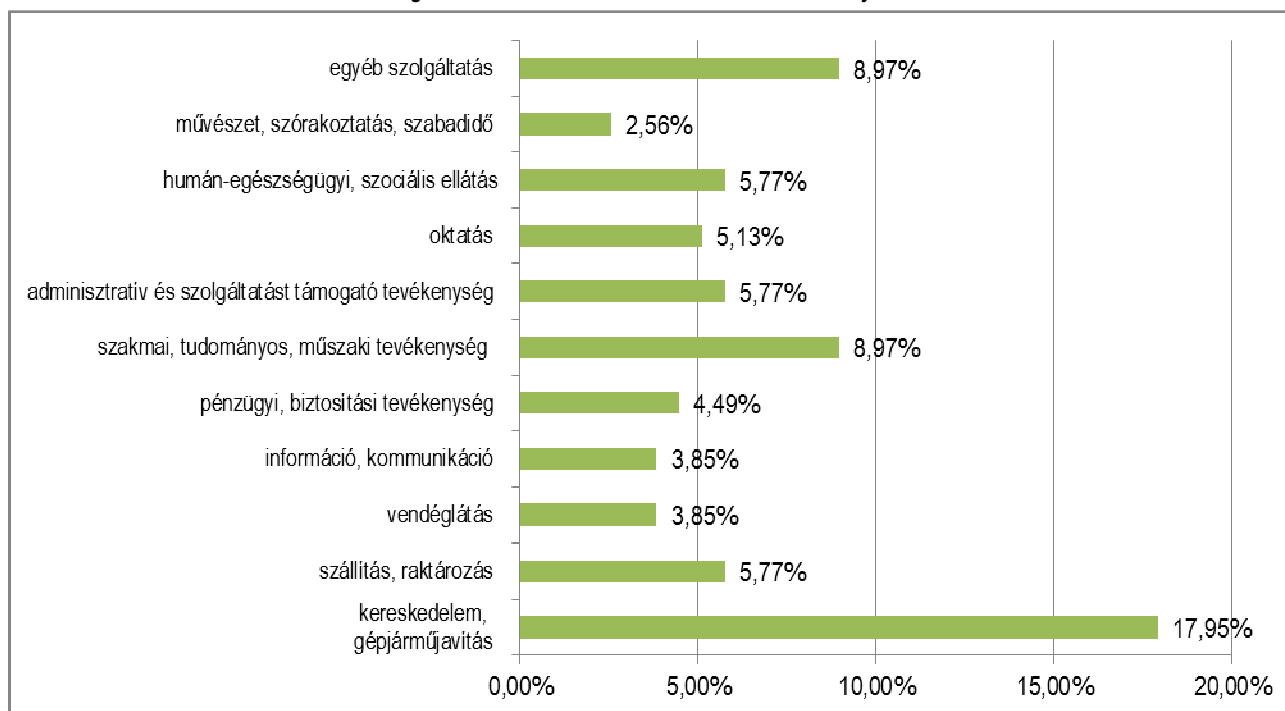
A jelenlegi külterületeken lévő további gazdasági területeket a szerkezeti terv tartalmazza. A telekalakítás, illetve az építés engedélyezésének feltétele a közmű üzemeltetővel és a hatóságokkal egyeztetett beépítési tervvel alátámasztott elvi építési engedély csatolása.

Onga Város Önkormányzata a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében segíti a helyi gazdaság megerősödését, a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni. Gazdaságfejlesztési tervei végrehajtásában az önkormányzat aktív szerepet szán a kialakításra kerülő inkubátorháznak, ipari parknak.

1.7.2.3 Szolgáltatások

A szolgáltatások Onga gazdaságában kiemelt szerepet töltenek be mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások szempontjából. 2014-es adatok alapján az összes működő vállalkozás több mint 70%-át (110 db) a terciér szektor adta. A vállalkozások 18% a kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működik, ezen kívül még az egyéb szolgáltatások tekinthető jelentősnek a vállalkozások száma alapján. A 2011. évi népszámlálás alapján a terciér szektorban működő cégeknél dolgozó ongai lakosok aránya 66,7%, azaz 1074 fő.

13. ábra: A szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya

Forrás: KSH adatok, 2014 (saját szerkesztés)

A turizmus nem jelentős gazdasági szegmens a településen, a turisztikai potenciál erősítése régóta kitűzött célja a városnak, különösen a bányatavak és a Hernád tekintetében.

A városban a vendéglátóhelyek száma 2011-től 2014-ig kismértékben csökkent (9 db→6 db). Ezek nagyrészt italüzlet és büfé. A városban az 1000 lakosra jutó vendéglátóhelyek száma (1,2 db) jelentősen alacsonyabb a megyei (4,7 db) értéknél – köszönhető ez a város agglomerációs, kertvárosi jellegének.

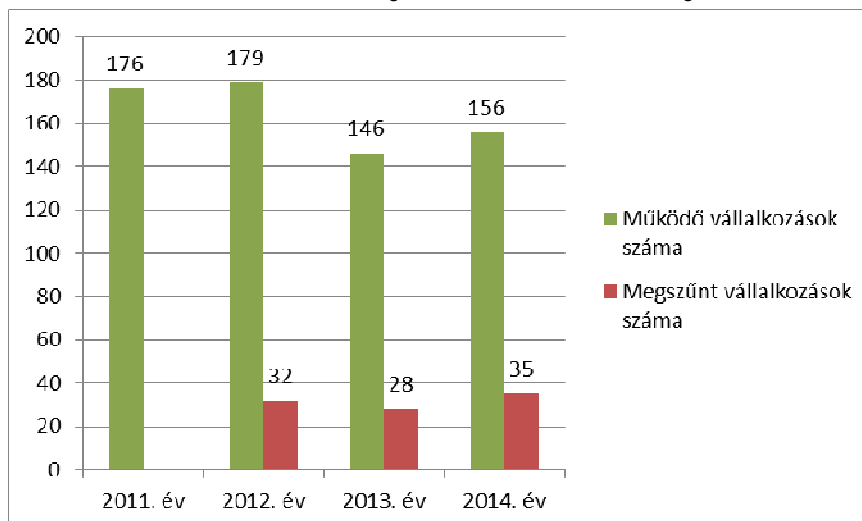
Az üzleti szolgáltatások tekintetében hiány mutatkozik, hiszen a településen inkubátor ház, üzleti szolgáltató központ nem található.

2010 óta csökkent a kiskereskedelmi üzletek száma: 41 db-ról, 2014-ben pedig 28 db. Ez 5,8 kiskereskedelmi üzletet jelent ezer lakosra, ami lényegesen alacsonyabb a megyei és az országos (15,1) átlagnál is. Az általános kereskedelmi tendenciákat igazolja, hogy 2005 és 2014 között az élelmiszer jellegű üzletek száma szintén csökkenő tendenciát mutat.

1.7.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Ongán a regisztrált vállalkozások száma stagnál, ezzel ellentétben a működő vállalkozások száma kis mértékben csökkenő tendenciát mutat. Az alábbi grafikon jól szemlélteti, hogy 2011-től a működő vállalkozások száma hogyan alakul. Az egyéni vállalkozók és őstermelők számát vizsgálva az látszik, hogy nincs jelentős változás az elmúlt években, ebből következik, hogy a megszűnt vállalkozások társas vállalkozások voltak.

14. ábra: Működő és megszűnt vállalkozások száma Ongán

Forrás: KSH adatok, saját szerkesztés

Az önkormányzati adatszolgáltatásból a jelenlegi helyzetet vizsgálva megállapítható, hogy a korábbi 2 helyett már 3 db 10 fő feletti foglalkoztató vállalkozás van Ongán, az összes többi vállalkozás pedig mikrovállalkozás (1-9 fő).

18. táblázat: Legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások Ongán

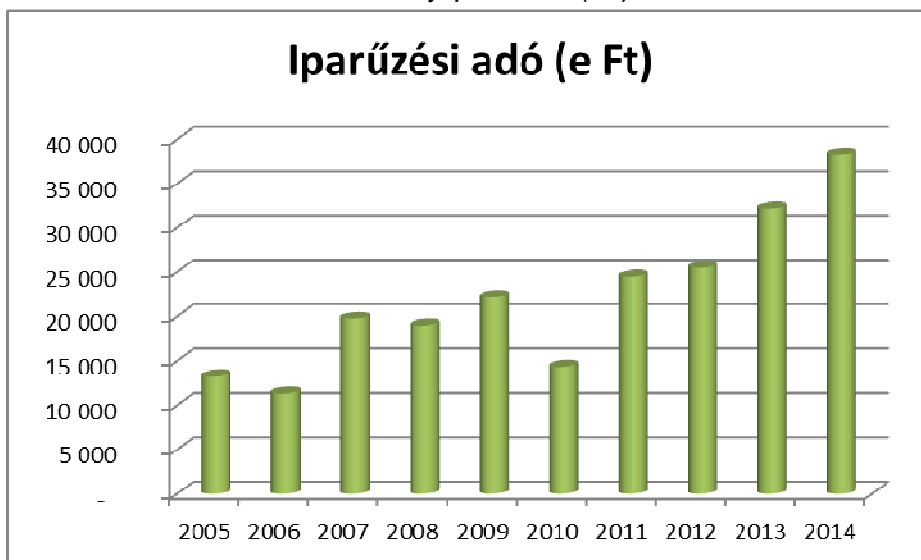
Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma
Geo-Fríz Kft.	Vegyes gazdálkodás (mg-i és szolgáltató)	35
Unio-Coop Zrt.	Élelmiszer kiskereskedelem	22
Hernád Közmű Kft.	Szennyvíz gyűjtése, kezelése	12
Familie Huber Kft.	Vegyes gazdálkodás (mg-i és szolgáltató)	9
Termarket Kft.	Épületépítési projekt szervezése	9
Magyar Posta Zrt.	postai szolgáltatások, kiskereskedelem	8
Urszin László	temetkezési tevékenység, sírkő készítő, kőfaragó	5
LILA-BLOCK Kft.	építőipari tevékenység	4
343 Kft. Eger	növényvédő szerek kis- és nagykereskedelme	4
Arkangyal Bt.	Gyógyszer-kiskereskedelem	3

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás – 2015 (saját szerkesztés)

Az iparüzési adókat vizsgálva megállapítható, hogy egyre jelentősebb adóbevételeket biztosít az önkormányzat számára: annak ellenére, hogy észlelhető 2010-ben egy drasztikus visszaesés a gazdasági

válságnak köszönhetően, az iparűzési adó összege 2005-höz képest csaknem a háromszorosára nőtt, 2011-től már folyamatosan emelkedik és 2014-ben meghaladta a 38 millió forintot.

15. ábra: Helyi iparűzési adó (e Ft)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A legtöbb iparűzési adót pedig az alábbi vállalkozások fizetik a településen:

19. táblázat: Legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások Ongán

Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör
Geo-Fríz Kft.	Vegyes gazdálkodás (mg-i és szolgáltató)
Hernád Közmű Kft.	Szennyvíz gyűjtése, kezelése
Familie Huber Kft.	Vegyes gazdálkodás (mg-i és szolgáltató)
Termarket Kft.	Épületépítési projekt szervezése
Elektronord Kft.	Mérnöki tevékenység
Arkangyal Bt.	Gyógyszer-kiskereskedelem
OTM-Farbe Kft.	Közúti áruszállítás
Dr. Bokros Péter	Állat-egészségügyi ellátás
EFEM-93 Kft.	Ruházat, lábbeli nagykereskedelem
Partnermobil Kft.	Telekommunikációs termék kiskereskedelme

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.7.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy város gazdasági versenyképességét számos tényező befolyásolja, ezek közül Onga esetében a legfontosabbak:

- Miskolc fejlesztéseinek hatására megélénkülő gazdaság; a miskolci agglomerációban a potenciális munkaerő egyre javuló képzettségi szintje.
- Nincs piactér, vásárcsarnok, inkubátor ház, ipari park – a helyi gazdaság fejlesztése és erősítése szükséges.
- A turizmus fejlesztéséhez infrastruktúrára van szükség: kerékpárút, szálláshelyek. A bánya tavak környezete fejlesztésre szorul: kilátó építése, horgász, vízi- és lovasturizmus fejlesztése, kemping kialakítása szükséges.

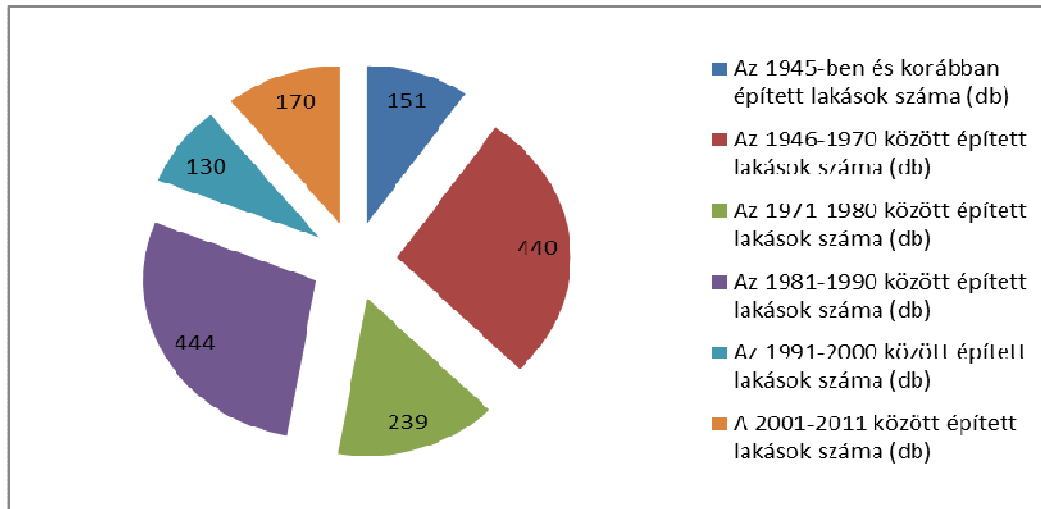
Onga lakosságának majdnem 70%-a sorolható a gazdaságilag aktív korúak közé, ami a megyei szinttel megegyező arány. Fontos azonban, hogy a 14 év alattiak aránya meghaladja a 64 év felettiek arányát, így a megye kis településeire jellemző előregedési tendencia nem fenyegeti a várost, ami szintén pozitív lehetőségeket hordoz magában. Az Ongán élő lakosok közül 2014-ben a nyilvántartott munkanélküliek száma 329 fő, ebből, melyből 192-en 180 napon túl regisztráltak voltak. Mindkét mutató 2009 óta folyamatos csökkenést mutat.

1.7.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Miskolci agglomerációban élők életkörülményei kedvezőbbek a megyei átlagnál, ezen belül Onga mutatóinak többsége a megyei átlagosnál jobb; egyesek (pl.: a lakáskörülmények) kiugróan kedvezőek. Onga Város közel 5000 fős lakossága 1582 lakásban él, az önkormányzati költségalapú bérlakások száma 12 db. A lakások 78,2% összkomfortos, 7,9% komfortos, 6,1% félkomfortos és 7,8% komfort nélküli/szükség- és egyéb lakás. Az összkomfortosság százalékos aránya a miskolci agglomeráció egyik legjobb aránya, mind a megyei átlagot, mind az agglomeráció átlag-arányát meghaladja.

A lakásállomány 2011-ben 1574 db, 2001-hez képest 170 darabbal növekedett, ami 10%-os bővülést jelent. A lakások csaknem fele 1981 óta épült (47%- 744 db), a legtöbb lakás (444 db) 1981-1990 között épült, ez volt a legintenzívebb lakásépítési időszak, amikor a település lakásállománya másfélszeresére növekedett. Az 1990-es évektől a lakásépítési kedv visszaesett ugyan, de továbbra is bővül a lakások száma; a 90-es években 130, míg a 2000-es években 170 új lakás épült.

16. ábra: A lakásállomány megoszlása az építési év szerint (db)

Forrás: KSH, 2011

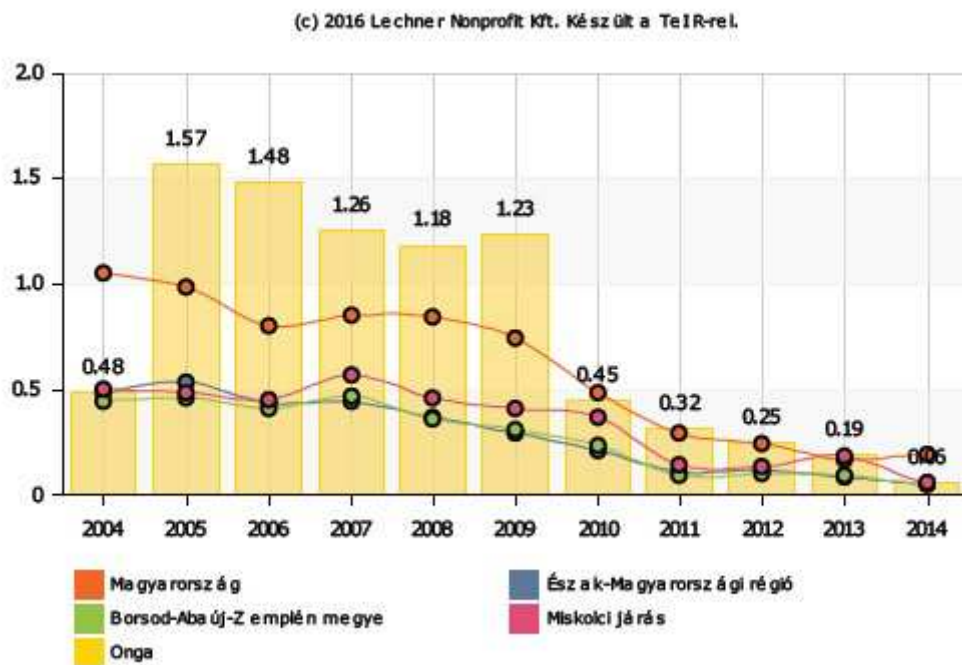
2005-2009 között egy nagyobb lakásépítési hullám volt a város legújabb kialakítású utcáiban, utána azonban a gazdasági válság éreztette hatását és 2010-től jelentősen csökkent az épített lakások száma.

17. ábra: Ongán épült lakások száma évenként 2000-2014 között

Forrás: KSH adatok – saját szerkesztés

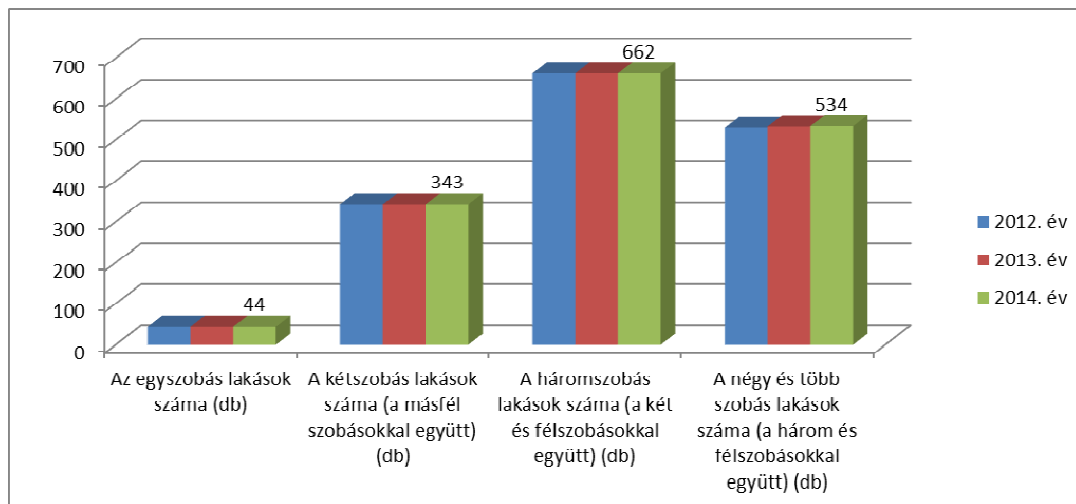
18. ábra: Új építésű lakások aránya (százalék)

Forrás: TEIR 2014

Az 1 lakásra jutó lakosok száma 3 körül alakul az utóbbi években. A lakások méretét tekintve a következő diagram mutatja, a lakások szobaszám szerinti megoszlását Ongán.

19. ábra: A lakások mérete

Forrás: KSH, 2014 (saját szerkesztés)

1.8 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

1.8.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az Önkormányzat vagyona az elmúlt években megvalósuló fejlesztések következtében jelentősen nőtt, értéke a 2013. évi zárómérleg alapján 2.791.479 ezer Ft.

20. táblázat: Költségvetési adatok (e Ft)

	Iparűzési adó	Kötvény- és hitelállomány	Törzsvagyon	Üzleti vagyon
2005	13 251	6 000	1 593 334	-
2006	11 344	17 139	1 721 751	-
2007	19 769	43 182	1 708 939	-
2008	19 000	398 033	1 686 472	-
2009	22 223	410 257	1 705 493	-
2010	14 352	502 977	1 740 273	-
2011	24 501	557 048	1 727 696	-
2012	25 505	-	1 987 979	-
2013	32 200	-	2 666 057	-
2014	38 208	-	2 575 733	-

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés

Az Önkormányzat vagyonszerkezete 2013. évben a következő volt:

- forgalomképtelen törzsvagyon: 2 518 033 e Ft
- korlátozottan forgalomképes törzsvagyon: 38 799 e Ft

A költségvetés szerkezete

Kiadások

A költségvetési kiadások szerkezete az alábbiak szerint alakult:

21. táblázat: Az önkormányzat költségvetési kiadásainak alakulása (2009-2015)

	A kiadások összege						
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Személyi jellegű kiadások	345.508	351.128	325.889	325.955	198.286	250.192	383.336
Munka-adókat terhelő járulékok	99.890	84.721	81.812	79.692	44.707	52.116	77.874
Dologi jellegű kiadások	189.262	319.195	270.604	175.948	331.972	198.424	177.355
Pénzeszköz átadás, támogatás	299.056	232.899	241.639	194.356	227.219	295.513	221.777
Felhalmozási kiadások	66.089	149.169	24.933	32.816	924.667	58.621	245.142
Finanszírozási kiadások (hitel)	-	8.347	-	578.048	-	-	19.427
Átfutó, függő kiadás	3.145	-30.066	315	779	-363	-	-
Kiadások összesen	1.002.950	1.115.393	945.192	1.387.594	1.726.488	854.866	1.124.914

Forrás: Gazdasági Program (2013) kiegészítve önkormányzati adatokkal – saját szerkesztés

A költségvetési kiadás az elmúlt években valamelyest módosultak, így a kiadásokat az alábbiak befolyásolták:

- növelték a kötelező munkabéremelés (minimálbéremelés, kötelező átsorolások stb.), az emelkedő járulékok, az infláció,
- csökkentették az átgondoltabb személyi juttatásokkal való gazdálkodás miatti megtakarítás, a megfontoltabb gazdálkodás és a takarékosági intézkedések,
- a kiadások nagyságát befolyásolta a további központi feladatok lecsatolása.

Bevételek

A költségvetési bevételek szerkezete az alábbiak szerint alakult:

22. táblázat: Az önkormányzat költségvetési bevételeinek alakulása (2009-2013)

	A bevételek összege						
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Intézményi működési bevételek	34.845	40.944	28.909	34.229	186.698	47.979	54.848
Önkormányzat sajátos mők. bevétel	241.728	223.249	226.060	220.542	43.236	51.475	44.183
Önkormányzat költségvetési tám.	543.408	642.239	502.062	1.025.632	464.220	486.929	480.455
Pénzeszköztétel, visszatérülés	120.385	118.609	125.949	110.341	988.417	169.376	332.135
Felhalmozási és tőkebevételek	518	1.505	-	1.013	18.741	112.307	191.863
Pénzmaradvány	114.951	78.638	54.620	63.933	108.439	81.252	108.879
Értékpapírok hozama	-	-	75.071	44.350	-	-	-
Támogatási kölcsön visszatérülés	159	158	159	97	96	14.427	16.478
Hitelek	20.571	92.720	-	-	-	-	5.000
Függő bevételek	-5.172	-27.822	-	-	-	-	-
Bevételek összesen	1.071.234	1.170.082	1.012.830	1.500.137	1.809.847	963.745	1.233.841

Forrás: Gazdasági Program (2013) kiegészítve önkormányzati adatokkal – saját szerkesztés

A költségvetési bevételek szerkezetére hatást gyakorolt az, hogy a költségvetési támogatások reálértéke csökkent, és az elmúlt évek tapasztalatai alapján egyre több saját bevétel megszerzésére, illetve pályázati forrás bevonása válik szükségessé a jövőben.

2016-ra az önkormányzat költségvetése jelentősen csökkent, melyben jelentős szerepe volt annak, hogy a benyújtott pályázatok támogatói döntése elhúzódik, így mindössze 685.207 e Ft költségvetési bevétellel és 787.427 e Ft költségvetési kiadással gazdálkodik.

Ebből adódóan 102.220 e Ft költségvetési hiánnyal kell számolni, melyből 77.057 e Ft működési hiány, a maradék pedig felhalmozási hiány.

Az Önkormányzat által irányított költségvetési szervek 2016.évi tervezett létszámot 60 főben állapították meg, a közfoglalkoztatottak létszám-előirányzatát pedig 100 főben.

A főbb bevételek 2016-ban a következők szerint alakulnak (e Ft-ban):

- Önkormányzat működési támogatásai 520 034
- Működési célú támogatások államháztartáson belülről 70 807
- Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről 13 421

■ Közhatalmi bevételek	45 500
■ Iparűzési adó	35 000
■ Gépjárműadó	9 000
■ Működési bevételek	35 445
■ Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	102 220

A főbb kiadások 2016-ban a következők szerint alakulnak (E Ft-ban):

■ Működési költségvetés kiadásai	748 843
■ Felhalmozási költségvetés kiadásai	38 584
■ Beruházások:	17 921
■ EU-s forrásból megvalósuló felújítás:	20 663

A kiadások között 31.655 e Ft általános tartalékot állapítottak meg.

Onga Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019. évekre

A gazdasági programban 2015 márciusában rögzített célok megragadásával Onga Város Önkormányzata egy nyílt, aktív és kezdeményező, kreatív, megújulni képes és egy belső és külső partnerekkel együttműködő önkormányzattá válik.

Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítés

Fejlesztési célok, elképzelések

A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt. A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen kiemelt feladat.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:

- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak foglalkoztatásával,
- figyelemmel kíséri a közfoglalkoztatási/közmunka program pályázati lehetőségeit,
- közfoglalkoztatási programok megvalósítása céljából együttműködik a munkaügyi központtal,
- továbbra is részt vesz közfoglalkoztatásban, mely előnyt biztosít az állás nélküli személyeknek azáltal, hogy a közfoglalkoztatás ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel - a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával, valamint
- állami támogatással - tud ellátni olyan közfeladatokat, mint pl. a közterületek gondozása, téli síkosság mentesítés stb,
- megvizsgálja a közfoglalkoztatottak továbbfoglalkoztatásának lehetőségeit,
- átképzéseket, továbbképzéseket szervez,
- előtérbe helyezi a helyi ipar, szolgáltatás fejlesztését, ezáltal bővíti a munkalehetőségek körét,
- megbecsüli a helyi vállalkozókat, akik munkát és ezáltal, megélhetést biztosítanak az itt élők számára (vállalkozásbarát önkormányzat),
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján szükség szerint hirdetési lehetőséget biztosít.

Településfejlesztés, közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása

Onga Város Önkormányzatának településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon a Képviselő-testület ciklusa alatt tartósan ne csökkenjen. Csak olyan fejlesztéseket vállaljon, melyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja, esetleg bevételnövelést is biztosít.

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés a település számára ismert módon, a széles nyilvánosság biztosítása mellett történjen, mivel ez a biztosítéka annak, hogy az elméleti fejlesztési tervek közül azok valósuljanak meg, melyek tényleg a település jövőjét, hosszú távú fejlődését, fejlesztését szolgálják.

A településfejlesztés során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével – figyelembe kell venni a következőket:

- az Önkormányzat területrendezési terve a településfejlesztés egyik alapidokumentuma, amely kijelöli a településen belül az egyes településrészek funkcióját, jellegét, így a ciklus ideje alatt törekedni kell a településrendezési terv áttekintésére, szükség esetén a rendezési terv módosítására irányuló lépések megtételére, a rendezési tervben szereplő fejlesztések megvalósítására,
- törekedni kell a költségalapú bérlakásokra vonatkozó igények felmérése, azokhoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések rögzítésére, az ezekhez kapcsolódó új bérlakások építésére,
- azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni, melyek hosszú távon a népességszám emelkedését idézik elő, valamint munkahelyeket teremtenek,
- háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és mely fejlesztésekkel megvalósuló beruházás aránytalan nagy működtetési kiadásokkal jár.

Mivel a jelenlegi fejlesztési időszak alatt ismét jelentős pályázati források nyílnak meg, fontos hogy a pályázati tevékenység a településfejlesztés egyik fontos eszközévé váljon, törekedni kell arra is, hogy az adott fejlesztés a megyei fejlesztési programhoz is illeszkedjen. Onga város további töretlen fejlődése érdekében törekedni kell az Európai Unió és hazai pályázatok adta lehetőségek minél hatékonyabb kihasználására. A pályázatok benyújthatósága érdekében a kiemelt fontosságú fejlesztésekre előre terveket kell készíteni – mivel gyakran nagyon szűk a pályázatokban a tervezésre, engedélyeztetésre megadott határidő.

23. táblázat: Az alapvető település-üzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztési célok

Fejlesztési terület	Fejlesztési célok, elképzelések
gáz- és szennyvízcsatorna hálózat	A hálózat kiépítésének folytatása (Ongaújfalu), a rendszer korszerűsítése
energiaszolgáltatás	Energiaellátás korszerűsítése: megújuló energiák használatának erősítése, közvilágítás további korszerűsítése
köztemető és ravatalozó	A köztemető területén urnafal kialakítása, építése
a helyi közutak fenntartása során	■ Onga város főútjainak teljes felújítására, a teherforgalom lekorlátozására (Ongaújfalu-Ócsanálós bekötőút teljes felújítása), ■ a belterületi utak folyamatos karbantartása, kátyúzása, rendbetétele, ■ a hiányzó járdák, mezőgazdasági utak (pl. szőlőhegyi út) pótlása, ■ szükséges a KRESZ és egyéb táblák karbantartása, célszerűségük átvizsgálása, ■ az országos kerékpárút hálózathoz történő csatlakozás.
közterületek fenntartása során	■ közterületek gondozása, tisztán tartása, ■ a település virágosítási programban történő részvétel folytatása, közterületek fásítása, sziklakertek kialakítása ■ emlékművek állag-megőrzése, további látványelemek kialakítása (Berzsenyi úti történelmi emlékpark kialakításának folytatása), kegyeleti park zöld pihenőövezetté alakítása, ■ meglévő játszóterek állagmegőrzése, fejlesztése és újabb játszóterek kialakítása, ■ az intézmények környezetében megfelelő gépjármű parkolóhely kialakítása
egészségügyi alapellátás	■ támogatja az egészségügyi ellátás színvonalát szinten tartó, illetve növelő (labor, nőgyógyászat stb.) fejlesztéseket, ■ gondoskodik az intézmények építési, felújítása, átalakításai kívánalmainak feltárásáról, kiemelve a fogorvosi rendelő és védőnői tanácsadó épületének felújítását
egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése	■ az Önkormányzati Intézményi Étkeztetés (Konyha) épületének felújítása ■ a működéshez szükséges eszközök, a tárgyi feltételek biztosítása, kapacitásbővítés (új konyha kialakítása), ■ az egészséges életmód feltételeinek biztosítása érdekében ellátja a helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatokat
köztisztaság és településtisztaság, hulladékgazdálkodás közszolgáltatás	■ hulladékszállítás költségoptimalizálás, szelektív hulladékgyűjtés bővítése ■ pellet előállítása zöld hulladék felhasználásával ■ illegális hulladéklerakó helyek feltárása és felszámolása
szociális	■ a társulás keretében fenntartott intézmény kihasználtságának javítása

alapellátások	■ Ongai Szociális Szolgáltató Központ épületeinek állagmegóvására, a szükséges eszközök, járművek beszerzésére ■ a középületek akadálymentesítésének végrehajtása
környezet védelme	■ Környezetvédelmi Alap működtetése, melynek célja a szükséges környezetvédelmi intézkedések végrehajtása, a környezeti károk mérséklése, a környezeti ártalmak megelőzése, a természeti értékek megóvása és a környezetvédelmi oktatás, nevelés hatékonyságának erősítése.
vízi közművek	■ bel- és csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése és karbantartása ■ a felszíni csapadékvíz, valamint a belvíz elvezetés megoldása ■ kiemelt figyelem az esetleges árvízi helyzet kivédésére irányuló munkálatokra, Ócsanáloson a gát karbantartására, a Bársonyos- csatorna meder- és partrendezésére.
sporttevékenységek	■ sportcsarnok, uszoda építése ■ nézőtéri lelátó kialakítását ■ épületek és pályák folyamatos karbantartása, új pályák, sportparkok kialakítása
közbiztonság	■ a bűnözés megelőzése és a felderítés hatékonysága érdekében önálló rendőrőrs felállítására és a Városi Rendészeti Központ kialakítása ■ kamerás térfigyelő rendszer bővítése
tömegközlekedés	■ megállóhelyek korszerűsítése ■ új buszváró kialakítása ■ egy közösségi használatú busz beszerzése (Ongaújfalu és Ócsanálos esélyegyenlőségének érdekében)
idegenforgalom	■ az önkormányzati tulajdonú és a magántavak hasznosítási lehetőségeinek feltárása, törekvés a szabadidő és sportinfrastruktúra kiépítésére, megteremtve az aktív turizmus (horgászat, lovas-és kerékpáros turizmus stb.) lehetőségét, ■ turisztikai attrakciók fejlesztése keretében egy a rendezvény turizmust erősítő hon és népismereti központ és közösségi hely létesítése a Darvas Községi Ház és Múzeum bővítésével ■ a település marketing tevékenység erősítése, kereskedelmi szálláshelyek kialakításának ösztönzése ■ nemzetközi pálinkaverseny nagyobb fokú turisztikai hasznosítása ■ a szőlőhegy és pincesor turisztikai hasznosítása
közművelődés és kultúra	■ a könyvtár működtetése során a könyvállomány további gyarapítása ■ a könyvtár eszköz ellátottságának bővítése ■ a Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár bővítése, teljes felújítása, ami által a városi könyvtárat is beleértve, egy impozáns, a település egyik jelképévé válható Művelődési Központ jöhet létre ■ az ócsanálosi Községi Ház állagmegóvása ■ hagyományápoló tevékenység folytatása

	■ Darvas Községi Ház és Múzeum működtetése, bővítése ■ egy civil tanácsadó központ kialakítása
oktatás / nevelés	■ az iskola épületének tulajdonosaként továbbra is gondoskodik azok felújításáról ■ a helyi szakképzés, -oktatás feltételeinek kialakításának támogatása ■ gondoskodik az óvodai ellátás megszervezéséről, feltárja az intézmény építési, felújítási, átalakítási kívánalmait, ill. törekszik a kihasználtságának növelésére ■ törekszik a bölcsőde/családi napközi/óvodához integrált bölcsőde kialakítására
közigazgatás	■ a szolgáltató jellegű közigazgatás hatékonyabb megteremtése, az elektronikus közigazgatási szolgáltatások, ügyintézés fejlesztési lehetőségeinek feltárása ■ a polgármesteri hivatal és az intézmények informatikai fejlesztése ■ a közigazgatás tárgyi és infrastrukturális feltételeinek javítása ■ térinformatikai rendszer kiépítése

Forrás: Onga Város Gazdasági Programja (saját szerkesztés)

1.8.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzathoz tartozó közigazgatási terület Onga Város közigazgatási területe, amely magába foglalja Ongaújfalu és Ócsanáros külterületi lakott helyeket.

Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Onga Város Önkormányzata

Onga a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a képviselő testület rendelkezik. A képviselő-testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása.

A Képviselő-testület tagjainak száma: 7 fő.

A Képviselő-testület szervei:

- a Polgármester
- a Pénzügyi Bizottság
- a Szociális és Egészségügyi Bizottság
- Ongai Polgármesteri Hivatal
- a Jegyző

Az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladat- és hatásköröket is ellát.

Polgármesteri Hivatal

A Hivatal az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és a döntések végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látja el.

Az önkormányzati törvény szerint a Hivatalt a polgármester irányítja, a Hivatal munkájának megszervezéséről a jegyző gondoskodik. A Polgármesteri Hivatal önkormányzati és államigazgatási

feladatokat lát el. Az önkormányzati feladatok közül nagyságrendileg kiemelendő a Képviselő-testület és a Bizottságok működésének előkészítése, valamint a szociális és gazdálkodási feladatok ellátása.

1.8.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Onga Város Önkormányzata a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében segíti a helyi gazdaság megerősödését, a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni. Gazdaságfejlesztési tervei végrehajtásában az önkormányzat aktív szerepet szán a kialakításra kerülő inkubátorháznak, ipari parknak. A korszerű technikával felszerelt inkubátorház ideális feltételeket teremt településünk kisvállalkozói, kistermelői, őstermelői számára. A kistermelők, őstermelők részére az értékesítési lehetőséget – árusító standokon – biztosítja önkormányzatunk.

A Képviselő-testület gondoskodik a környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett, az idegenforgalom fellendítéséről, a következő módon:

- a város javára és az idelátogatók örömeire feltárja az önkormányzati tulajdonú és a magántavak hasznosításának lehetőségeit, törekszik a szabadidő és sportinfrastruktúra kiépítésére, megteremtve az aktív turizmus (horgászat, lovas-és kerékpáros turizmus stb.) lehetőségét,
- turisztikai attrakciók fejlesztése keretében egy a rendezvény turizmust erősítő hon és népismereti központ és közösségi hely létesítésére törekszik a Darvas Községi Ház és Múzeum bővítésével,
- erősíteni szükséges a település marketing tevékenységet, kereskedelmi szálláshelyek kialakítását kell ösztönözni,
- nemzetközi pálinkaverseny nagyobb fokú turisztikai hasznosítására, továbbá
- a szőlőhegy és pincesor turisztikai hasznosítására törekszik.

1.8.4 Foglalkoztatáspolitikai

Onga Város Önkormányzata aktívan részt vesz a közfoglalkoztatási illetve munkaprogramokban, a továbbiakban is meg kell ragadni az értékteremtő, öfenntartásra törekvő közfoglalkoztatási programok által nyújtott lehetőségeket. Közfoglalkoztatottak segítségével biztosítható az intézmények működéséhez szükséges munkaerő (pl. takarítás, előkészítő munkák stb.), a közterületek karbantartása, szemétszedés, növényzetgyérités, lombseprés, belvíz elvezető árkok, helyi közutak karbantartása (padkázás), a mezőgazdasági földterületek öngondoskodásra alkalmassá tétele (helyi gyümölcs-, zöldségtermesztés, feldolgozás) stb.

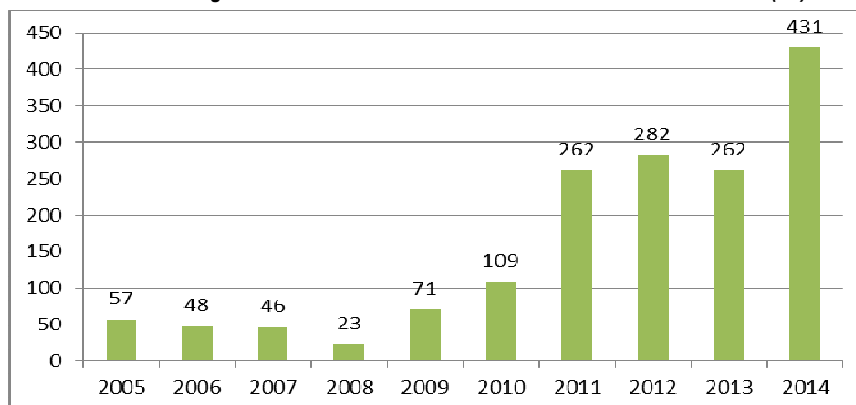
A START munkaprogram egyik fő célja településünk környezeti állapotának javítása, ár-, belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, ezáltal további környezeti káresemények megelőzése, így a program keretén belül a vízelvezető csatornák rendbetétele, tisztítása valósul meg. A települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi közutak hibáinak, kátyúinak javítása is megvalósul. A Kiútprogram célcsoportját elsősorban a mélyszegénységben élők alkotják, tehát a legszegényebb társadalmi csoportok, akik évek óta tartóan munkanélküliek, alulképzettek, szociális segélyből élnek. A program célja, hogy közösségfejlesztő társadalmi támogatással, pénzügyi szolgáltatások és információ nyújtásával lehetővé tegye a mélyszegénységben élő emberek számára, hogy saját erőforrásaikat mozgósítva saját magukat emeljék ki tartósan rossz, kilátástalan helyzetükből. A 2011 nyarán indult program keretében a településen három mélyszegénységben élő szerezhett néhány hónap alatt vállalkozóvá válásukhoz szükséges iskolai végzettséget. A Kiútprogram Közhasznú Nonprofit Zrt. képviselői a program résztvevői számára üzleti tervet készítettek, majd közreműködtek, segítettek

vállalkozóvá válásukat (élelmiszer- és vegyi árukereskedő, hasznátruha kereskedő, őstermelő). A program résztvevői vállalkozásuk elindításához kedvezményes kamatozású mikro-hitelhez jutottak, ingyenes bankszámlanyitás mellett. A pénzügyintézet 1 évig nem számolt fel a számlavezetéssel kapcsolatosan tranzakciós költséget sem. Könyvelésük vezetésének fedezetét teljes egészében, járulékfizetési kötelezettségük több mint 50%-át biztosította a program.

2015-től az öngondoskodás irányába mozdult el a közfoglalkoztatás súlypontja, gyümölcsfák telepítésére került sor a településen, a közfoglalkoztatottak bevonásával hozzá kívánnak járulni az iskola, óvodák gyermekeinek gyümölcsökkel való ellátásához, az egészséges táplálkozás népszerűsítéséhez, a gyümölcsök feldolgozásával (pl. lekvár- és szörpkészítés, befőzés) pedig törekszenek az önellátásra való hajlandóság elősegítésére.

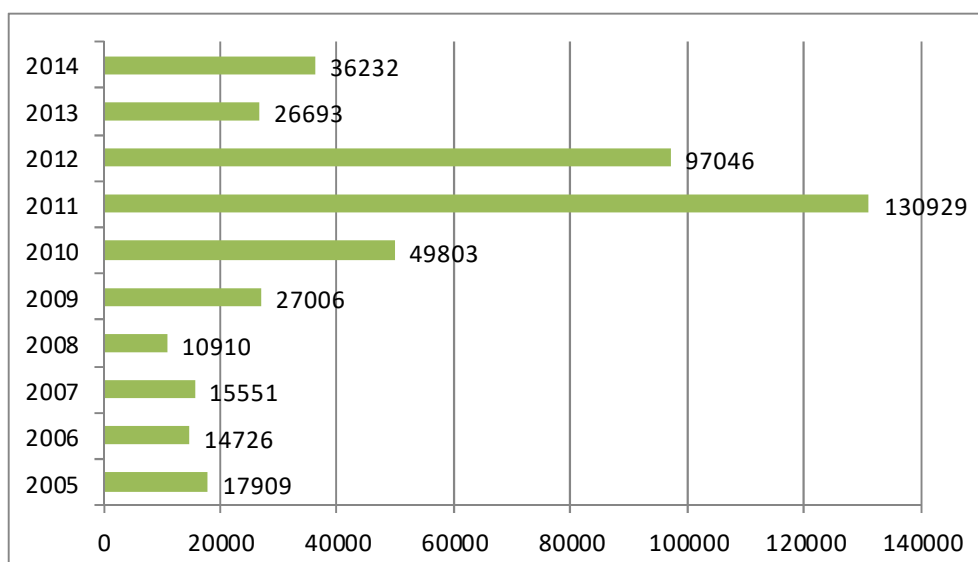
A közcélú foglalkoztatásban mindösszesen 431 fő vett részt 2014-ben.

20. ábra: Közfoglalkoztatásban részt vettek számának alakulása 2005-2014 (Fő)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés

21. ábra: Közfoglalkoztatásra fordított összeg alakulása 2005-2014 (e Ft)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés

2015-re háromszorosára nőtt (2013-hoz viszonyítva) a megyében a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás tekintetében (15.080 fő 2015-ben). A közfoglalkoztatási mutató így 4,79%-ról 7,83%-ra nőtt a megyében 2015-re, a 2016. 1. félévének adatai alapján pedig ez tovább emelkedett 8,36%-ra.

Ongán a közfoglalkoztatásban részt vevők létszámadatait a következő táblázat foglalja össze. A megyei adatokkal összehasonlítva megállapítható, hogy 2013-hoz képest szintén jelentősen megemelkedett a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás havi átlagos létszáma (2015-ben 148 fő, 2016-ban pedig 165 fő). A közfoglalkoztatási mutató is a megyei mutatóhoz hasonlóan alakult: a 2013-as 3,11% jelentősen emelkedett – 2015-ben 7,03% lett.

24. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma

Onga	2013 év	2014 év	2015 év	2016. 01-06.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	35	59	148	165
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	16	16	19	21
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	56	42	77	42
■ Mezőgazdaság	1	2	36	12
■ Belvízelvezetés	27	1	0	10
■ Mezőgazdasági földutak karbantartása	0	0	0	0
■ Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	1	1
■ Belterületi közutak karbantartása	27	23	18	0
■ Illegális hulladéklerakók felszámolása	-	-	10	10
■ Téli és egyéb értékkeremtő közfoglalkoztatás	-	16	-	-
■ Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	1	0	12	10
■ Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-
Mindösszesen:	108	117	244	228
Közfoglalkoztatási mutató	3,11%	3,41%	7,03%	6,90%

Forrás: <http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/>

A táblázatból jól látszik, hogy a foglalkoztatás 3 formában valósul meg: hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, országos közfoglalkoztatási program és járási startmunka mintaprogram keretein belül. A havi átlagos közfoglalkoztatotti létszám 2015-ben 244 fő volt, melyből kiemelkedő jelentőségű és egyre növekvő létszámú a járási startmunka mintaprogramban részt vevők száma is 77 fő.

A járási startmunka programban Ongán az alábbi tevékenységeket végzik: mezőgazdasági munka (36 fő), belterületi közutak karbantartása (18 fő), illegális hulladéklerakók felszámolása (10 fő), illetve helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás.

1.8.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

Onga Város közel 5000 fős lakossága 1582 lakásban él, az önkormányzati bérlakások száma: 12 db.

A magyarországi lakásviszonyok jellemző problémái a közmű, illetve lakáshitel tartozások, a (szociális) bérlakások alacsony aránya, illetve hiánya, valamint a rendkívül súlyos lakhatási problémák területi koncentrációja, a lakókörnyezetet is meghatározó szegregáció.

A lakás, lakhatás költségeinek fedezésével kapcsolatos problémákat kiemelt kérdésként kezeli az Európa 2020 Stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Program is. A háztartások szegénységi mutatóit, illetve a gyermekszegénységet tekintve kiemelt jelentősége van a lakáshitel, illetve rezsiköltségek emelkedő terheinek. A lakhatás biztonságának megrendülése a gazdasági válság körülményei között az alsóbb jövedelmi csoportokhoz sorolható széles rétegek számára lehet a szegénység legsúlyosabb formáihoz vezető út kezdete.

A bérlakás-állomány

Az Ongai Önkormányzat tulajdonában lévő önkormányzati lakások bérletéről és elidegenítéséről, a lakbérek mértékéről, valamint az Ongai Önkormányzatot megillető bérlő-kiválasztási jogok hasznosításának szabályairól szóló 17/2001.(XI.21.) Önkormányzati rendelet meghatározza az önkormányzati lakások bérbeadásának szabályait, a lakbérek mértékét.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete meghatározza a tulajdonában lévő önkormányzati lakások bérletének és elidegenítésének szabályait, gondoskodik a költségalapú bérlakásokra vonatkozó igények felméréséről, az azokhoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések rögzítéséről, megvalósításáról.

Ongán 12 db költségalapú bérlakás található. Az ingatlan három szerkezeti egységű részből áll, mindháromban 4-4 lakás található. Az épületek alapterülete háromszor 177 m², a lakások alapterülete 70 m². A lakások a kor színvonalának megfelelő építéstechnológiával készültek, a bérlakásoktól elvárható funkcionális kialakítással. Az önkormányzat képviselő-testülete a mindenkori infláció mértékének figyelembevételével évente január 31-ig felülvizsgálja a lakbérek mértékét, ezáltal biztosítja azok értékállóságát.

A városban nincs szociális alapú bérlakás, elégtelen lakhatási körülmények közé sorolt önkormányzati lakás, illetve nem rendelkeznek egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal sem. Hajléktalan nem él a város területén.

1.8.6 Intézményfenntartás

Az alábbi táblázatban láthatóak a fenntartott intézmények telephelyeinek alapadatai.

25. táblázat: Fenntartott intézmények bemutatása

Intézmény/ Feladat-ellátási hely	Nettó alapterülete	Telephely	Felújítást igényel-e	Fenntartó	Üzemeltető
Ongai Polgármesteri Hivatal	636,55	2	igen	Önkormányzat	Önkormányzat
Karbantartó csoport műhelye	95		igen		
Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda	972,84	2	részleges	Önkormányzat	Önkormányzat
Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda Tagóvodája	564		részleges		
Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	824	1	részleges	KLIK	KLIK
Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár	498	1	igen	Önkormányzat	Önkormányzat
Ócsanálási Községi Ház	154,11	1	részleges	Önkormányzat	Önkormányzat
Darvas Községi Ház és Múzeum	150	1	igen	Önkormányzat	Önkormányzat
Ongai Szociális Szolgáltató Központ	144	3	részleges	Önkormányzat	Önkormányzat
Fogyatékosok Nappali Intézménye	351,4		részleges		
Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	95,71		részleges		
Háziorvosi rendelő és Védőnői tanácsadó I.	184	1	nem	Önkormányzat	Vállalkozó orvos, védőnő
Háziorvosi rendelő II.	152	1	nem	Önkormányzat	Vállalkozó orvos
Gyermekorvosi rendelő	101	1	igen	Önkormányzat	Vállalkozó orvos
Fogorvosi rendelő és Védőnői tanácsadó II.	190,44	1	igen	Önkormányzat	Vállalkozó orvos, védőnő
Önkormányzati Intézményi Étkeztetés (Konyha)	276,37	1	igen	Önkormányzat	Önkormányzat
Rendészeti Központ	227,34	1	igen	Önkormányzat	Önkormányzat
Sportcentrum	335,1	1	részleges	Önkormányzat	Önkormányzat

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás (saját szerkesztés)

Az Önkormányzat által fenntartott intézmények közül több épület jelenlegi állapota alapján részleges vagy teljes felújítást kíván meg, melyeknek megvalósítása a következő évek legfontosabb feladatai közé

tartoznak. Önkormányzati fenntartású intézmények jelentősebb fejlesztései (2007-2014), a mellékletben találhatóak meg.

26. táblázat: Önkormányzati intézmények bevételei-kiadásai (e Ft)¹

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kiadás	működtetés	387.777	374.560	321.886	70.602	82.330	83.491
	karbantartás	2.540	2.666	2.668	551	1.019	385
	felújítás	9.450	3.473	2.751	69.757	-	72.977
Bevétel	működésből származó bevétel	19.253	19.983	17.036	2.938	2.929	2110

Forrás: Onga Város Önkormányzata (saját szerkesztés)

Az Önkormányzat a település általános iskolájának vagyonkezelését 2013. január 1-jei hatállyal átadta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnak, azonban az iskola épületének tulajdonosaként továbbra is gondoskodik azok felújításáról. Az önkormányzat szorgalmazza a helyi szakképzés, -oktatás feltételeinek kialakítását, megteremtését.

1. kép: Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola épületei

¹ Kiadások: 2010-2012 között iskola, óvoda, szociális szolgáltató központ intézmények adatai, 2013-tól csak óvoda adatai (kivéve a felújítási sor, ott végig mindhárom intézmény szerepel)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

2. kép: Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda és Tagóvoda

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Az Önkormányzat, mint óvoda fenntartó elkészítette a kapcsolódó önkormányzati minőségirányítási programját. A minőségirányítási program meghatározza a fenntartói elvárásokat, az ellátandó feladatokat.

Az Önkormányzat az óvodai ellátás biztosítása mellett a színvonalának javítása érdekében a következő célokat és feladatokat tűzte ki:

- feltárja az intézményépítési, -felújítási, átalakítási kívánalmait,
- meghatározza a meglévő intézményhálózat struktúrájának átalakítását, kihasználtságának javítása érdekében szükséges intézkedéseket,
- intézkedéseket tesz az intézmények kihasználtságának növelésére,
- az intézménynél kezdeményezni kell az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését: a fűtés, a víz, és villamos energia költségek csökkentését, alternatív, megújuló energiaforrások alkalmazását, korszerű nyílászárók cseréjét, a számítógépes hálózat bővítését,
- segíti az intézmény pályázati tevékenységét, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását,
- az önkormányzat a jogszabályban előírt kötelező eszközállomány biztosítására, pótlásra, az avultság, elhasználódás miatti cserére vonatkozó költségvetési tervet kér,
- a mindenkori igények, lehetőségek és finanszírozási források figyelembe vételével törekszik a bölcsőde/családi napközi/óvodához integrált bölcsőde kialakítására.

Az Önkormányzat a közművelődés és kultúra tevékenységekkel kapcsolatban az előírt szolgáltatások biztosítása és a szolgáltatások színvonala emelése érdekében a következő feladatok ellátásának szükségességét fogalmazza meg:

- a könyvtár működtetése során intézkedéseket kell tenni a könyvvállomány további gyarapítása érdekében, ehhez ki kell használni – az eddigiekhez hasonlóan – a pályázati lehetőségeket, fogadni kell a magánszemélyek, intézmények, vállalkozások könyv, elektronikus információhordozó, folyóirat, felajánlásait, illetve anyagi támogatását,
- bővíteni kell a könyvtár eszköz ellátottságát, biztosítani kell az internet hozzáférést, az elektronikus információhordozók használatát,

- gondoskodni kell a Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár bővítéséről, teljes felújításáról, ami által a városi könyvtárat is beleértve, egy impozáns, a település egyik jelképévé válható Művelődési Központ jöhet létre,
- a művelődési ház működésével kapcsolatban biztosítani kell a szükséges forrásokat, pótolni kell az elhasználódott eszközöket,
- gondoskodni kell arról, hogy a kulturális, közművelődési feladatokat is ellátó szervezetek számára biztosítva legyen a működésükhöz szükséges közösségi hely, kapjanak pénzügyi, anyagi támogatást a vállalt feladataik ellátásához, pályázati tevékenységüket segítse az Önkormányzat,
- gondoskodni kell az ócsanálói Községi Ház állagmegóvásáról,
- hagyományápoló tevékenység folytatása (Ongai Kulturális Napok, Ongai Pálinkaverseny, Idősek Hete, Farsang, Nőnap, Szüreti felvonulás stb.),
- Darvas Községi Ház és Múzeum működtetése, bővítése,
- szorgalmazni kell a település múltját bemutató tárlat fejlesztését,
- támogatni kell a helyi kiadványok megjelenését, civil kezdeményezéseket, úgymint a Nyugdijas Klubot, Kulturális Egyesületet, Hagyományörző Néptáncsoportot stb.
- törekedni kell egy civil tanácsadó központ kialakítására.

3. kép: A Darvas Községi Ház és Múzeum épülete

Forrás: www.ong.hu

4. kép: A Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár épülete

Forrás: ww.ong.hu

Onga város művelődési háza korszerűtlen és elavult, sem építészeti értéke, sem funkcionalitásában nem felel meg a mai kor igényeinek.

A művelődési ház felújítása ezért kiemelt fejlesztési igényként jelenik meg, melynek végső célja egy korszerű, térhasználatában és építészeti értékében a mai igényeknek megfelelő épület létrehozása. Fejlesztési cél továbbá a lakosság komplex kiszolgálása és életminőségének javítása egy integrált közösségi és szolgáltató tér kialakításával, melyben a település lakossága számára a mindennapi élethez alapvetően szükséges szolgáltatások - közigazgatási, humán, közösségi és üzleti - egy szolgáltatásaiban kibővült városközpontban koncentráltan, jó színvonalon elérhetőek legyenek.

2013 júniusában a szociális és gyermekvédelmi alapszolgáltatások ellátására településünk önkormányzata és 16 térségbeli önkormányzat által megkötött intézményfenntartói megállapodást a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87-95.§-ában foglalt rendelkezések alapján társulási megállapodás váltja fel. A jogi személyiséggel rendelkező társulás megnevezése **Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása**.

A Társulás közös fenntartású Ongai Szociális Szolgáltató Központjában és telephelyén az alábbi szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokat látja el:

Saját feladatok:

- fogyatékosok nappali ellátása
- szociális foglalkoztatás
- étkeztetés
- tanyagondnoki szolgáltatás

5. kép: Az Ongai Szociális Szolgáltató Központ épülete

Forrás: ww.onga.hu

A szociális szolgáltató központ fejlesztéshez fenntartóként az alábbi feladatok/ célok határozhatóak meg:

- a fenntartott intézmény kihasználtságának javítása szükséges,
- folyamatos feladata a fenntartónak az Ongai Szociális Szolgáltató Központ épületei állagmegóvása, a szükséges eszközök, járművek beszerzése, a Központ bővítése (konferencia terem, iroda és raktárhelyiségek, garázs)
- a szociálisan rászorultak számára érték-teremtő munka biztosítása,
- a középületek akadálymentesítésének végrehajtása.

1.8.7 Energiagazdálkodás

Az utóbbi években több fejlesztés is megvalósult Ongán, energetikai területen Európai Unió források felhasználásával:

- Biomassza alapú energetikai korszerűsítés a Görgey Artúr Általános Iskolában
- Biomassza fűtési rendszer kialakítása a Bársonyos Napközi Otthonos Óvodában
- Biomassza alapú energetikai korszerűsítés a Polgármesteri Hivatalban
- Közvilágítás részleges korszerűsítése LED lámpatestek alkalmazásával

Az Önkormányzat a helyi energiaszolgáltatás terén törekszik az energia szolgáltatás infrastruktúrájának fejlesztésére, pályázati lehetőségeket keres az energiaellátás korszerűsítésére: megújuló energiák használatát helyezi előtérbe, közvilágítás további korszerűsítésére törekszik.

1.9 Településüzemeltetési szolgáltatások

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az elérhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is. (A törvényben definiáltak mellett például: a környezettudatos szemlélet erősítése (Környezetvédelmi Alap működtetése, szilárd hulladék szelektív gyűjtésének szervezése, energiatakarékossági programok támogatása, légszennyezés elleni küzdelem, allergén növényekkel kapcsolatos feladatok, településkép javítása - közhasználatú zöldterületek fenntartása és üzemeltetése, bűnmegelőzési feladatok (helyi közbiztonság erősítése, térinformatikai rendszer támogatása).

A városban a településüzemeltetési szolgáltatásokat az önkormányzat saját maga látja el, a polgármesteri hivatalban 1 fő ügyintéző felelős a településüzemeltetési ügyekért.

1.10 Táji és természeti adottságok vizsgálata

1.10.1 Természeti adottságok

Onga város a régi Abaúj megye legnyugatibb csücskében terül el. A város határának észak-nyugati részén húzódó Miskolc-Kassa irányban futó 3. sz. főút mellett Ongán halad át a 37. sz. Miskolc-Sátoraljaújhely felé vezető országút is. A települést átmetszi a Miskolc-Kassa vasúti szárnyvonal. A város a Hernád és Sajó törmelékkúpján található. Határába belenyúlnak a Cserehát hegység lankái, domborzatilag a Nagyalföld folytatásához tartozó síksági terület része. Onga a Bükk és a Zempléni hegység, illetve a Sajó és a Hernád folyók közé ékelődik. A települést kettészeli a Bársonyos-csatorna.

A város az Észak-Alföldi-hordaléklejtő részét képező Sajó–Hernád-sík kistáj területén helyezkedik el. A Hernád folyó völgye (benne a 2.18. számú árvízvédelmi öblözet) mint kistáj tektonikus árokban elhelyezkedő folyóvölgy. A felszín kb. 1/3-a ártér, kb. 1/3-a enyhén tagolt síkság. 1/3-a alacsony domblábi háta és lejtők orográfiai domborzattípusba tartozik. A tszf-i magasság 118 és 270 m között változik. Az átlagos relatív relief 25 m/km². Horizontálisan gyengén szabdalts, az átlagos vízfolyássűrűség 1,4 km/km². A Hernád jobb partján a teraszokat a lejtős tömegmozgások átformálták, ill. a Cserehátról áthalmozott kavicsanyaggal betelepítették. A bal parton a II-IV. sz. teraszok azonosíthatóak. A kistáj DK-i részein nagymértékű az erózióvesztés.

Domborzat

Onga egy része sík terület, valamivel több mint 110 méter tengerszint feletti magassággal. A város dombos részei meghaladják a 120 méteres abszolút magasságot. A víztorony dombja 124,5, a Halmok 132,6 méter magasak, a Turul pedig közel 170 méter. A település északi része enyhén dombos, a déli része sík. A kistáj 90 és 161 m közötti tengerszint feletti magasságú hordalékkúp-síkság. Dél felé lejtő felszínének (Onga-Ócsanálást is magában foglaló) északi része környezeténél alacsonyabban fekszik, míg középső és déli, alacsonyodó része szigetszerűen 8-10 m magasra kiemelkedik. A területet a Sajó és a Hernád hordalékkúpja építi fel. Az egykori felszín a folyók eróziójának hatására alacsony völgyközi hátakkal tagolt, 5 m/km²-es átlagos relatív reliefű domblábi háta, lejtők orográfiai domborzattípusába sorolható területté vált. A Sajó és a Hernád ártéri vidéke (Muhi-síkság) kis relatív reliefű hullámos, ill. enyhén hullámos síkság. Egyhangú felszíne löszös anyagokkal fedett.

Földtani adottságok

A kistáj területén a felsőpannóniai rétegekre átmenet nélkül települ a pleisztocén durva üledéke, amely a süllyedés miatt vastagon borítja be a korábbi képződményeket. A folyók teraszai Miskolc és Szikszó fölött elvégződnek, ill. belesimulnak a hordalékkúpba, amelynek anyaga a Sajótól nyugatra kavicsos, keletre inkább finom üledékekből áll. A hordalékkúp építése az egész pleisztocénban tartott, s különösen a Sajó–Hernádtól nyugatra rakódott le több rétegben sok kavicsos üledék. A holocénban a Sajó–Hernád saját hordalékkúpjába vésődött. A felszín legelterjedtebb képződménye a folyóvízi kavics (gyakran homok és murva is kapcsolódik hozzájuk). A kistájban rendkívül sok, nagy készlettel rendelkező kavics-előfordulás ismert; a nagyobbak: Alsószolca (40 Mm³), Nyékládháza (38 Mm³), Sajószög (7 Mm³), Sajóörs, Sajópetri, Böcs. A Sajó–Hernád árterén löszös-agyagos üledékek, ill. holocén öntésanyagok vannak a felszínen (Mályi, agyagkészlet 12 Mm³). Potenciális max. szeizmicitása 6 – 7°MS.

Az ongai határ különböző eredetű talajfajtákból áll. Északi felén humuszt, délen agyag- és vályogtalajt találunk. Onga egyes részein homokos földek is fellelhetők. A „partok” alatt egyre vastagodnak az

üledékes kőzet, az agyag. Az agyag alatt homokos, kavicsos réteg található, hordalékos iszappal keveredve. A változatos összetételű földterület különböző növényi kultúrák meghonosítására nyújtott lehetőséget.

Növényzet

A Tiszántúli és a Bükk-i flórajárások mentén elhelyezkedő kistáj fontosabb erdőtársulásai a fűz-nyár-égerligetek, a tölgy-kőris-szil ligetredők, a gyöngyvirágos és cseres tölgyesek. A terület nevezetes lágyszárú növényei a Janka tarsóka, a budai imola, a magyar szekfű, a szádorgófélék, a hegyi kökörtin, a homoki csüdfű stb. Az erdőgazdasági területeken fiatal és vegyes korú, zömében lágú-, ill. keménylombos erdők találhatók. A mezőgazdasági területhasznosítás jellemzőbb kultúrái a búza, a vöröshere és az őszi árpa.

Az alföldi sík táj képe Onga határában megtörik a lankás dombokon. A város határában a természetes növénytakaró mára alaposan megváltozott. A kiterjedt erdőségeknek, mocsaras területeknek szinte nyoma sem maradt. Lecsökkent a vízjárta kiöntések, a rétek, a legelők kiterjedése is. Mára alig található természetes növénytakaró Onga közigazgatási határán belül, kivételt talán a Bársonyos és a Hernád árterülete jelent. Erdőtársulása nincs a településnek. A vadon élő fák döntő része nem természetes lakói a vidéknek. Elszórtan találunk nyár-, nyír- és tölgycsoportosulásokat. Vannak fűzbokrosok, fűzfás csoportok, gyakoriak a kökény bokrok és bodzafák. A Hernád árterében az éger is feltűnik. Telepített fa a településen a platán, a gesztenye, vannak tuják és örökzöld fenyők is. A Hernád mellett az ócsanálási árterben található a város egyik legszínesebb élővilága. A víz felszínén úsznak a vízitök kerek levelei, ahol több békalencse faj is található. Ezek között a ritka púpos békalencse és a sárga virágú, vízben úszó, rovarevő növény a rence is előfordul. Az ártéri gyepek, legelők és kaszáló rétek növényvilága is színes, változatos. Különböző nőszirom fajok érdemelnek említést. A szárazabb részekben szegfű fajok nőnek. A legelőkön gyakran találkozunk szúrós növényekkel. Ilyen az ördögszekér, vagy más néven a mezei iringó, és a rózsaszínű, pillangós virágú tövises iglice. Ősszel az őszi kikerics virágzik, amit – mivel mérgező – az állatok nem legelnek le, emiatt néhol nagy tömegekben elszaporodik. Apró foltban maradt fenn száraz gyepeként szép ősgyep a Halmokon. Itt nő a kora tavasszal virágzó, kékes ibolyás virágú leánykökörtin. Az ilyenkor még előforduló reggeli fagyok ellen vastag szőrbunda borítja a növényt. Gyakori a száraz gyepeken a tavaszi hérics, nyár végén az árvalányhaj. Legszívesebben a gyomok őrzik a vadon élő növények emlékét. Ilyen a világoskék virágú búzavirág, a bükköny, az aranka, a muhar, a vadrepce, a szerbtövis, a bojtorján, a bürök és sok fűféle. A gyapjas aszat nagy szúrós kóró. A vizekhez kötődik a számtalan sás- és nádféleség, a gazdag hínárvilág. Onga határában szép számmal fordulnak elő gyógynövények is. A réteken, gyepeken tavasztól ősziig felváltva virágzik kakukkfű, apróbojtorján, csalán, gyermekláncfű, bodza, katángkóró, vadrózsa, orbáncfű, útifűvek, zsurlók és mentafélék. A vidék legelőinek egyik-másika jó gombázó terület. Főleg nyáron és ősszel nyújtanak jó gombatermést (mezei csiperke, harmatgomba, róka-gomba, lila pereszke).

Állatvilág

A növénytakaró változása nem kímélte az állatvilágot sem. Az erdők kipusztulása a nagyvadak eltűnését is jelentette. Olykor még fel-feltűnik a vaddisznó vagy az őz, gyakrabban a róka. Főleg a gyepek, a felhalmozott homok- és kavicsbányákban találkozhatunk jellegzetes kóborállatokkal. A görény és a menyét viszont az emberi lakhelyek környékén jelenik meg. Kisemlősök sokasága él a határban; nyúl, vándorpatkány, hörcsög, ürge, mezei pocok, egérfélék, a közönséges vakondok és különféle cickányok. A ragadozó madarak közül gyakori az egerészölyv és a barna réti héja. A fehérgolyó a város kéményeire vonult vissza. A változatos madárvilágot szemlélteti a nagy fakopács, a kuvik, a veréb, a cinke, a szarka, a fécő, a fogoly, a vadgalamb, a különféle bagoly fajok (gyöngy, füles). A lomha varjak télen nagy csapatokba verődve várják a tavaszt. A homok és kavicsbányák löszfalaiban találni a gyurgyalagok löszbe

fűrt odűit. Gyakran a parti fecskével együtt látni őket. A település kertjeiben, csapatban jár a tengelic. Sárgarigó, feketerigó, kerti és házi rozsdafarkú, széncinege jelenti még a lakóövezet madárvilágát. Gyakoriak a vidéken a különféle denevér fajok. Az általános iskola eresze alatt húszas-harmincas csapatokban telelnek át. A kigyók közül a vízisikló a leggyakoribb. Található még lábatlan gyík és ürge gyík is. A Bársonyosban a kecskebéka, a tavak mocsarainál a vörös hátú unka a leggyakoribb. A tavakban leginkább előforduló halfajok: ponty, keszeg, kárász, amúr, busa, csuka, süllő és harcsa. Az utóbbi időben terjedt el a törpeharcsa és a naphal. A Bársonyosban változatosabb a halvilág. Ott előfordul a mennyhal, a márna, a fenékjáró küllő és a compó is. A patakok gyakori állata a folyami rák. A vizek mentén sok szitakötő faj fordul elő. A vidék gerinctelen állatai is változatosságot mutatnak. A lepkék igen sok faja él a környéken (fecskefarkú-, gyöngyház-, nappali pápaszem és szenderek).

1.10.2 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek

1.10.2.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

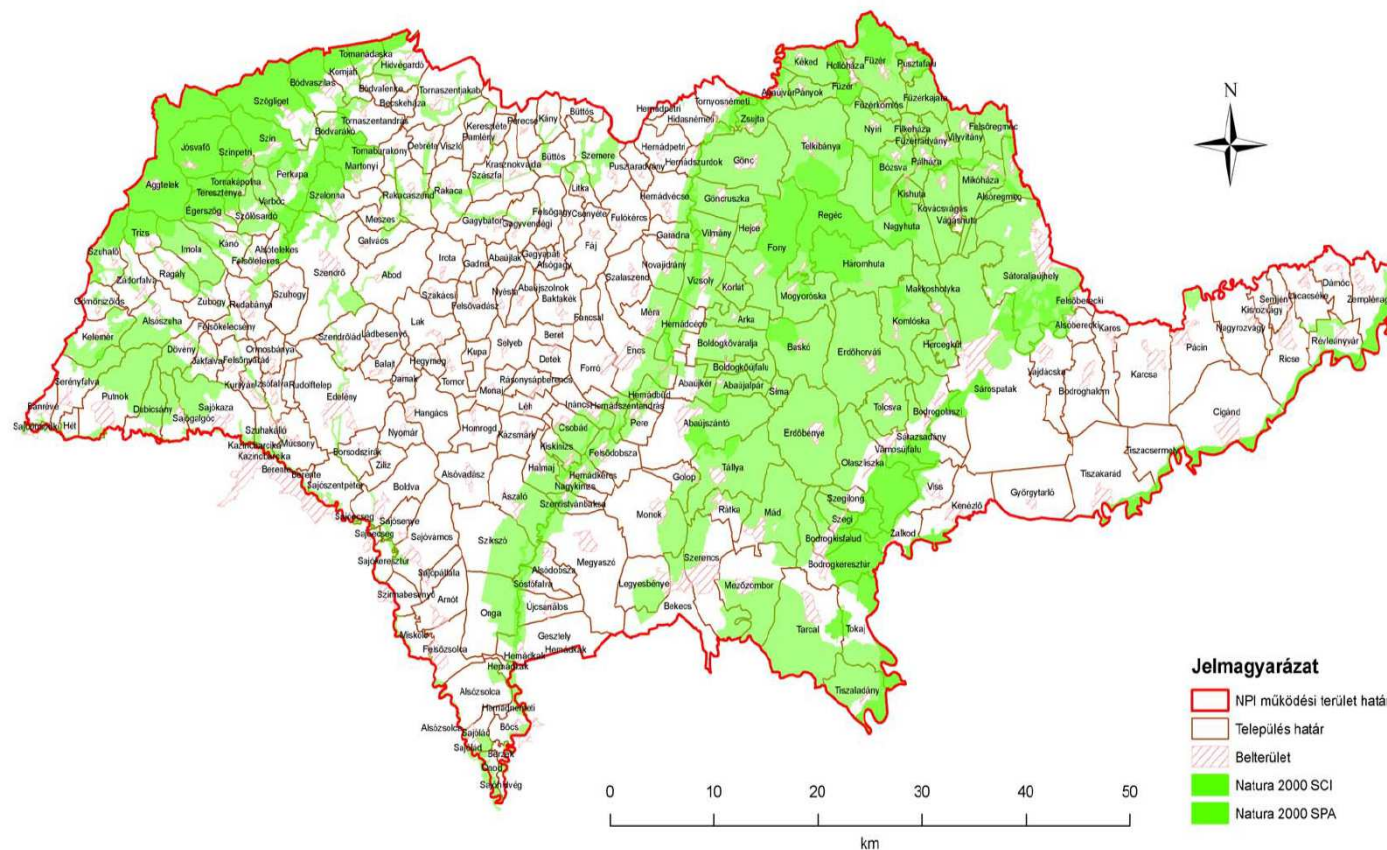
Onga külterületén a bányatavak területe és a Hernád tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület. 9 bányató található itt, melyek vízfelülete 42 ha.

1.10.2.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A Hernád folyó völgye része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak. Az ökológiai hálózatoknak kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában. Onga külterületének nagy részét a NATURA 2000 hálózat, mint Különleges Madárvédelmi Terület (SPA) és Kiemelt Jelentőségű Különleges Természetmegőrzési Területek érintik.

11. térkép: Aggteleki Nemzeti Park Natura 2000 területek

Kijelölt Natura2000 területek az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság területén

Forrás:
<http://anp.nemzetipark.gov.hu/a-natura2000-halozat>

1.10.2.3 Ökológiai hálózat

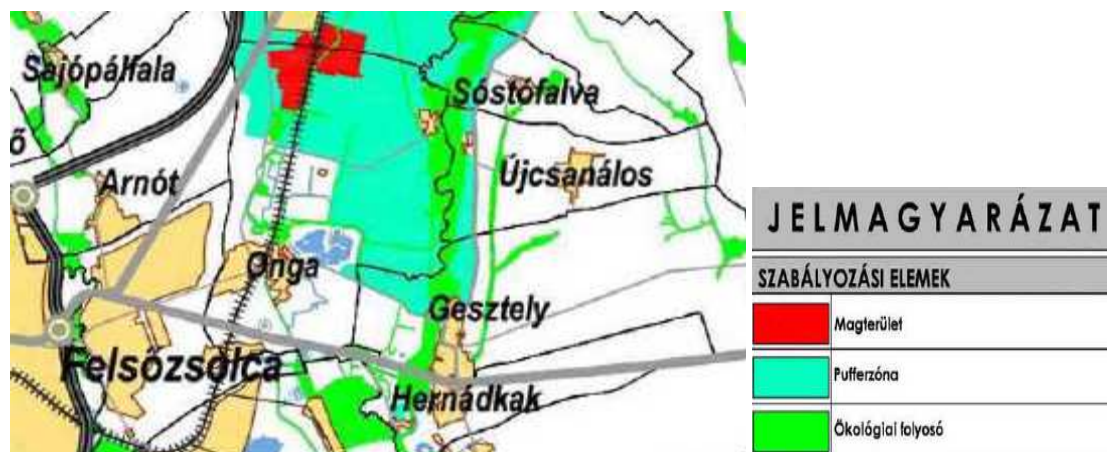
Ökológiai hálózat övezete: a természetes és természet-közeli élőhelyek rendszere, amely az élőhelyek közötti ökológiai folyosók által biztosított biológiai kapcsolattal elősegíti a fajok vándorlását, terjedését és ezáltal a biológiai sokféleség megőrzését. Az ökológiai hálózat funkcionális elemei az alábbiak, melyek megtalálhatók a település területén és a környező területeken.

Magterületek: Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Ökológiai folyosók: A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhely komplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Puffer területek: A magterületek és a folyosók körül védőzónát (puffer zóna) kell kijelölni, ahol még a természet-közeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

12. térkép: Az ökológiai hálózat övezetei

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve 2008

Onga külterületein mind magterület, pufferzóna és ökológiai folyosó is megtalálható. A Helyi Építési Szabályzatban előírtak szerint az alábbi korlátozások érvényesek e területeken:

- A meglévő természetszerű gazdálkodási módok (gyep, nádas, erdő) megtartandók, területhasználat változtatás illetve művelési ág váltás csak a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával történhet.
- Az övezetben erdőtelepítés és erdőfelújítás őshonos fajokkal, természetkímélő módon a termőhely-típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető.
- Új beépítés, műszaki infrastruktúra telepítés, bármilyen környezetszennyező, természeti értéket veszélyeztető vagy zavaró tevékenység az ökológiai hálózathoz tartozó területeken nem helyezhető el.
- Az ökológiai hálózat övezetébe tartozó területeken nem jelölhetők ki beépítésre szánt területek.

1.10.3 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

A központi belterület a főközlekedési utak csomópontjában alakult ki. A lakóterületi és gazdasági fejlesztési elképzeléseknek teret, területet biztosítva valószínűsíthetően folyamatosan növekedni fog a központi belterület. Az új beépítésre szánt területek kijelölésénél szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet-átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, illetve védelemre tervezett természeti területek helyzetét, hiszen jelentős hatással vannak erre ezek a beavatkozások.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat 37/2009 (IV.30.) számú határozata alapján Onga szerepel a nitrátérzékeny települések és a Térségi Tájrehabilitációs terv készítésére kijelölt területek között, a településen található bányatavak miatt. A határozat alapján a tájrehabilitációra kijelölt területek újrahasznosítása, tájrendezése előtt ökológiai értékvizsgálatot javasolt készíteni, hogy a roncsolt területen kialakultak-e védelemre érdemes élőhelyek. Olyan felhagyott bányaudvart, bányagödröt, meddőhányót, amelyen természetes élőhely kialakult, vagy védett élőlények populációi telepedtek meg csak a természetvédelmi hatóság egyetértésével indokolt megbolygatni rekultiváció céljából. A magterületen, ökológiai folyosókban lévő roncsolt területek esetében az újrahasznosítás során az ökológia, a táj- és természetvédelem prioritását célszerű biztosítani. Ha a természeti értékek lehelővé teszik, akkor a magterületeken, tájképvédelmi övezetben a táj- és természetvédelem mellett a földtani értékek bemutatása, az ökoturisztikai hasznosítás, a szabadtéri sportolás, erdősítés lehet az újrahasznosítás célja. Ha a területen természeti értékek nem találhatók, akkor az újrahasznosítás célja erdősítés, turisztikai célú hasznosítás, sportolási célú hasznosítás, bemutatási-ismeretterjesztési célú hasznosítás egyaránt lehet. A bányatavak rendezése során a többcélú hasznosítás (természetvédelem-ökológia, turizmus, horgászat, vízi sportok) térségi szintű összehangolt feltételeinek biztosítására kell törekedni.

1.11 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A zöldfelületi rendszer alatt a növényzettel időszakosan vagy tartósan fedett, biológiailag aktív, természeti, ill. kondicionáló célú felületek összességét értjük egy településen belül. Egy település „élhetőségét”, az ott élők életminőségét, a település képét nagymértékben meghatározza a zöldfelületek aránya és azok állapota.

1.11.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.11.1.1 Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszer különböző elemeit térbeli helyzetük és használatuk módja szerint csoportosíthatjuk.

Elhelyezkedésük szerint megkülönböztetünk:

- sávoss helyzetű zöldterületeket, ilyenek a település teljes lakóterületei;
- vonalas helyzetű zöldterületeket, ilyenek az utcai zöldsávok és vízfolyások partja;
- szigetes helyzetű zöldterületeket, mint a közparkok, a temetők, sportpálya és az intézménykertek.

Használatuk módja szerint megkülönböztetünk:

- Korlátlan használatú közterületeket, ide sorolhatók a belterületi erdők, a közparkok és közkertek, valamint az utcai zöldsávok;

- korlátozott használatú közterületeket, ami alatt a zöldterületi jellegű intézmények (temető, sportpálya) és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (iskola, óvoda, művelődési ház, templom stb.) értendők, ahol a használat térben és időben korlátozva van;
- közhasználat elől elzárt zöldfelületeket, melyhez a település magántelkein található kertek tartoznak.

1.11.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település első parkosítására 1898-ban került sor, amikor Erzsébet magyar királyné emlékére emlékpark létesült. Az Erzsébet-kert a mai polgármesteri hivatal területén volt 1950-ig. Az 1920-as évek elején több mint 1000 facsemetét ültettek el a település területén, főként az utak mentén.

Az 1950-es évek második felében telepítették a jelképpé vált nyárfasort a Berzsényi utcán. Az utca híres, időközben előregedett nyárfasorát biztonsági okokból 1996-ban ki kellett vágni. Helyére platán facsemeték kerültek. A mára már gyönyörű fákká terebélyesedő platánok alatt sétány került kialakításra sziklakertekkel, emlékművekkel és pihenőpadokkal. A park mellett található egy helyi piac is.

2007-től önkormányzati és civil összefogással további több száz fa és cserje (pl. vérszilva, szilfa, japán kecskerágó stb.) került kiültetésre.

Sziklakertek és virágos szigetek díszíti a sportpálya felé vezető utat, a vasúti átjáró ellenkező oldali területét, és a település több részét is. Park jellegű kialakítást nyert a régi temető helyén létrehozott kegyeleti terület. Ez a terület őrzi a település történetében meghatározó szerepet játszó családok sírhelyeit, és 1996-ban ide került a Faluvédő Egyesület által felállított kopjafa is.

A „Virágos Ongáért” mozgalom keretében a település közttereire virágtartó ládába és az oszlopokra függő virágok kerültek kihelyezésre. Az önkormányzat karbantartó csoportja és a település lakói szorgalmasan kaszálják és gondozzák a telkek előtti területeket és a vízelvezető árkokat.

Korlátlan használatú zöldfelületek:

- Közparkok, közkertek: A város Főtere (Hrsz.: 53/3), a 3. sz. főút mellett található Turul-emlékmű (Hrsz.:1301) környezete, továbbá a Berzsényi utcai Történelmi Emlékpark (Hrsz.: 665),
- Utcai zöldsávok, fasorok: A településen jelentős utcai fasor a Berzsényi utcai fasor (Hrsz.:665), továbbá a háztulajdonosok által ültetett fák találhatók az utak mentén.
- Egyéb közterületi részek, közparkok: Major utca mögötti közterület Hrsz.:41/52, 41/53, 134/8, sportcentrum előtti terület Hrsz.:490, Játsszóterek: Hrsz.: 1013, 2157, kegyeleti park: (Hrsz.: 460)

Korlátozott használatú zöldfelületek:

- Zöldfelület jellegű intézmény a településen a temető (Tompai M. u. 8.) és a sportpálya (Hrsz.: 092).
- Jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények:
 - Egyházi intézmények (Református Katolikus templom (Dózsa Gy. u. 47.), Református templom (Rákóczi u. 54.)
 - Nevelési létesítmények kertje: Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda és Tagóvoda (Hunyadi u. 43., Arany J. u. 14.), Önkormányzati Intézményi Étkeztetés (Major u. 5.)
- Egyéb korlátozott használatú zöldfelületek: A lakóterületek kertjei a települési zöldfelületi rendszer talán legfontosabb alkotó elemei. A településen egy, kettő és három zónás kertek egyaránt előfordulnak. Az egyzónás kerthasználat (csak díszkert) a legritkább, a kétszónás a leggyakoribb (díszkert – haszonkert), a három zónás pedig általában olyan ingatlanok jellemzője, ahol állattartás, vagy más gazdálkodási tevékenység (akár ipari, vagy szolgáltató jellegű) folyik és ennek kiszolgáló épületei találhatók a köztes zónában.
- Mezőgazdasági területek, Tankertek és gyümölcsbank (Berzsényi D. u. 9., Arany J. u. 16., Hrsz.: 1345/1, 1106, 1135/1, 396-397 kertje)

- Horgász és bányatavak (Hrsz.: 0196/9, 0196/13, 0203/9, 0206/1, 0189/3, 0190/1, 0194/3, 0194/4, 0196/18, 0196/6, 0196/4, 0196/5, 0196/4, 0206/1, 0187, 0189/4, 0192/3, 0192/2, 0203/7, 0196/16, 0196/17, 0196/15)

1.11.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

- A településen a meglévő közparkok, játszóterek műszaki színvonala megfelelő, azok bővítésére lakossági igény is felmerült.
- Nincs korszerű városi jellegű közösségi tér.
- Jelenleg nincs a településen megfelelő minőségű rekreációs célokat szolgáló terület. A külterületen található horgász- és bányatavak sport- és szabadidő eltöltésre alkalmasak lehetnek, ezek fejlesztése a város középtávú tervei között szerepel.

1.12 Az épített környezet vizsgálata

1.12.1 A terület-felhasználás vizsgálata

1.12.1.1 Településszerkezet, helyi sajátosságok vizsgálata

A város határának ÉNy-i részén húzódó Miskolc-Kassa irányban futó 3. sz. főút mellett Ongán halad át a 37. sz. Miskolc-Sátoraljaújhely felé vezető országút. A települést átmetszi a Miskolc-Kassa vasúti szárnyvonal. A település a Hernád és Sajó törmelékkúpján található. Határába belenyúlnak a Cserehát hegység lankái, domborzatilag a Nagyalföld folytatásához tartozó síksági terület része. Onga a Bükk és a Zempléni hegység, illetve a Sajó és a Hernád folyók közé ékelődik. A települést kettészeli a Bársonyos-csatorna. Északi határainál (Ócsanál) a Vadász-patak ömlik a Bársonyosba.

Onga egy része sík terület, valamivel több, mint 110 méter tengerszint feletti magassággal. A település dombos részei meghaladják a 120 méteres abszolút magasságot. A víztorony dombja 124,5-, a Halmok 132,6 méter magasak, a Turul pedig közel 170 méter. A település északi része enyhén dombos, a déli sík.

Onga szalagtelkes, többtűcs kertvárosi jellegű kisváros.

6. kép: Onga látképe felülnézetből

Forrás: Onga város honlapja

Onga a miskolci agglomeráció részeként a borsod-zempléni térség központjához tartozik. Térségi és regionális szerepkörét földrajzi fekvése adja: az agglomeráció körül körkikk-szerűen terül el a Bükk hegység, a Cserhát és az Alföld szegélye.

Az eddig feltárt régészeti emlékek alapján bizonyosan tudható, hogy legalább a bronzkor óta lakott vidékről van szó. Onga helye az ország belsejét a hágókhoz vezető útvonalak találkozásánál található, a szűkebb környezetet értelmezve: a Sajó és a Hernád gázlóit, majd hídjait összekötő út és a Hernádvölgy útjának metsződésénél. Ellenőrzőpont, őr- és vámszedő hely volt. A mai település-szerkezet alapján őrizi a szűkebb, s tágabb környezeti jellemzőiből adódó helyzetet, ezt azonban átszínezte, átírta a folyók szabályozása és a vasút kiépítése, az országos úthálózat fejlesztése, az új nyomvonalak és hidak megvalósítása a múlt században.

A Bársonyos-csatornán kétszer megy át a vasút, és három hídja van a közútnak, az öntözőcsatornákon és árkokon is vannak hidak (pl. a „Darvas”-hidak) és időszakosan járható gázlók, a Vadász-pataknak is van hídja. E kialakult helyzet csak újabb átkelési lehetőségek biztosításával gazdagítható lényegesen. A belterület, a Bársonyos-patak és a vasút által kettévágott beépítés a gesztelyi és a szikszói út találkozásánál, a Hernád- és Sajó-völgyet elválasztó településhatár (vízválasztó), keleti irányban a völgybe mélyen benyúló relatív magas földnyelvén (min. 113–112 mBf). Vélhetően az eredeti kelet-nyugati (Hernád – Sajó) útvonal a Rákóczi utca, a volt Felszabadulás utca vonalán haladhatott. E feltevést alátámasztja a mai református templom „keletelt” műemlék épületének helye, a telekosztások rendszere, a templom előtti tér és a kastély viszonya. A töltésre épített vasút (melyet ma is dombként kell keresztezni) a Dózsa György út nyomvonalát tette a gesztelyi út átkelő szakaszává. Ez az az időszak, amikor a Darvas család a vámjog megszerzése fejében biztonságosan járható – töltésen vezetett – úttá építette ki a gesztelyi utat hidakkal, átereszekkel.

Az 1900-as évek elején a lakóházak száma Ongán még nem érte el a 250-et. 1913-ra ez a szám 271-re, míg 1941-re 373-ra növekedett. Különösen az 1920-as években épült sok új ház, szorosan kapcsolódva a Nagyatádi-féle földosztáshoz. Ekkor népesültek be a Dózsa György úttól északra nyitott új utcák (Petőfi, Ady, Mikszáth és a Kossuth utca felső része). A II. világháború után a község tovább gyarapodott. A külterületi népesség nagy része beköltözött a faluba. 1949-ben már 440 lakóháza volt a falunak. A vasút nyugati részén új utcák nyíltak (Berzsenyi, Mező Imre (ma Vasút), Sallai Imre (ma Klapka György), Petrovics Ferenc, Arany János, Oprendeak Sándor (ma Deák Ferenc), Bezerédi Imre). Ekkor kezdett kiépülni a cigánytelep is. A régi, kanyargós utcájú falurészre ekkor ragadt rá az Ófalu vagy csak egyszerűen a Falu név, míg az újonnan kiépült Miskolchoz közeli terület az Újtelep vagy egyszerűen a Telep nevet kapta, ahol az első nagy építkezési hullám az 1950-es évek elején indult meg.

Az 1960-70-es évek fordulóján (Berzsenyi, Bem apó, Hunyadi, Bartók, Lévy, Tompa), majd az 1980-as években (Kölcsey, Madách, Kodály, Munkácsy, Bethlen, Bartók, Ifjúság, Rét, Major) nyitott új utcákat az akkori községi tanács. 1995-ben már 1426 lakása volt a településnek.

Ongán – belterületbe történő csatolással – újabb utcák kialakítása történt meg 2004-ben (Csokonai, Mészáros Lázár utcák), valamint meglévő utcák meghosszabbításával közel 100 építési telek kialakítása történt meg, melyek beépítése folyamatos. Legtöbbször Miskolcra költöztek a nem egészen 10 km-re fekvő Ongára, de a megye számos településéről érkeztek ide bevándorlók. Előnyös földrajzi fekvése, a jó közlekedési lehetőségek, a település nyugodt, kiegyensúlyozott élete és természetesen Miskolc közelsége miatt Onga azon települések közé tartozik, mely Miskolc agglomerációs körzete adta lehetőségeket a maga javára fordította.

7. kép: Onga településszerkezetének vizuális ábrája (műholdkép)

Forrás: google maps műholdkép

A település egyetlen funkcionális értelemben vett tere a Főtér (a Rákóczi utcán, a művelődési ház előtti tér) – szabályos útelágazásos tér, növényállománnyal, parkolóhelyekkel. A főtér kialakításának elsődleges szempontja a városias jelleg megteremtése volt. A korábban is központi szerepet játszó terület (emlékművekkel és a buszmegállóval) 2005-ben jelentős átalakuláson és funkcióváltáson ment keresztül. Már a főtér kialakítása előtt tervszerűen ide került elhelyezésre a Magyar Posta Rt. új fióképülete, a Felsőzsolca és Vidéke Takarékszövetkezet helyi fiókja. Az emlékművek körül húzódó kerítések lebontásával egységes terület jött létre, amely kialakításával, parkosításával az urbanizáltság jele látható, mely valóban városias érzettel tölti el az itt lakókat és az ide látogatókat egyaránt. Külső megjelenésében klasszikus, körüljárható főtér került kialakításra, ahol megmaradtak a már meglévő emlékművek, de kialakult egy belső sétány, a közművezetékek – beleértve a telefon és villamos vezetéket is – a föld alá kerültek. A régi kút faragott kőből, kovácsoltvas szerkezettel újult meg. A pihenő út mentén padok kerültek elhelyezésre. A buszmegálló korábbi helyéről átkerült a Sport utcába. A park két oldalán négy-négy gépjárműparkoló került kialakításra. A közvilágítást 4 méteres belső, és 7 méteres külső kandelláberek biztosítják. A főtér körül a gépjárművek körforgalomban közlekednek. A főtér létrejötte óta vonzza a befektetőket. Így néhány hónapon belül felépült hét kiskereskedést magában foglaló üzletsor, illetve 2006 őszén megnyitotta kapuit az UNIO-COOP Zrt. élelmiszeráruház-lánc egyik legnagyobb vidéki egysége (670 m²). A teret szegélyezi még a fogorvosi rendelő, a polgármesteri hivatal, a művelődési ház, és a fogyatékosok nappali intézményének épülete. A főtér közvetlen szomszédságában található az általános iskola épületegyüttese.

A településközpont területein belül a lakóépületek, lakóházak az intézmény területekkel keveredve vegyesen helyezkednek el.

A történelmi hatásokat áttekintve megérthetjük a település tagolt szerkezetének kialakulását. A tagoltság előnnyé formálható, ha az megfelelően integrált. A település belterületei között meglévő mesterséges és természetes választóvonalak jelenthetik a későbbi városrészek határait. Az egyes részek önálló fejlesztésével, önfejlődésével, az ott lakók érdekeinek figyelembe vételével megteremthető egy jól élhető és fenntartható kertvárosias településszerkezet.

1.12.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Onga Város Önkormányzatának jelenleg érvényben lévő Onga település közigazgatási területére érvényes hatályos településrendezési terve² és szerkezeti terve 1999-ben került elfogadásra.

Szükségessé válik Onga, Ongaújfalu és Ócsanáros településrészekre külterületekre, zártkertekre együttesen vonatkozó egy új komplex településrendezési terv elkészítése. Onga Város Önkormányzata 2016-ban döntött az új rendezési terv elkészítésének szükségességéről, Főépítész alkalmazásával. Ez a folyamat közel 2-3 évet ölel fel, amelynek végén egy teljesen új rendezési, szabályozási és ehhez kapcsolódó szöveges Helyi Építési Szabályzat készül.

A település igazgatási területe beépítésre szánt területre (belterületre), amelyen belül az építési telkek megengedett beépítettsége legalább 10% és beépítésre nem szánt területre (külterületre) osztott, amelyen belül a telkek megengedett beépítettsége legfeljebb 5% lehet.

A beépítésre szánt területei az alábbi terület-felhasználási egységekre osztottak:

1. Lakóterület:

Elsősorban lakóépület elhelyezésére szolgál.

² Településrendezési terv, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény alapján készített településrendezési feladatokat rögzítő terv.

- Kertvárosias
- Falusias lakóterület

2. vegyes terület: (ami lakó és kereskedelmi, szolgáltató gazdasági épületek vegyesen történő elhelyezésére szolgál. A vegyes terület: Településközpont vegyes terület (csak Onga belterületén).

- Településközpont vegyes terület

3. Gazdasági terület:(elsősorban gazdasági célú építmények elhelyezésére szolgál)

- kereskedelmi szolgáltató területre és
- ipari területre osztott. (Belterületen a kizárólagos vízközmű bázis célú víztorony Hrsz: 888-889)

A jelenlegi külterületeken lévő további gazdasági területeket a szerkezeti terv tartalmazza.

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK³

- Lakóterületek – falusias lakóterület építési övezet

A falusias lakóterületen elhelyezhető:

1. lakóépület,
 2. mező- és erdőgazdasági (üzemi) építmény,
 3. kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó épület,
 4. szálláshely szolgáltató épület,
 5. kézműipari építmény,
 6. helyi igazgatási, egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épület,
 7. sportépítmény,
 8. üzemanyagtöltő.
- Gazdasági területek
 - o Kereskedelmi szolgáltató: KG
 - o Ipari: IG

- Különleges területek: K és Szennyvíztisztító telep

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

- **A közlekedési területen** elhelyezhető a közlekedést kiszolgáló:
 - a) közlekedési építmények,
 - b) kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató épület,
 - c) igazgatási épület,
 - d) a gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakás.
- **Zöldterület, Közpark - Z**

A zöldterületnek közútról, köztérről közvetlenül megközelíthetőnek kell lennie.

A zöldterületen elhelyezhető:

³ Forrás: HÉSZ (2016)

- a) a pihenést és a testedzést szolgáló építmény (sétaút, pihenőhely, tornapálya, gyermekjátszótér stb.),
- b) vendéglátó épület,
- c) a terület fenntartásához szükséges épület.

Közpark területének legalább 60%-át növényzettel fedetten kell kialakítani vagy fenntartani.

■ **Erdőterület** *Ev /E/*

A tervezett erdők területén a mezőgazdasági használat az erdősítésig korlátozás nélkül folytatható, a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó épületek azonban nem létesíthetők. Védelmi rendeltetésű erdőterület övezeteiben épületet elhelyezni nem lehet.

■ **Mezőgazdasági terület**

A mezőgazdasági terület az azonos tájjelleg, földhasználat, a beépítettség intenzitása, továbbá tájképi, környezetvédelmi, ökológiai érzékenysége szerint a következő területfelhasználási egységekre tagolódik:

- mezőgazdasági kertes terület (Mk),
- Ócsanálós területén belül a sajátos körülmények között kialakult mezőgazdasági kertes területek ártéri zártkertek. (Hagyományos zártkerti területek: - Mk)
- mezőgazdasági általános terület (Má) – szántó, gyep, rét, legelő, szőlő.

■ **Vízgazdálkodási területek** - *VI.*

Beépítésre nem szánt területen a vízgazdálkodási területek védő- (kezelő) távolsága 10 méter (itt kerítésépítési és ültetési tilalom van).

■ **Üdülőtérület:** (elsősorban üdülőépületek elhelyezésére szolgál)

Az üdülőtérület üdülőházas, ill. hétvégi házas területre osztott.

A Hrsz: 0196 illetve Hrsz: 0210,0220 ingatlanra tervezett üdülőtérületekre, hasonlóan a gazdasági területekhez - beépítési terv és elvi építés engedély szükséges.

Az önkormányzat távlati terve között szerepel az ongai tavak (Hrsz: 0189/3, 0190/1, 0194/3, 0194/4, 0196/18, 0196/9, 0196/6, 0196/4, 0196/5, 0196/4, 0206/1, 0203/9, 0196/13, 0187, 0189/4, 0192/3, 0192/2, 0203/7, 0196/16, 0196/17, 0196/15) mellett üdülési telkek kialakítása és egy tanösvény létrehozása.

■ **Különleges terület:** ide azok a területek tartoznak, amelyek a rajtuk elhelyezendő építmények különlegessége miatt nem sorolhatók más terület-felhasználási egységbe:

- a) nagy kiterjedésű sportolási célú területek: Hrsz: 092
- b) temető: Hrsz: 733/1 és északi bővítése
- c) nyersanyag lelőhelyek telkeinek, építményeinek területe: Hrsz: 073/1, 073/2, 077, 084, 0196, 0344, 0346/3, 0347/6, 071/2 és a tervezett Patai réti Onga-kavics II. bányatelek.

A területen építési munkát végezni, illetve erre építésügyi hatósági engedélyt adni az általános érvényű hatósági előírásoknak, e rendelet valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei településszerkezeti terv vonatkozó településrendezési előírásainak együttes alkalmazásával lehet.

1.12.1.3 Funkció vizsgálata

A település intézményi ellátottságát, valamint azok funkciók szerinti besorolását az alábbi táblázat foglalja össze:

27. táblázat: Intézmények és funkcióik

Funkció	Alfunkció	Intézmények megnevezése	Darabszám
Humán funkciók	óvoda	Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda és Tagóvoda	2
	iskola	Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	1
	egészségügyi ellátás	2 háziorvosi rendelő, 1 Házi Gyermekorvosi Rendelő, 2 védőnői körzet, 1 fogászati rendelő, (+1 gyógyszertár)	7
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	Ongai Szociális Szolgáltató Központ	3
	könyvtár	Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár	1
Közösségi funkciók	színház, mozi	Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár színházterme	1
	szabadidőpark, sportpálya	Sportcentrum, Dankó-telep	2
	közösségi ház és múzeum	Darvas Közösségi Ház és Múzeum Ócsanálási Közösségi Ház	2
	uszoda, strand	-	0
	templom	Római Katolikus Templom, Református Templom	2
	rendőrség	Felsőzsolcai rendőrőrhöz tartozik a település Ongai Polgárőr Egyesület -	0
	tűzoltóság	Önkéntes Tűzoltó Egyesület	1
Igazgatási funkciók	okmányiroda	-	0
	önkormányzati hivatal	Ongai Polgármesteri Hivatal	1
	kormányablak	-	0
Közlekedési funkciók	benzinkút	-	0
	autóbusz állomás	-	0
	vasútállomás	Onga vasútállomás	1
Gazdasági funkciók	pénzügyi szolgáltatók és bankok	Magyar Posta Zrt., Felsőzsolca és Vidéke Takarékszövetkezet ongai fiókja	2
	irodaház	-	0
	szálláshely	GYÖNGY VENDÉGHÁZ	1
	kiskereskedelmi üzlet	dohánybolt és kiskereskedelmi egységek	31

	vendéglátó egységek	italbolt, büfé, vendéglátóhelyek	6
	Ipari Park	-	0
	piac	Termelői piac	3

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés

1.12.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

Laktanya vagy felhagyott iparterület nincs a településen.

A megyében az elmúlt 50 év nehézipari termelése és az intenzív mezőgazdasági tevékenységek egyaránt jelentősen elszennyezték egyes települések és ipari központok talaját, felszíni és felszín alatti vizeit. A szennyezett területek egy részét az elmúlt 2 évtizedben kármentesítették, azonban jelentős részük továbbra is szennyezett területként van regisztrálva.

Alulhasznosított barnamezős területek:

Onga belterület:

Major utca 41/13, 41/52, 41/53 közterület (foci pálya), 134/8 (Gyöngyvirág u. vége)

Kegyeleti park a vasútállomás mellett: 460

Onga zártkert:

Szőlőhegy: Hrsz.: (1101-1252), 1106, 1135/1

Bányatavak:

0189/3, 0190/1, 0194/3, 0194/4, 0196/18, 0196/9, 0196/6, 0196/4, 0196/5, 0196/4, 0206/1, 0203/9, 0196/13, 0187, 0189/4, 0192/3, 0192/2, 0203/7, 0196/16, 0196/17, 0196/15

Ongaújfalu:

Hrsz.: 0121/20, 0121/19, 0121/18, 0125/1, 0122/2, 0154/5, 0161/1, 0126, 0172/3, 0166/7, 0166/2, 0166/5, 0166/7, 0167/4, 0168/4

Ócsanáros:

Révház: 2106/2, 2107/2, 2106/3

1.12.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott területek)

Részletesebben kifejtésre kerül a 3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek című fejezetben.

1.12.2 Önkormányzati tulajdon kataszter

Onga Város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2015.12.31 állapotot tükröz. A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 397 db névjegyzékbe vett tulajdona van – mind forgalomképtelen, 215 hektár területen, melyekből 238 belterületen, 159 pedig külterületen található. Ezek nagy része beépítetlen terület (249 db - 167 ha), a beépített területek (147 db – 47 ha) közül 100%-os saját tulajdonú 97 db (43 ha). 50 db más tulajdonos által beépített terület (földhasználati jog) van nyilvántartva, ezek azonban csak 4 ha területet jelentenek összesen. 2 db üzemeltetésbe, vagyonkezelésbe adott ingatlan található a településen.

1.12.3 Az építmények vizsgálata - beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A település az 1940-es évek végén terjeszkedett a vasút nyugati oldalára. Tulajdonképpen így két részből áll a város. A régi, kanyargós utcájú részt nevezik a lakosok Ó falunak, míg az újonnan kiépült Miskolchoz közeli területet Újtelepnek.

Az első nagy építkezési hullám az 1950-es évek elején indult meg. Majd az 1960–70-es évek fordulópontján nyitott a községi tanács új utcákat. Ezek az utak, utcák egymással párhuzamosak. Az 1950–70-es években épült házak gyakorlatilag ugyanolyanok, a korszak kötelező építészeti stílusában jellemző kocka alakú, gúla tetős épületekről van szó. Az 1980–90-es években épült lakások már a legkülönbözőbb egyedi tervezéssel készültek el.

Onga közigazgatási területéhez tartozó külterületi helyek, Ongaújfalu és Ócsanáros is. Mindkét településrész fejlődésnek indult, a fejlesztések e területeket sem kerülték el.

Különösen szembevető a gyarapodás az 1990-es években. A nagyobb arányú betelepülések összhangban vannak az 1960 és 1980-as évek végén lezajló új utca és házhely kijelöléssel. 2004-ben Onga belterületén a Hunyadi utcától délre valamint a Kölcsey utca és a Vasút közé eső területen egy kertvárosi lakóövezet alakult ki, közel 170 db 700-800 m² terület nagyságú közművesített lakóingatlannal.

Korszakunkban végig elmondhatjuk, hogy a település vonzó volt a betelepülők szemében. Legtöbbször Miskolcra költöztek ki, a nem egészen 10 km-re fekvő Ongára, de a megye számos településéből érkeztek ide bevándorlók.

Onga jellemző beépítési módja oldalhatáron álló lakóházak, csupán néhány intézménye áll szabadon.

Beépítési jellemzők

Onga város Helyi Építési Szabályzatában foglaltak szerint kereskedelmi, szolgáltató, valamint vendéglátó tevékenység céljára közterületen épület, pavilon nem építhető. Lakóterületeken belül a minimális telekterület vagy annál kisebb telekterület esetében csak egy lakóépület építhető. Helyi védelem alá vont épületen, és a hozzá tartozó ingatlanon 1m² felületet meghaladó reklámtábla, cég vagy címtábla, vagy azonos célt szolgáló homlokzatfestés és fényreklám továbbá a klíma berendezés kültéri egysége nem helyezhető el.

Az övezetekben és a területeken elhelyezhető építményekről és építési telkeinek beépítési mód szerinti szabályozásáról bővebben Onga Város Önkormányzata Helyi Építési Szabályzatában találhatóak információk.

1.12.4 Az épített környezet értékei

1.12.4.1 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Ongán védett régészeti terület nem található.

2013 tavaszán az önkormányzat megbízásából a Herman Ottó Múzeum végzett régészeti feltárásokat az Onga - Ócsanáros árvízvédelmi fejlesztéséhez kapcsolódóan. Az előzetes kutatások során a gátépítés nyomvonalán a Múzeum szakemberei összesen négy olyan területet találtak, amelyek a történelmi időkben alkalmasak lehettek az emberi megtelepedés számára. A négy területből kettő tartható régészeti lelőhelynek, így azok feltárását végezték el.

- A Kinizsi Pál utcánál a feltárások során összesen 52 objektumot, azaz régészeti jelenséget bontottak ki a 860 m²-es területen. Több gödröt, egykori oszlophelyeket, kemencét, egy árok részletét, valamint egy ház nyomait azonosították. A feltárás eredményei alapján az Ócsanáros - Kinizsi Pál u. elnevezésű régészeti lelőhelyet egy több korszakban is létező település szélének tartják. Az emberi megtelepedés számára kiválóan alkalmas területről elmondható, hogy már az őskorban is lakott volt, az Árpád-kor emberei is itt éltek és az újkorban is használták a feltárással érintett kiskertekként hasznosított területet.
- A nagyobb méretű régészeti feltárás a Nyárjas-dűlő területén zajlott. A lelőhely Ócsanáros belterületén, a lakott külterület keleti oldalán, a Hernád árteréből kiemelkedő magas parton található. A 0,4 hektár nagyságú lelőhelyen közel 400 jelenséget azonosítottak, melyek között több ház, kemence, gödör, cölöplyuk, árok és kút volt. A Kinizsi Pál utcánál tapasztaltakhoz hasonlóan itt is megállapították, hogy a területen több korszakban, az őskortól egészen az újkorig éltek emberek.

1.12.4.2 Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Védett épített környezet nem található a településen.

Egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők:

Onga szalagtelkes, többutcs krtvárosi jellegű kisváros. A település az 1940-es évek végén terjeszkedett a vasút nyugati oldalára. Így két részből áll a település. a régi, kanyargós utcájú részt nevezik a lakosok Ó falunak, míg az újonnan kiépült Miskolchoz közeli területet Újtelepnek.

A város arculatát az alábbi meghatározó elemek alkotják:

- Kóczán kastély

A Kóczán György által építtetett kastély 1898-ban készült el neoklasszicista stílusban. Az idők folyamán az épületet többször felújították, átalakították. Kóczán György 1922-es halála után a kastély egy darabig még a család kezében maradt, majd az 1930-as évek elején azt az idekerült Czeisler Sándor birtokosnak adták bérbe. A II. világháború után a kastélyt oktatási célokra lefoglalták. A kastély ma étkeztetési feladatok szolgálatában áll. Itt főznek a település óvodásainak, iskolásainak, időseinek és a helyi intézmények dolgozóinak is.

- A Turul

1931. október 11-én József királyi herceg avatta fel a dicső múltú 34. gyalogezred emlékoszlopát. Borsod és Abaúj határán Darvas Béla ongai földbirtokos adományozott földet az emlékműnek az ongaújfalui parton. Ligeti Miklós szobrászművész készítette a hatalmas turulmadarat, a pogány magyar ősök szent madarát. Az emlékmű 12 méternél magasabb, harashti kemény mészkőből készült, míg a Turul bronzból. Az emlékmű a II. világháború után eltűnt helyéről, s a szocialista korszakban nem lehetett újból felállítani. Erre csak 1990. október 10-én kerülhetett sor, amikor is Onga, Arnót, Felsőszolca és Szikszó települések, illetve számos társadalmi szervezet együttműködése révén a Turul visszakerült oda, ahová az elődök szánták. Az új szobrot Pócsik István szobrászművész készítette, és Für Lajos akkori honvédelmi miniszter avatta fel.

- A római katolikus templom

Az ongai katolicizmus története a XIV. századra vezethető vissza. A ma látható római katolikus templomot 1934-ben építették. A templom épülete méreteiben és külső jegyeiben egyszerű kivitelezésű.

- Háromosztatú lakóház

A település régi lakóépületeinek típusa a háromosztatú ház volt. A legtöbb háznak volt tornáca, tetejük göcselyiesen csapott, faluk és padozatuk javarészt vert földből készült (Hrsz.: 20).

■ Az ártéri hídsor

A település keleti részén a Patai rétnél kezdődik az ún. ártéri hídsor, amely a Hernád völgyén keresztben átvonuló úttöltést több helyen megszakítja, és lehetővé tette - nagyobb árvizek esetén - a víz lefolyását. A hídsort négy kőhíd alkotta, egy egynyílású, egy kétnyílású és két háromnyílású. A hidak a XVIII-XIX. század fordulóján és az 1830-as években épültek. Az első hidat - hogy melyiket, azt nem tudjuk - még a helybeli Darvas család építette az 1790-es években, amin több évtizedig szedtek vámot.

■ Az újfalui kastély – Darvas Kúria

Az épület eredeti tulajdonosa valószínűleg a Darvas család volt. A XIX. század végén a klasszicista stílusjegyeket magán viselő kastélyt eladták a Munk családnak, és Darvas Béla az akkor még álló ongai kastélyába költözött. A műemlék jellegű épület a II. világháború után a tsz kezébe került, és gazdasági célokra használták, melynek hajdani szép parkja tönkrement. Tulajdonjogának tisztázása, hasznosítása folyamatban van.

■ A kegyeleti park kopjafája

A Bársonyos és a vasútállomás között volt Onga régi temetője. Ennek helyén egy Kegyeleti park került kialakításra, ahol a település történetében meghatározó szerepet játszó családok, többek között a Darvas család régi sírkövei kerültek elhelyezésre. A Kegyeleti emlékhely kopjafát 1996-ban állította az akkor működő Faluvédő Egyesület.

■ A Főtér emlékművei.

- Hősök emlékműve: Az ongaiak 1925-ben határozták el, hogy a világháborúban elesett hőseiknek emlékére szobrot állítanak. Az emlékmű egy gyermekétől búcsúzó katonát ábrázol. Első oldalán olvashatjuk az I. világháborúban hősi halált halt ongaiak névsorát. A hátsó oldalába 1990-ben a II. világháborúban elesettek nevét vésték be. Az északi oldalán az Ongaiai Ongáért dombormű, míg a déli oldalán a II. világháborús zsidó áldozatok emléktáblája található.
- Az 1919-es emlékmű: az Ongán meghalt vörös katonák emléke előtt tisztelegve 1973-ban kezdeményezte a település egy emlékmű felállítását. 1973. május 19-én a régi temetőben exhumálták a vöröspostások hamvait és katonai díszpompával temették el a felállított emlékmű melletti díszsírhelyen.
- Az 1848/49-es emlékmű: 1948-ban állított a település emléket az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményeinek. A termésköböl készült emlékmű zászlótartó rúdja vonják fel ünnepélyes alkalmakkor a település zászlaját. 1849 júliusában Onga és Gesztely között Görgey Artúr többször sikerrel visszaverte az intervenció orosz csapatok támadását. Ennek emlékére a település 1998. március 15-én, a forradalom és szabadságharc 150. évfordulóján Görgey domborművet avatott fel az emlékmű elülső oldalán.
- Díszkút (2005): Fűrészelt és faragott kövekkel és kovácsoltvas felépítménnyel rendelkező Turulos díszkút.

■ Berzsenyi utcai Történelmi Emlékpark

A térkövel burkolt sétány mentén, pihenőhelyekkel kialakított emlékpark legfőbb célja az országos jelentőségű történelmi események megörökítése, valamint Ongán járt, vagy Ongához köthető történelmi személyiségeket ábrázoló köztéri emlékművek kialakítása.

- Trianoni emlékmű (2010): a Történelmi Magyarország és Magyarország térképére helyezett - félbevágott fatörzsbe beszorult ék (fejsze) szobor, a nagyvilágban is egyedülállónak számító mű, méltón fejezi ki a magyarság fájdalmát.
- Csokonai Vitéz Mihály bronz mellszobra (2013): Tagozott mészkő posztamensen álló mellszobor ábrázolja a nyílt tekintetű költőt, akinek ruházata a korra jellemző zsinórozott dolmány.
- II. Rákóczi Ferenc bronz mellszobra (2014): Keresztúri mészkő tagozott posztamensen álló mellszobor az ismert Mátyási-festmény alapján készült.

A Darvas Községi Ház és Múzeum udvarán áll az Onga néveredete emlékmű. Az Ongai Kulturális Egyesület településünkön 11 állomásból álló ongai Honismereti tanösvényt alakított ki. Minden fontosabb építészeti, történelmi vagy természeti értéket felvonultató épülethez, helyhez időjárásálló információs tábla került kihelyezésre.

1.12.4.3 Világörökségi és világörökségi várományos terület

Világörökségi és világörökségi várományos terület nem található Ongán.

1.12.4.4 Műemlék, műemléki együttes

A település védelem alatt álló építményei:

- A református templom (Hrsz.: 79/2) országos védelem alatt álló építmény. A református templom kezdetei a XIV. századra nyúlnak vissza. Ekkor épült a mai templom elődje, ami a XVI. század közepén került a reformátusok kezébe a katolikusoktól. A török időkben előbb 1588-ban, majd a visszafoglaló háborúk alatt érte nagyobb pusztítás. A templomot

a XVIII. sz. közepén a Darvas család építteti újjá, amit az 1820-as években tovább bővítették. 1822. augusztus 28-án nagy tűzvész volt a faluban, melyben a református templom is leégett. Hosszú évtizedekbe tellett, míg a pusztulás nyomait végleg eltüntette

a gyülekezet. A templomhoz 1904-ben építettek tornyot, mely a II. világháborús harcokban aknátalálatot kapott. 1948-ban a károkat ideiglenesen helyreállították, de csak 1960-ban lett – a réginél kisebb – új

tornya a templomnak. 2003-ban régészeti feltárás vette kezdetét a református templomban, majd 2005-ben megtörtént a templom teljes rekonstrukciója, felújítása. Ennek részeként 2006-ra több tízmillió forintot beruházásból helyreállították a háború előtti állapotoknak megfelelő stílusjegyeket és a tornyot. A templom megszépült, korszerűsödött. A 300 és 150 kg-os acélharangokat Diósgyőrben készítették.⁴

Építési hatósági ügyeiben a Műemlékvédelmi Hivatal illetékes eljárni. Az 1997. évi LIV. törvény 3. §. és 31. §-a értelmében a védett műemléki templom körüli ingatlanok, mint műemléki környezet védettek.

1.12.4.5 Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történelmi kert, temető és temetkezési emlékhely

Az ongai köztemető a város szélén található. A régi temetőben (a Bársonyos-csatorna és a vasútállomás közötti területen) az ongai Faluvédő Egyesület 1996-ban állította fel a kegyeleti park Kopjafáját. A kegyeleti parkban a település történetében meghatározó szerepet játszó családok sírkövei kerültek elhelyezésre.

⁴ Forrás: <http://www.tirek.hu/>

1.12.4.6 Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Onga város területén – a jelenleg hatályos településrendezési terv alapján - nem található történeti táj és műemléki jelentőségű terület.

A műemléki környezet a hatályos HÉSZ alapján a következők szerint határozható meg:

Az 1997. évi LIV. törvény 3. §. és 31. §-a értelmében a védett műemléki templom körüli ingatlanok, mint műemléki környezet védettek.

Ezen területen az OMVH építési ügyekben a szakhatóság, így az OMVH által lehatárolt területen az alábbi ingatlanokat érinti:

- HRSZ: 52; 72/1; 79/2 (A református templom); 79/3, 79/4; 80; 91; 96,

valamint a szabályozási terv szerinti megosztásban az alábbi telkek é-ny-i területrészeit:

- HRSZ: 7; 8; 9; 11; 12; 13; 14; 16/2; 16/3; 17; 19; 20; 21.

1.12.4.7 Nemzeti emlékhely

Onga város területén nem található nemzeti emlékhely.

1.12.4.8 Helyi védelem

A HÉSZ alapján helyi védelem alatt álló építmények a következők:

- a) Hrsz.: 20 – háromszatú népi lakóépület
- b) Hrsz.: 122/4 - volt Kóczán kastély jelenleg Önkormányzati Intézményi Étkeztetés
- c) Hrsz.: 274 – r.k. templom
- d) Hrsz.: 0167/6 - volt Darvas kúria.
- e) Onga Főtér — Díszter Hrsz.:53/1
- f) Berzsenyi utcai fasor Hrsz.:665.
- g) Darvas Községi Ház és Múzeum Dózsa Gy. u. 22. Hrsz.: 397
- h) Kegyeleti Park Hrsz.: 460.
- i) Gesztely felé eső Artéri Hídsor Hrsz.: 021, 02
- j) Turul-emlékmű Hrsz.: 1301

A helyi védelem alatt álló épületekre vonatkozóan a szabályozás a következő: a védett épületek belső korszerűsítését, átalakítását, bővítését a védettség nem zárja ki, de az épület jellege nem változhat. A tervezés és a munkálatok a védettség szempontjaival összhangban legyenek. Védett épületek átalakításához, bontásához, bővítéséhez, a védett területek átalakításához a képviselő-testület hozzájárulását kell kérni. Védett természeti területeken végzett munkák az értékeket nem veszélyeztethetik, a terület jellegét nem változtathatják meg. Védett fák kivágásához hozzájárulás csak a fák biológiai pusztulása esetén adható. Védett területekre (utcák, utcarészek, természeti területek, stb.) építési engedély csak olyan esetben adható, ha az, az eredeti jellegét nem változtatja meg. A védett értékekről törzskönyvet kell vezetni.

1.12.5 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet problémái, konfliktusai közé sorolhatóak az alábbiak:

- Onga művelődési háza korszerűtlen és elavult, sem építészeti értéke, sem funkcionalitásában nem felel meg a mai kor igényeinek, így gondoskodni kell a Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár

bővítéséről, teljes felújításáról, ami által a városi könyvtárat is beleértve, annak érdekében, hogy egy impozáns, a település egyik jelképévé válható Művelődési Központ jöjjön létre.

- A sportcentrum bővítése szükséges.
- Onga város főútjainak teljes felújítására, a teherforgalom lekorlátozására van szükség (Ongaújfalu-Ócsanáros bekötőút teljes felújítása), valamint nincs megfelelő kerékpár-út és hiányzik a kerékpáros-hálózatba történő csatlakozás is.
- A belterületi utak állapota nem megfelelő - folyamatos igény van a karbantartásra, kátyúzásra, rendbetételre; illetve a hiányzó járdák, mezőgazdasági utak (pl. szőlőhegyi út) pótlása szükséges.
- Hiányoznak a látványelemek (szobrok, pihenőpadok stb.) a közterületeken (Berzsenyi úti történelmi emlékpark kialakításának folytatása).
- Kevés a zöld övezet, bővíteni szükséges és pihenőövezetté alakítás is szükséges (a kegyeleti park estében).
- A meglévő játszóterek állapota kielégítő - állagmegőrzés, fejlesztés és újabb játszóterek kialakítása is szükséges.
- Az egészségügyi intézmények építési, felújítási, átalakítási igényeit folyamatosan nyomon kell követni, kiemelve a fogorvosi rendelő és védőnői tanácsadó épületének felújítását.
- A közintézmények épületállománya folyamatosan romlik – több épület jelenleg is részleges vagy teljes felújítást igényelne (pl.: óvoda, iskola, művelődési ház, sportcentrum, önkormányzati intézményi étkeztetés (Konyha) épületei). Állagmegővük szükséges a jövőben is és felújításuk jelenleg is indokolt.
- A település egyes részein a falukép, utcakép romlása demoralizáló hatású.

1.13 Közlekedés

1.13.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Onga közlekedési hálózatai elemzése során: a vasúthálózat, a helyi és távolsági autóbusszjáratok, a fő közlekedési utak (3-as számú; 37 számú), az autópálya (M30) jelentőségét emelhetjük ki.

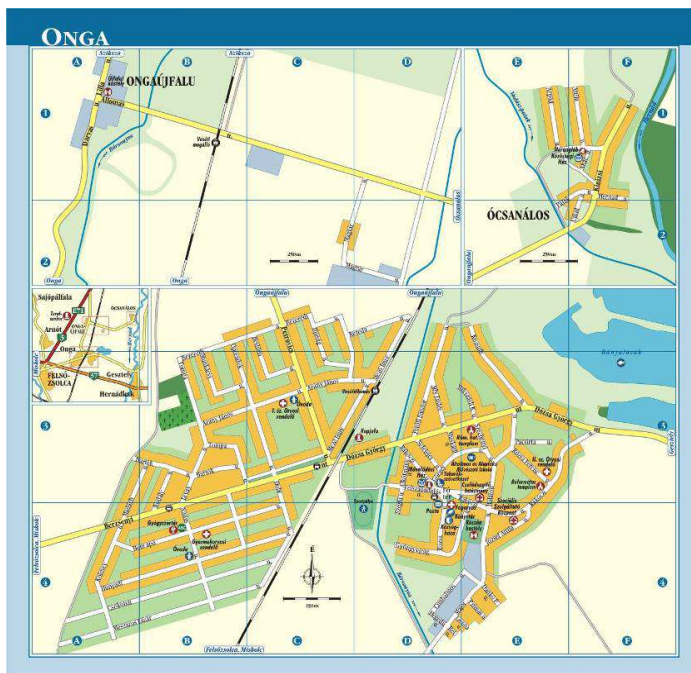
A település az M30 gyorsforgalmi úttól 4 km-re található. Az M30-as út nemzetközi jelentőségű, hiszen az M3 autópályával összeköttetést teremt az észak- és közép-magyarországi területek és Kelet-Szlovákia között, ugyanakkor tranzitforgalom áthaladását teszi lehetővé Szlovákia és Lengyelország keleti területei felé. A kialakulófélben lévő Kassa-Miskolc Eurorégió szempontjából szintén jelentős ez az Eurorégió közlekedési tengelyét alkotó útvonal, amelynek magyarországi szakasza az M30 gyorsforgalmi út (Szlovákiában a 2010-ig megvalósuló Pozsonytól Zsolna–Eperjes–Kassa irányában az ukrán határig vezető autópályához csatlakozhat).

A vasúthálózat egyik állomása Onga, amely a 80-as számú Budapest-Nyíregyháza vasútvonal mellett van. A vasútállomásáról a 90-es számú vasúti szárnyvonalon indulnak a vonatok Hidasnémeti-Kassa irányába.

1.13.2 Közúti közlekedés

A településközpont legjelentősebb útvonalai a Berzsenyi-Dózsa György utca, és a Petrovics-Darvas utcák.

13. térkép: Onga város térképe

Forrás: www.onga.hu

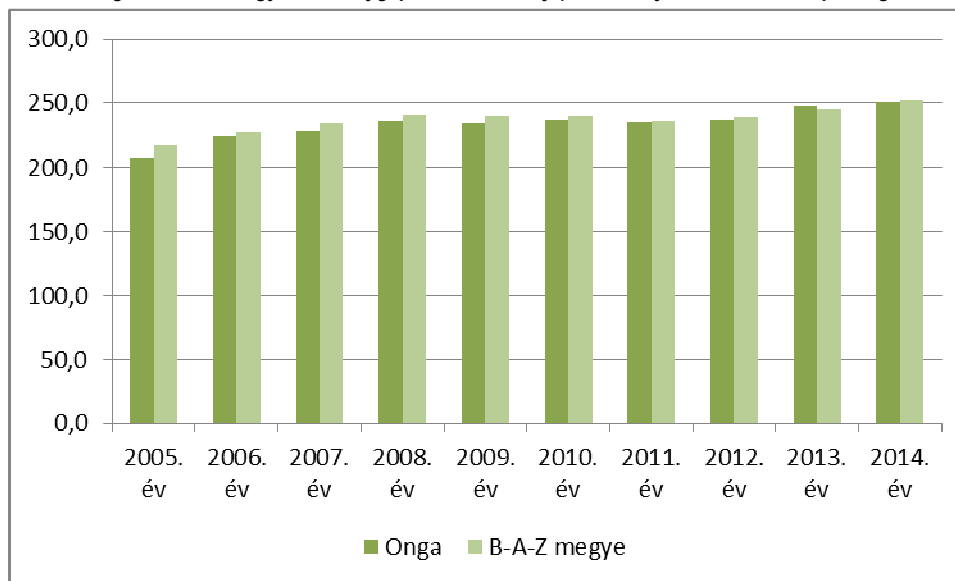
28. táblázat: Az úthálózat jellemzői

Onga úthálózata	Kiépített hossz (km)	Kiépítetlen hossz (km)
Belterületi elsőrendű főutak	0	0
Belterületi másodrendű főutak	0	0
Belterületi gyűjtő utak	6	0
Belterületi kiszolgáló és lakó utak	22,9	5,1
Külterületi közutak	3,6	79,4
Kerékpár utak	0	0
Gyalog utak és járdák	26	4,1

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A bővülő járműállomány a város fogyatkozó lakossága mellett 2005-től lassú, de folyamatos növekedést mutat, 2014-ben 243 szgk/1000 fő volt. Ez mind az országos, mind a megyei adatokhoz (251 szgk/1000 fő) közelít. A motorizációt Ongán, megyei és országos adatok tükrében – KSH adatok alapján – az alábbi grafikon mutatja be:

22. ábra: Onga és B-A-Z megyei személygépkocsi állomány (1000 főre jutó az állandó népesség körében)

Forrás: KSH, 2014.

A baleseti adatokat tekintve az elmúlt 10 évben, összesen 3 halálos eset történt, 2007-ban és 2014-ben. A sérüléssel járó balesetek közül a vizsgált időszakban összesen 42 regisztrált esetet tart nyilván a KSH, a legtöbb 2006-ban 7 eset, évente átlagosan 4-5 esetről áll rendelkezésre adat. A balesetek többsége lakott területen kívül történt.

1.13.3 Községi közlekedés

1.13.3.1 közúti

Ongára az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. üzemeltetésében naponta több (30 járatpár) autóbusz járat közlekedik, Miskolc-Onga viszonylatban. Az autóbusz megállóhelyek a város központi és településrészi területein is találhatóak, jól megközelíthetőek.

23. ábra: Helyközi autóbusz járatok

Forrás: www.emkk.hu

1.13.3.2 kötöttpályás

A település vasúton a Miskolc-Hidasnémeti (MÁV 90-es vonal) vonalon érhető el, Miskolcra indulva a második megálló (Felsőzsolca után) Onga, menetidő: 11 perc. A vasútállomás a város központi részéből jól megközelíthető, azonban a vasút jelentősége kisebb a távolsági helyközi autóbuszjáratokhoz viszonyítva.

1.13.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A településen nincs kiépített kerékpárút, a település lakosai a közforgalmi utakat használják a kerékpáros közlekedésre. A településrészek és környező falvak között történő kerékpár-út összeköttetés az önkormányzat fejlesztési tervei között szerepel, lakossági igényként is megjelenik.

Gyalogos közlekedés

A település helyi gyalogos forgalma részben a kiépített járdákon, részben az utakon történik. A járdák felületének minősége nem megfelelő, fejlesztésre szorul. Az összes belterületi kiépített gyalogút és járdák hossza 26 km, kiépítetlen gyalogutak hossza 4 km.

1.13.5 Parkolás

A településen kijelölt ingyenes parkolók száma 120 db, amely kiszolgálja Onga autóhasználóit. A kisebb önkormányzati utak mentén a csekély forgalom miatt nem okoz problémát, ha az egyéb parkolást a közterületeken, az útpadkán oldják meg.

1.14 Közművesítés

A településen jelenlévő közműszolgáltatókat az alábbi táblázat foglalja össze:

29. táblázat: Közmű szolgáltatók összefoglaló táblázat

Szolgáltatók		
	Üzemeltető cég neve	Elérhetőség
Villamos energia	ÉMÁSZ Nyrt.	3525 Miskolc, Dózsa Gy. u. 13.
Víz	ÉRV Zrt.	3700 Kazincbarcika, Tardonai út 1.
Szennyvíz	Borsodvíz Zrt.	3527 Miskolc, Tömösi u. 2.
Gáz	Főigáz Zrt.	4200 Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 184.
Távhő szolgáltató	-	
Közterület	-	
Közút	Magyar Közút Zrt.	1024 Budapest, Fényes Elek utca 7-13.
Parkolás	-	
Közösségi közlekedés	Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt.	3527 Miskolc, József Attila út 70.
	Magyar Államvasutak Zrt.	3527 Miskolc, Kandó Kálmán tér 1-3.
Hulladékszállítás és -kezelés	Zöld Völgy Közszolgáltató Nonprofit Kft.	3700 Kazincbarcika, Munkácsy tér 1.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.14.1 Víziközművek

1.14.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

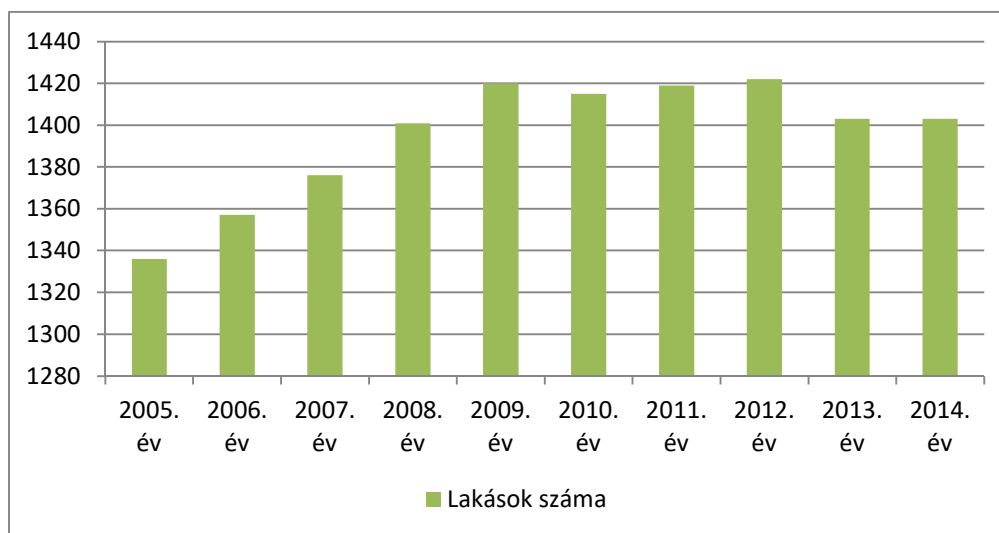
A 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet értelmében az ivóvíz minőségű, az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló igénybe vett, vagy távlati hasznosítást szolgáló közcélú vízbázisok esetén, ahol a védőidomnak van felszíni metszete, akkor védőidomot, védőövezetet kell kijelölni. Minden más esetben a védőidom, védőterület kijelölhető. Onga területét az az alábbi védőidomok érintik:

A sérülékeny földtani környezetben található Böcs ÉRV X/b. telep vízbázis (Sajóládi Vízmű) hidrogeológiai védőidom és védőterület Onga város közigazgatási területének déli részét érinti az 50 éves elérési időre meghatározott "B" hidrogeológia védőövezet. Az üzemelő, sérülékeny földtani környezetben található Hernádnémeti Keleti Csúcsvízmű X. Telep "B" hidrogeológiai védőövezete a település keleti oldalát, így a Turisztikai Akcióterület középső részét kiterjedően, a Gazdasági akcióterület DK-i sarkát kis részben érinti. A 123/1997. (VII.18.) a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló kormányrendelet III. fejezete tartalmazza a védőidommal, védőterülettel kapcsolatos korlátozásokat. A kormányrendelet 5. sz. melléklete: A védőterületek és védőidomok övezeteire vonatkozó korlátozásokat írja le.

Ivóvízellátás

Az ivóvizet a településen az Észak-magyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV Zrt.) biztosítja (Onga és a két külterületi lakott hely: Ongaújfalu, Ócsanáros). Onga város ivóvízhálózata 45 km hosszú. A bekötött lakások száma 2005-ben 1336 db (91%), 2014-ben 1403 db volt (89%).

24. ábra: Közüemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakások aránya

Forrás: KSH, 2014

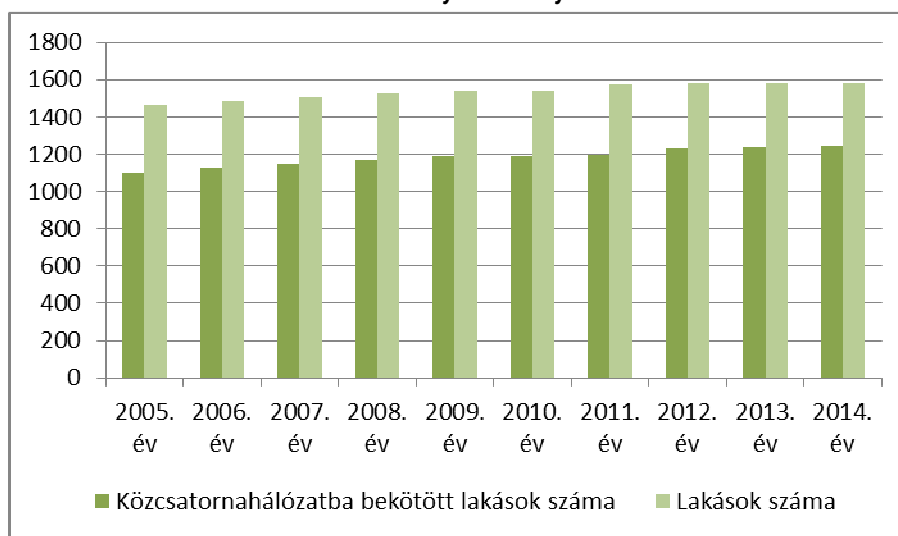
1.14.1.2 Szennyvízelvezetés

Ongán a Borsodvíz Zrt. működteti a csatornázási szolgáltatást. Ócsanálós külterületi lakott helyen: Hernád Közmű Kft., Ongaújfalu külterületi lakott helyen: nincs közműves szennyvízelvezetés, folyékony települési hulladék elszállítása történik, szerződött partner: Kurmai és Társa Kft.

Szennyvízgyűjtő hálózat

A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik. Az utóbbi években folyamatosan emelkedett a közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma Ongán. A bekötött lakások száma 2005-ben 1097 db (74,8%), 2014-ben 1245 db volt (78,6%).

25. ábra: A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások számának változása a teljes lakásállományhoz viszonyítva

Forrás: KSH, 2014

Szennyvíztelep

Onga részvételével 9 település önkormányzata 2013 júliusában alapította a Körömi Agglomeráció Szennyvíztisztító Fejlesztési Önkormányzati Társulást, melynek feladata a körömi szennyvíztisztító telep fejlesztése, a meglévő agglomerációs szennyvízelvezető hálózat szagtalanítása és Újharangod településrész kiépülő csatornájának rákötése a körömi agglomeráció szennyvízgyűjtő rendszerére, így a teljes agglomeráció szennyvizet a meglévő körömi szennyvíztisztító telep tisztítja.

Ócsanálósan működik külön szennyvíztisztító-telep, amelynek kapacitása 30m³/d. A szennyvíztisztító telepre köszönhetően a felszín alatti vizek szennyeződése csökken, a talaj, a talajvíz és a rétegvíz minősége védve van a további szennyeződésektől.

Szennyvízkibocsátás

A csatornahálózaton összegyűjtött szennyvizek tisztítás után általában felszíni víz befogadóba kerülnek. A tisztított szennyvizek biológiailag bontható szerves anyagot, növényi tápanyagokat és kisebb mennyiségben előforduló egyéb anyagokat (nehezen bontható szerves vegyületeket, sókat, fémeket, esetenként toxikus vagy hormonháztartást befolyásoló anyagok) is tartalmaznak. A szerves- és tápanyagok vonatkozásában a felszíni vizek közvetlen terhelését legnagyobb arányban a kommunális szennyvízbevezetések okozzák. A vízi ökoszisztémák ezeket az anyagokat általában a terhelés nagyságától és a befogadó vízhozama által

biztosított hígulás mértékétől függően képesek tolerálni. A csapadékvizek és a tisztított szennyvizek befogadjaként az ÉMVIZIG kezelésében lévő Bársonyos-öntözőfőcsatorna nem vehető figyelembe.

1.14.1.3 Csapadékvíz-elvezetés; felszíni vízrendezés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat befolyásolják a települést jellemző körülmények, mint például a település szerkezete, vízhálózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok, stb. A település szerkezete, beépítettsége nagyban meghatározza a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek szükségesek (bár számos hátrányt hordoznak), míg a laza, falusias vagy zöldövezetes településeken a nyílt, tájba illő vízelvezető árkok kialakítása javasolt.

Onga településen a csapadékvíz összegyűjtés és a lakóingatlanoktól történő eseti távoltartása nyílt szikkasztó árkokkal történik. Onga településen a csapadékvíz elvezetés hossza 22,13 km, továbbfejlesztése indokolt, mivel a település egészére vetítve nincs egységesen megoldva a csapadékvíz elvezetés befogadó hiányában. A csapadékvíz elvezetés problémájának kezeléséhez komplex engedélyezett tervek és szakszerű kivitelezés szükséges.

Onga a Sajó-Hernád kavics-teraszára települt település. Ennek következtében a tartósan megemelkedett talajvíz miatt súlyos belvízhelyzet alakulhat ki. A talajvíz a település teljes területén a felszín közelében állandósult, ebből mintegy 25 hektáros területet érinthet.

A vízi közművekkel kapcsolatosan az alábbi korlátozások érvényesek Onga közigazgatási területén:

- Az újonnan kialakításra kerülő és más, rácsatlakozás nélküli ingatlanok esetében, amennyiben műszakilag lehetséges, biztosítani kell a közműhálózatra történő rácsatlakozás lehetőségét.
- A közműves ivóvízellátó és szennyvízelvezető rendszer igénybevétele során figyelembe kell venni a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény előírásait.
- A közcsonkába vezetett szennyvizek minőségének ki kell elégítenie a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet előírásait.
- A szennyvíz bekötéssel nem rendelkező ingatlanok esetében a települési szennyvízcsatornára történő csatlakozásig gondoskodni kell a keletkező szennyvizek ártalommentes elhelyezéséről.
- Az esetleges keletkező ipari, technológiai szennyvizek csak a vízügyi hatóság által engedélyezett előtisztító berendezésen keresztül vezethetők be a közcsonkába.

1.14.2 Energia

1.14.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

A településen levő energiaszolgáltató az ÉMÁSZ Nyrt. A hálózat kielégíti a települési igényeket.

A közvilágítás fenntartása az energia árak, a kapcsolódó adók és járulékok, valamint az üzemeltetési költségek emelkedése miatt egyre nagyobb terhet jelentett a település számára. A köz- és térvilágításban különböző típusú és teljesítményű lámpatestek kerültek beépítésre, az adott területre előírt megvilágítási

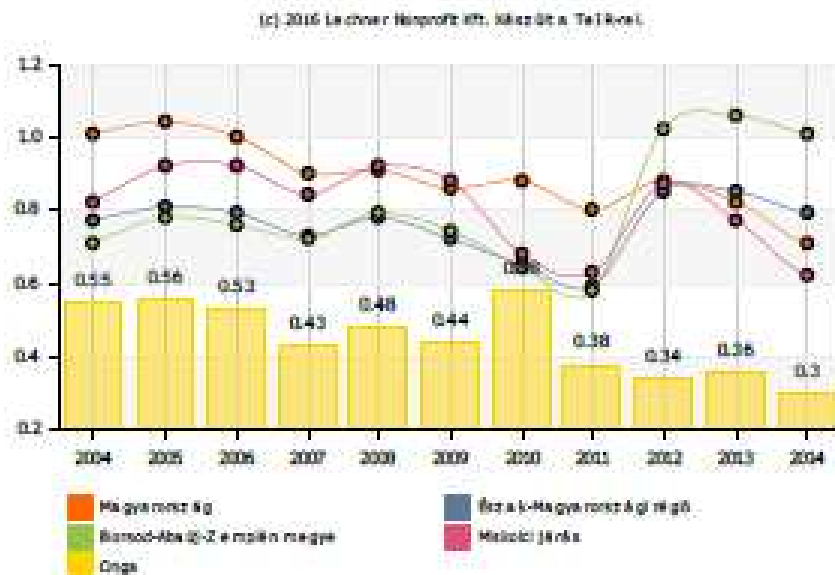
előírásoknak megfelelően. Az összes beépített fényforrás mennyisége 544 db, amelyek névleges teljesítménye 13,084kW, a felvett teljesítménye pedig 17,351 kW.

A költségek mérséklése érdekében valósult meg a közvilágítás részleges korszerűsítése kisebb teljesítményű korszerű LED-es lámpatestek alkalmazásával. A város területén lévő 544 db lámpatestből 254 db lámpatest cseréje történt meg: LED MASZK 6-30 W, TWEET S1 LED típusú lámpatest 14, 30, 40, 60W-os LED lámpatestekre.

2014-ben a háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége 2802 ezer kW/h. A kiefeszültségű villamos energia elosztóhálózat hossza 30,4 km 2014-ben.

A gázszolgáltatást 2016. október 1-jéig a Tigáz Zrt. látta el, a vezetékek kiépítettsége 100%-os. A TIGÁZ egyetemleges szolgáltatási engedélyét visszavonták, a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal a FŐGÁZT jelölte ki a felhasználók ellátására. A gázfogyasztók száma 2010-től (1371 darab) csökkenést mutat 2014-ben 1193 darab. Az összes szolgáltatott gáz mennyisége 2014-ben 1435 ezer m³ volt, ebből a háztartások részére 1234 ezer m³ szolgáltatott. Az összes gázcsőhálózat hossza 2013 óta 32,9 km.

26. ábra: Háztartási gázfogyasztás alakulása 2004-2014 között (1000 m³/fő)

Forrás: TEIR, KSH

1.14.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A 2007-2014-es időszakban több energetikai beruházás történt a településen: biomassza kazánok kerültek beépítésre a Polgármesteri Hivatal, az általános iskola és az óvoda épületében. A megújuló energiaforrások – pl. napelemek és napkollektorok - alkalmazására gazdaságossági szempontok miatt is igény mutatkozik városunkban.

További energiahatékonysági intézkedések végrehajtását tervezi az önkormányzat a polgármesteri hivatalban, a székhely és telephely óvodában, a művelődési házban és az orvosi rendelőben.

2006-ban egy szélerőművet telepítettek Felsőzsolca és Onga határában, melynek a teljes magassága 150 m, névleges teljesítménye 2 MW, és az ÉMÁSZ hálózatára csatlakozik. A térségbe másik szélerőművet is telepíteni kíván az Észak szél Konzorcium: a felsőzsolcai kavicsbányához. Településünk is csatlakozni kíván ehhez a programhoz.

1.14.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékeléséhez szükséges felmérés részlegesen áll rendelkezésre. Energia tanúsítvánnyal rendelkező középületek településünkön a következők:

- Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épülete
- Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár
- I. Orvosi rendelő és védőnői tanácsadó
- Ongai Polgármesteri Hivatal
- Sportöltöző épülete
- Szociális Szolgáltató Központ székhely épülete
- Városi Rendészeti központ

1.14.3 Elektronikus hírközlés

A településen megtalálható valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékes telefonszolgáltatást a Magyar Telekom végzi. A kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó szervezet - UPC Magyarország Kft., Magyar Telekom Nyrt.

1.15 Térségi és települési környezetvédelem

1.15.1 Talaj

A talajok jelentős része (44%) a folyók öntésanyagain képződött hidromorf és szikes talajokból, valamint a magasabb térszínek löszös anyagain kialakult csernozjomokból tevődik össze. Az ártéri allúviumon képződött öntés réti talajok területi részaránya 30%. Mechanikai összetételük vályog vagy agyagos vályog, szénsavas meszet csupán Miskolc közelében tartalmaznak, szervesanyag-tartalmuk legfeljebb 2-3%. Az öntés réti talajokéhoz hasonló fizikai és kémiai jellemzője, de nagyobb (> 4%) szerves anyag tartalmú réti talajok a kistáj területének 12%-át fedik. A többnyire löszös anyagokon kialakult szikes talajképződmények egy-egy foltra korlátozódnak. A réti szolonyecek és a sztyepesedő réti szolonyecek területi előfordulása egyaránt 2%-nyi. Ezeket a korlátozott termékenységű talajokat szikes legelők borítják. Főként a kistáj alsó harmadában a csernozjom talajok borítása válik jellemzővé. A réti talajképződményekhez közeli térszíneken a réti csernozjomok (11%), a magasabb csatlakozó térszíneken alföldi mészlepedékes csernozjomok (20%), a hegységelőterekhez csatlakozóan csernozjom-barna erdőtalajok (23%) keletkeztek. Mechanikai összetételük általában vályog, víz- és tápanyag-gazdálkodásuk kedvező, a réti csernozjomoké a legkedvezőbb.

1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek

Felszíni vízbázisok bemutatása

Az észak-magyarországi térség – melynek egyik jelentős folyója a Hernád - földrajzi és természeti adottságai alapján az ország egyik legváltozatosabb tájegysége. A természetes vízfolyások vízgyűjtő területének meghatározó nagyságú, több mint háromnegyed része Szlovákiában fekszik, ezért a határt metsző vízfolyások (Bodrog, Sajó, Hernád, Bódva) vízhozama, vízminősége, használhatósága jelentős mértékben a tőlünk északra elhelyezkedő Szlovákia természeti tényezőitől és az emberi beavatkozásoktól függ. A Hernád vízgyűjtő területének 80% esik szlovák területre. További jellegzetessége, hogy míg a folyó magyarországi szakaszán jelentős – Hernádot megközelítő nagyságú - mellékfolyója nincsen, addig a szlovák szakaszon több jelentős mellékfolyó köt a Hernádba. A Tisza és a mellékfolyók felső szakasza különösen heves vízjárású. A magyarországi síkvidéki szakaszok vízjárását a felső vízgyűjtőről érkező vizek határozzák meg. Ebből a szempontból jelentős hatótényezők a heves vízjárású, nagy vízhozam ingadozású szlovákiai mellékvízfolyások. Hiszen általában a Hernád vízgyűjtőjét – a magas fekvésű területek ellenére – más ilyen jellegű vízfolyásokhoz képest viszonylag kevés csapadék jellemzi. Ugyanakkor heves zivatarok, akár rövid csapadékos időszakok is okozhatnak jelentős árhullámokat.

Felszíni vizek

Onga a Hernád folyó jobb partján épült, belterületén át folyik a Bársonyos csatorna. A Bársonyos csatorna évszázadok alatt kialakított malomcsatorna. 68 km hossza fokozatosan úgy épült ki, hogy a vízimalmok tápcsatornáikat a domborzati adottságok kihasználásával összekötötték. A Hernád folyó völgyének nyugati oldalán lévő Bársonyos malomcsatornának vízgyűjtő területe és árterülete nincs. A csatorna a domblábakat követi, tehát a lefolyásra kerülő környékbeli csapadékvizek levezetését is biztosítja. A Bársonyos medre általában 3.00 m³/sec üzemvíz vezetésére kiépített. A hernádszurdoki beeresztő zsilipnél maximálisan ez a vízmennyiség bocsátható be. A csatorna elméleti fenékszélessége 2.80 – 6.00 m, oldalrészüinek hajlása 1:1, fenékesése 0.2 -0.5 %. A csatornán eredetileg 14 malom vízhasználat működött, átlagosan 1.30 m hasznos eséssel.

A város Környezetvédelmi Programja az alábbi intézkedéseket írja elő a vizek védelme érdekében:

A takarékos vízhasználatot ösztönző szabályozás kialakítása szükséges (különös tekintettel az utcai köz kifolyókra);

A vízminőség romlásának megállítása érdekében:

- szerves szennyezőanyagok vízbe jutásának megakadályozása;
- állóvizek klorofill-koncentrációjának csökkentése;
- a felszíni vizek só- és toxikus anyag-koncentrációjának emelkedését, nitrát- és foszfor-terhelését megállítani, illetve csökkenteni;
- minden közcsonkán élővízbe vezetett szennyvizet legalább biológiailag meg kell tisztítani;
- településen belül a patakba folyó szennyvizek forrásainak felkutatása és felszámolása.

Felszín alatti vízbázisok (talaj és rétegvizek)

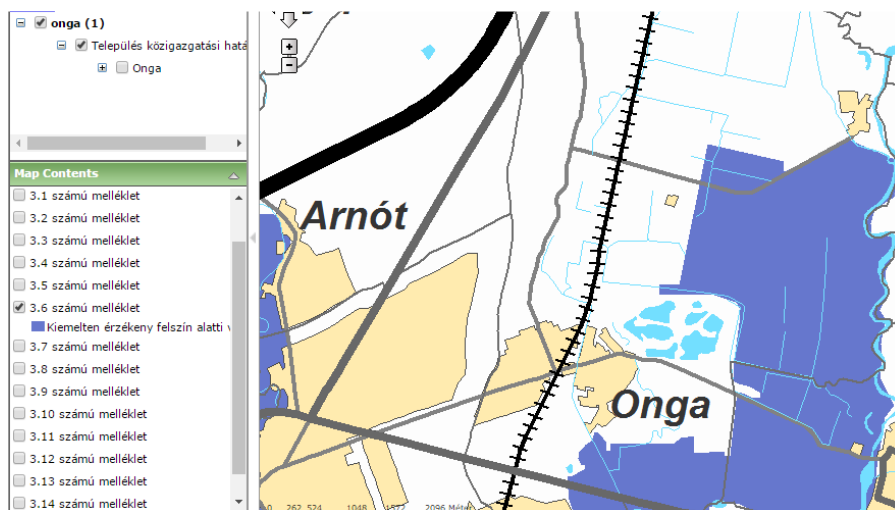
A Hernád-völgy durva üledékének jelentős partszűrűsű talajvízkészlete van, aminek mennyisége 500 l/s-ra számítható. Általában 2–3 m között elérhető. Jellege nátrium – kalcium – magnézium - hidrokarbonátos. A rétegvíz készlet kb. fele mennyiségű. Pannóniai üledékek a Hernád közti dombvidéken a Hernád völgyében és a Hernádtól K-re vannak. A Hernád völgyben a pannon-korú víztartó szintek átlagos mélysége 30 – 100 m, kiterjedése 300 km², várható vízhozam méterenként 150–250 l/perc. Az ivóvízbázis tulajdonosa és üzemeltetője: Borsodvíz Zrt. 3527 Miskolc, Tömösi u.2. A település vízellátásához szükséges

vízmenntiségek közvetett úton, az ÉRV ZRt.-től átvett vízből biztosítják a 356 m³-es Ongai Víztornyon keresztül, az Onga – Szikszó közötti főnyomó vezetékből, a szükséges víznyomást az Ongai víztorny statikus nyomása biztosítja. Ongaújfalu és Ócsanálós között 4 020 fm távvezeték épült, amely keresztezi a Bársonyos csatornát és a Vadász-patakot a 39+93 szelvényben és egy belvízelvezető csatornát a 19+09 szelvényben.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Onga közigazgatási területe fokozottan érzékeny a felszín alatti vizek állapota szempontjából és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területi kategóriájú.

A felszín alatti vizek állapotáról szintén nincs pontos adat. Feltételezhető azonban, hogy a csatornázottság hiánya, a még sok helyen meglévő szikkasztó-rendszerű szennyvíz elhelyezés miatt ez is veszélyeztetett állapotba kerül. Tovább ronthatják a talajvizek állapotát, a gazdasági tevékenység keretében nem megfelelően tárolt anyagok csurgalékával a talajba jutó szennyező anyagok is.

14. térkép: Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület övezete Onga közigazgatási területén

Forrás: http://gis.teir.hu/rendezes_baz_trt_ov/

A sérülékeny földtani környezetben található Böcs ÉRV X/b. telep vízbázis (Sajóládi Vízmű) hidrogeológiai védőidom és védőterület Onga város közigazgatási területének déli részét érinti az 50 éves elérési időre meghatározott "B" hidrogeológia védőövezet. A védőövezet által teljes területtel érintett ingatlanok Onga külterületén: 012/4, 016, 019, 040-044, 048/2, 056/2, 059/1, 060, 061/3-061/41, 061/62, 061/3, 061/66, 061/70, 061/74, 073/1. Részlegesen érintett ingatlanok Onga külterületén az érintettség nagyságának megjelölésével: 015 (8395 m²), 041 (9522 m²), 057 (1 ha 9909 m²), 065/3 (2 ha 2552 m²). A védőövezet térképi ábrázolása 3. sz. mellékletben található.

Az üzemelő, sérülékeny földtani környezetben található Hernádnémeti Keleti Csúcsvízmű X. Telep "B" hidrogeológiai védőövezete a település keleti oldalát, így a Turisztikai Akcióterület középső részét kiterjedően, a Gazdasági akcióterület DK-i sarkát kis részben érinti. A védőövezet által teljes területtel érintett ingatlanok Onga külterületén: 0221, 0222/1-0222/45, 0262/1, 0262/1, 0268/1, 0269, 0271, 0272/1-0272/6, 0274/4-0274/7, 0275, 0276/1, 0276/3, 0276/4, 0277, 0278/1, 0280, 0281/3-0281/5, 0286, 0297/1, 0298, 0305/3-0305/5, 0307, 0343-0345, 0346/3, 0346/4, 0347/4-0347/6. Részlegesen érintett ingatlanok Onga külterületén az érintettség nagyságának megjelölésével: 0218 (6923 m²), 0219 (11ha 2289m²), 0220/2 (7ha 8139 m²), 0220/3 (4ha 8950 m²), 0220/4 (42ha 3961 m²), 0348 (15 ha 831 m²).

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság H-7275-19/2003 számú határozata ismerteti a „B” hidrogeológiai védőövezetre vonatkozó előírásokat, melyek a következők:

A külső, hidrogeológiai „A” és „B” védőövezetek mezőgazdasági művelés alatt álló területeire a 49/2001. (IV.3.) kormányrendeletben foglaltakat érvényesíteni kell. A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásával és kezelésével kapcsolatban a 50/2001. (IV.3.) kormányrendelet szabályozása szerint kell eljárni.

Tilos a védőzóna területén:

- Ipari szennyvízszikkasztás.
- Települési folyékonyhulladék-lerakó létesítése.
- Erősen mérgező és radioaktív anyagok előállítása, feldolgozása, lerakása, ilyen hulladékok tárolása, lerakása.
- Hígtrágya, trágyalé leürítés.
- Növény védőszer tárolás és –hulladék elhelyezés új tevékenységként.
- Veszélyes hulladéklerakó, ártalmatlanító telep létesítése, üzemeltetése.
- Felszíni vízfolyásba tisztított, vagy tisztítatlan szennyvíz bevezetése.
- Olyan létesítmény elhelyezése, melynek jelenléte vagy üzeme a talajvíz készlet minőségének károsodását okozza.
- Olyan tevékenységet végezni, melynek következtében csökken a vízkészlet védettsége, vagy növekszik annak sérülékenysége.

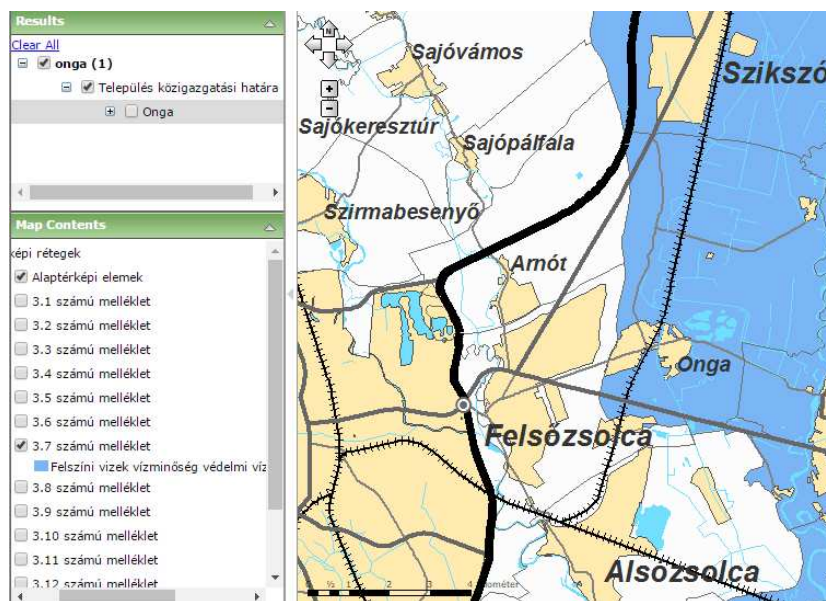
Környezeti hatásvizsgálat, illetőleg környezetvédelmi felülvizsgálat illetve ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően engedélyezhető tevékenységek:

- Lakótelep, új parcellázás üdülőtelep kialakítása.
- Szennyvízcsatorna átvezetése.
- Házi szennyvíz szikkasztása.
- Települési hulladéklerakó létesítése, üzemeltetése.
- Települési folyékonyhulladék-lerakó üzemeltetése.
- Házikert, kiskertművelés.
- Növénytermesztés.
- Műtrágya, növény védőszerek alkalmazása.
- Növény védőszeres eszközök mosása, hulladékvizek elhelyezése.
- Szennyvízöntözés.
- Szennyvíziszap tárolása, illetve termőföldre történő kihelyezése.
- Hígtrágya, trágyalé kijuttatása termőföldre.
- Szerves- és műtrágya raktározása és tárolása.
- Veszélyes hulladék üzemi gyűjtőhely kialakítása, üzemeltetése.

- Mérgező és radioaktív anyagok tárolása, előállítása.
- Ásványolaj termékek vezetése, tárolása.
- Üzemanyagtöltő állomás létesítése, üzemeltetése.
- Önellátást meghaladó állattartás.
- Állatok elföldelése, dögkutak létesítése, üzemeltetése.
- Bányászat.
- A talajvíz készletet érintő vízkivétel létesítése, üzemeltetése.
- A fedő- vagy vízvezető réteget érintő egyéb tevékenység.

Az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi- és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak. Onga város közigazgatási területének döntő része érintett az „országos vízminőség-védelmi terület övezete” által.

15. térkép: Onga érintettsége a vízminőség védelmi terület övezete által

Forrás: http://gis.teir.hu/rendezes_baz_trt_ov/

A város Környezetvédelmi Programja az alábbi intézkedéseket írja elő a felszín alatti vizek védelme érdekében:

- A felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyező-források felderítésével, a már korábban bekövetkezett környezetkárosodások számbavételével és feltárásával egyidejűleg - az azonosított környezetszennyező jogi és anyagi felelősségének érvényesítése mellett - a veszélyeztetések megszüntetése, a környezetkárosodások felszámolása ütemterv szerint.
- A felszín alatti vizek nyomáscsökkenési ütemének mérséklése.

1.15.3 Levegőtisztaság és védelme

„A levegő védelméről” szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az ország területét és településeit a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi és a közegészségügyi hatóság javaslatának figyelembevételével zónákba kell sorolni. A zónák kijelölésére „a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről” szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendeletben (a továbbiakban: 4/2002. KvVM rendelet) került sor. A rendelet az egyes zónákban 11 szennyező anyagot értékel, ezekre A, B, C, D, E, F csoportokba, valamint a talajközeli ózon esetében O-I és O-II csoportokba tipizálja a zónát. Onga nem került kijelölésre a Sajó-völgye légszennyezettségi zónába, ellentétben a szomszédos településekkel (Miskolc, Felsőzsolca, Arnót) azonban közvetlenül határos e területtel, a talajközeli ózon esetében O-I-es zónába sorolható.

Onga Miskolc agglomerációs övezetében található, mely sajátos földrajzi elhelyezkedés miatt nagy figyelmet kell fordítani a levegőtisztaság kérdésére. Ongán a szennyező források mennyisége alacsony, azonban a közlekedésben résztvevő gépjárművek számának növekedése hatással van a kibocsátott nitrogén-oxid értékre. Gondot jelenthet a nyári időszakban az engedélyezett időszakon kívüli szabadtéri égetésekből származó füst, télen a fűtéshez használt műanyag, gumit, stb., melyek égéstermékével mérgező anyagok juthatnak a levegőbe.

A város Környezetvédelmi Programja a levegőtisztaság védelmére az alábbi feladatok elvégzését írja elő:

- A szálló por mennyiségét a szennyezettnek minősített településeken hat év alatt 20 százalékkal kell csökkenteni, a többi településen pedig el kell érni, hogy legalább ne emelkedjen.
- A közlekedési eredetű kibocsátások csökkentése érdekében:
 - mérsékelni kell a közlekedési-szállítási igényeket a településfejlesztés, az informatika, és a kereskedelempolitika eszközeivel;
 - elő kell segíteni a nem motorizált közlekedés prioritásának biztosítását;
 - a tömegközlekedés fejlesztésével javítani kell a szolgáltatási színvonalat;
 - vám- és adópolitikai intézkedésekkel elő kell segíteni a gépjárműállomány korszerűsítését, különös tekintettel a kisebb mértékű üzemanyag-fogyasztásra, szennyezőanyag-kibocsátásra;
 - az üzemelő gépjárműpark kibocsátási jellemzőit utólagosan beépíthető eszközök segítségével javítani kell.
- A kommunális fűtésből eredő káros kibocsátások csökkentésével, kis szennyezőanyag-kibocsátású tüzelőberendezések és megfelelő minőségű tüzelőanyagok alkalmazásával javítani kell a levegő minőségét. A káros kibocsátás csökkenését eredményező környezetbarát fűtéstechnikai eljárásokat, építőipari, építészeti megoldásokat előnyben kell részesíteni.
- A levegőtisztaság-védelmi információs rendszer és mérőhálózat fejlesztése az országosan kidolgozott koncepció szerint.

1.15.4 Zaj, és rezgésterhelés

Zajvédelemmel szemben támasztott követelményeket magában foglaló önkormányzati rendelettel Onga város nem rendelkezik. A települést a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet besorolása szerint 'Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)' területi funkcióba sorolható. A rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken.

A településen a közlekedésből eredő zaj- és rezgésterheléssel kell számolni, azonban ennek számszerű adata nem áll rendelkezésre. A kívánatos: 55 dB-nél nem magasabb érték. Zajos tevékenységet folytató

vállalkozásoknál zajszint csökkentése, ha ez nem megoldható, külterületre történő telepítése. Belterületre történő új engedély kiadása csak a várható zajszint figyelembe vételével lehetséges.

30. táblázat: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete szerinti zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sorszám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		NAPPAL 06-22 ÓRA	ÉJJEL 22-06ÓRA
1.	ÜDÜLŐTERÜLET, KÜLÖNLEGES TERÜLETEK KÖZÜL AZ EGÉSZSÉGÜGYI TERÜLETEK	45	35
2.	LAKÓTERÜLET (KISVÁROSIAS, KERTVÁROSIAS, FALUSIAS, TELEPSZERŰ BEÉPÍTÉSŰ), KÜLÖNLEGES TERÜLETEK KÖZÜL AZ OKTATÁSI LÉTESÍTMÉNYEK TERÜLETE, A TEMETŐK, A ZÖLDTERÜLET	50	40
3.	LAKÓTERÜLET (NAGYVÁROSIAS BEÉPÍTÉSŰ), A VEGYES TERÜLET	55	45
4.	GAZDASÁGI TERÜLET	60	50

Forrás: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklet

A környezeti zajállapotok telepek, építkezés és közlekedés zajkibocsátásnak és terhelésnek mérésével jellemezhető. A mérések adatai lokális és időszakos jellemzők. Az építkezések zajterhelési problémái általában lokálisan jelentkeznek és államigazgatási eljárással kezelhetők.

1.15.5 Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások mérik az óránkénti sugárzási dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra, ami a valós veszélyt jelentő szint töredéke és a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. Ongához legközelebbi mérőállomás nyugati irányban Miskolcon, észak-keleti irányban Erdőbényén található.

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezetékek által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül befolyásolja a vezetékek föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnýékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől: 750 kV esetén 40 m, 400 kV esetén 20 m, 220 kV esetén 10 m, 120 kV esetén 5 m.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

Atomerőmű működésével kapcsolatos többlétsugárzás havária esetén fordulhat elő. A hazai települések esetén Paks, Mochovce, vagy Bohunice atomerőművek tekinthetők vizsgálandónak, a település ezektől való távolsága. Amennyiben a település 300 km-es távolságon belül van, akkor az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik, amennyiben 30 km-es távolságon belül, akkor a Sürgős Óvintézkedési Zónába tartozik. Onga esetén egyik sem releváns.

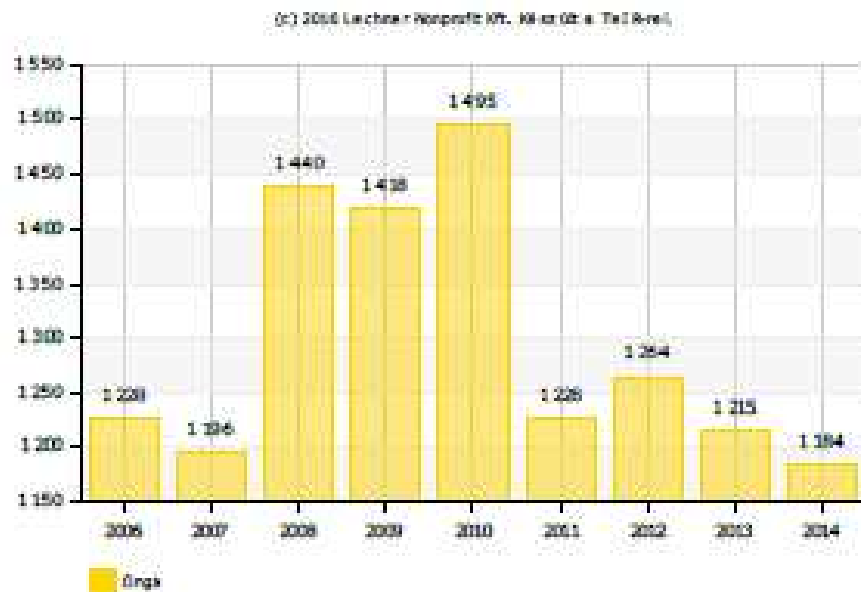
1.15.6 Hulladékkezelés

Köztisztasági tevékenységet végző szervezet – szilárd települési hulladék elszállítása – 2014. október 1. napjáig, a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékkezelési Önkormányzati Társulás keretén belül a CIRKONT Hulladékgazdálkodó Zrt.; 2014. október 1. napjától a ZV Zöld Völgy Közzolgáltató Nonprofit Kft.

Onga környezetvédelmi programja értelmében a település célul tűzte ki, hogy a hulladékmennyiség ne növekedjék a jelenlegi mértéken túl, ezen belül a szervesanyag-tartalmat fokozatosan csökkenteni kell. A veszélyes hulladékok szelektív gyűjtését el kell kezdeni, majd meg kell teremteni a szelektív hulladékgyűjtés feltételeit, és a gyűjtést be kell indítani. Meg kell szüntetni a település környéki illegális hulladék-lerakásokat, és az ilyen esetek szabálysértési eljárás megindításával, valamint környezetvédelmi bírság kiszabásával visszaszorítandók. Mivel Ongát „sérülékeny vízbázisú”, illetve „kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területű” csoportba sorolják, ezért elsőrendű cél a település teljeskörű csatornázása valamint a különböző szennyező lehetőségek megszüntetése.

A településről elszállított hulladék mennyisége az utóbbi 10 évben csökkent, amelyet az alábbi grafikon szemléltet.

27. ábra: Az összes elszállított hulladék mennyisége (tonna), Onga

Forrás: TEIR

1.15.7 Vizuális környezetterhelés

Ongán közigazgatási területéhez tartozó tavak helyzete problémás, rekultivációjuk nem mondható zökkenőmentesnek. A település határában lévő kavicsbányák is rekultivációra várnak. A városkép nem tekinthető egységesnek, a zöldfelületek fejlesztésre szorulnak. A város területén tapasztalhatunk különbségeket a rendezettség tekintetében – pl. a szegregátumban (Major u. – Gyöngyvirág utca- belterületi határ). A település egyes közterületei a fenntartás hiányosságai miatt elhanyagoltak, szemetesek, gyomosak. Találhatók kezdődő illegális szeméttlerakó helyek is. A hagyományos jellegzetességeket mutató településkép fennmaradásának esélye csökken.

A településképet zavaró, felhagyott ipari területek vagy használaton kívüli épületek, barnamezős területek az alábbiak:

- Ongaújfalu: Hrsz.: 0121/20, 0121/19, 0121/18, 0125/1, 0122/2, 0154/5, 0161/1, 0126, 0172/3
- 0166/7, 0166/2, 0166/5, 0166/7, 0167/4, 0168/4
- Ócsanáros: Révház: 2106/2, 2107/2, 2106/3
- Tavak: 0189/3, 0190/1, 0194/3, 0194/4, 0196/18, 0196/9, 0196/6, 0196/4, 0196/5, 0196/4, 0206/1, 0203/9, 0196/13, 0187, 0189/4, 0192/3, 0192/2, 0203/7, 0196/16, 0196/17, 0196/15
- Onga belterület: Major utca 41/13, 41/52, 41/53 közterület (foci pálya), 134/8 (Gyöngyvirág u. vége), Kegyeleti park a vasútállomás mellett: 460
- Onga zártkert: Szőlőhegy: Hrsz.: (1101-1252), 1106, 1135/1.

1.15.8 Árvízvédelem

Onga közvetlenül a Hernád mellett fekszik, a folyó jobb partja 2.18. számú Garadna- Ócsanálási árvízvédelmi öblözet területét, ill. a 2.19. számú Ócsanálós- hernádközi ártéri öblözet területét érinti. A Hernád folyó mindkét parti töltésének kezelője az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság. Mértékadó árvízszint 114-115 mBf. Árvízi védekezésként a folyó mindkét partján 1 m magas védvonal kötelező 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről alapján.

A 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Onga település árvíz által közepesen veszélyeztetett, ezért II. osztályba lett sorolva. A város közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, mivel nyílt vagy mentesített ártéren fekszik. Az árvizek, belvizek, nagy csapadékok okozta vízkárok megelőzése érdekében ezért fontos a település egységes vízrendezése, a teljes belterület csapadékvíz elvezető rendszerének folyamatos fejlesztése és fenntartása.

A nagyvízi mederrel érintett területek használatával, hasznosítási lehetőségeivel, valamint az árvízvédelmi művek vonatkozásában az 1995. évi LVII. sz. Vízgazdálkodásról szóló törvény, a 83/2014. (III. 14.), a 147/2010. (IV.29.), valamint a 30/2008. (XII.31.) kormányrendeletek előírásai az iránymutatóak.

1.15.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

- A szennyvízelvezetés során a teljes lefedettségre kell törekedni.
- A természeti és épített környezet megóvása, a fenntartható fejlődés biztosítása és a környezettudatos magatartás kialakítása a hulladékgazdálkodás eszközeivel is erősítendő. A tájsebek, valamint a településképet rontó elemeket meg kell szüntetni (pl. illegális hulladéklerakók). Az újrahasznosítás kapcsán cél a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének csökkentése.
- A település nem rendelkezik önálló levegőtisztaság-védelmi, illetve állattartási rendelettel. A levegő minőségének megőrzése, javítása az emberi élet, egészség, a létminőség szempontjából kiemelt jelentőségű.

1.16 Katasztrófavédelem

Összefoglalásra kerülnek a településen lévő katasztrófavédelmi szempontból jelentős tényezők, melyek hatással vannak a fejlesztési célokra.

1.16.1 Építésföldtani korlátok

Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A településen alábányászott, illetve alápincézett terület nincs, barlangok nem találhatók.

Csúszás, süllyedésveszélyes területek

Az Országos Felszínmozgás Kataszter alapján Ongát érintő nyilvántartott események nincsenek. A város területén a domborzati viszonyokból és a tájhasználatból adódóan csúszás- és süllyedésveszélyes terület nincs.

Földrengés veszélyeztetett területek

Magyarországon évente átlagosan 100-120 kisebb földrengés van, mely a lakosság részéről nem érzékelhető. Kb. évente négy-öt olyan földrengés keletkezik, mely az epicentrum környékén már jól érzékelhető, de jelentős károkat nem okoz. Jelentős károkat okozó földrengés 15-20 évente keletkezhet. Ongán jelenkori földrengést nem észleltek.

Mélyfekvésű területek

A város területén találhatóak mély fekvésű területek, melyek hajdani mocsarak feltöltésével alakultak ki. E területek geotechnikai problémák miatt beépítésre alkalmatlanok.

1.16.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

A településnek ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Onga közepesen veszélyeztetett település. Onga város közigazgatási területe nem része belvízvédelmi öblözetnek.

1.16.2.1 Árvízveszélyes területek

Onga Város Ócsanáros településrésze árvízvédelmi helyzetének megoldására és védelmének biztosítására valósult meg 737 millió forint támogatásból a KEOP-2.1.2/2F/09-11-2011-0002 azonosítószámú projekt. Szükségességét Onga-Ócsanáros védelmének nem megfelelősége, a kiépített árvízvédelmi biztonság a jogszabályi (és gyakorlati) követelményeknek nem megfelelősége és a térség árvízvédelmi helyzete határozta meg.

A Hernád jobb oldali mellékveze a Vadász patak, ami Ócsanáros árvízvédelmi biztonsága szempontjából fontos szerepet játszik. A települést keleti oldalról a Hernád, dél és nyugat felől a Vadász patak határolja. Árvízvédelmét északon, északkeleten az önkormányzati tulajdonú elsőrendű árvédelmi töltés, keleten a Hernád magaspartja, délkeleten a magaspartba bekötő körtöltés, délen és nyugaton pedig a Vadász patak elsőrendű állami fővédvonalként kezelt, balparti, visszatöltésezett szakasza alkotja.

Ócsanáros településrész 1989 előtt nem szenvedett közvetlenül az árvizektől, a korábbi árvizek alacsonyabb szinten vonultak le, a meglévő körtöltés a belterületet megvédte. A legnagyobb vízszintek azonban 1989 után folyamatosan növekedtek, és a legutóbbi években már egész utcákra, alkalmanként Ócsanáros teljes területére kiterjedők voltak az elöntések.

2004 és 2006 nyarán minden korábbinál magasabb árvíz vonult le a Hernád folyó magyarországi szakaszán. 2006. június első napjaiban a folyó szlovákiai vízgyűjtőjén leesett nagy csapadék hatására rendkívül hevesen áradó víz a Hernád folyó felőli magasparton az ideiglenes, homokzsákokból épült védvonalon átszivároga elöntötte az alacsonyabban fekvő területeket. A víz lakásokat vett körül és öntött el.

A települést 2008-ban újabb árvíz érintette, súlyossága az előzőeket nem érte el. A legsúlyosabb helyzet 2010. június 6.-án alakult ki, amikor 517 cm-rel tetőzött a Hernád Gesztelynél, Ócsanáros ekkor teljes elöntésre került. Elrendelték a településrész kitelepítését.

A Hernád-völgy veszélyeztetett községei számára az árvízveszély komoly társadalmi és településfejlesztési probléma. Az elhárítás szükségessége Onga-Ócsanároson a 2004. évi árvíz után kapott nagyobb hangsúlyt, a helyi önkormányzat azóta szorgalmazza a meglévő gátak fejlesztését. Az utóbbi évek árvíz helyzete, a védekezésre fordított jelentős pénzeszközök, az okozott károk nagysága, a lakosság lelki és fizikai megterhelése indokolta a fejlesztést. A 2014-ben elkészült beruházás a célkitűzéseivel összhangban a

Hernád folyó jobb partján, a folyó 29,74 – 31,17 fkm szelvényei között MÁSZ +1 m-es magassági biztonságú árvízvédelmi mű 1639 m-en 4 m koronaszélességgel 1: 3 mentett és vízdali rézsúvú földmű, 280 m hosszon árvízvédelmi támfal épült ki.

A projekt eredményeként:

- Veszélyeztetettség, kockázat – lényegesen csökkent – a fejlesztést követően a településen belterületi előtéssel nem kell számolni a jövőben.
- Védmű fenntartása – önkormányzati feladat, ami időszakos ellenőrzések, vizsgálatok, karbantartás végzését jelenti.
- Árvízvédekezésre fordított költségek – minimálisra csökkennek. A figyelőszolgálat kiállítása továbbra is szükséges, de a védekező erőforrás szükséglet jelentősen csökken, mivel a mentett oldalon előtéssel, mentéssel nem kell számolni.
- Hullámverés elleni védelem – a rézsúvédelem gyepesítéssel készült.

1.16.2.2 Belvízveszélyes területek

A belvíz kedvezőtlen, rendkívüli csapadéktevékenység, valamint talajtelítettség és felszivárgás következtében vízzel nem borított földterület ideiglenes víz alá kerülése. Belvíz akkor keletkezik, ha a talaj szabad pórusai vízzel telítődnek a kedvezőtlen meteorológiai, vízjárási tényezők hatására. Okozhatja hirtelen hóolvadás, kedvezőtlen csapadéktevékenység, magas talajvízállás. A katasztrófavédelmi besorolás alapján Onga település belvíz által veszélyeztetett, ezért II. osztályba lett sorolva. A megfelelő területhasználat főbb eszközei: művelési ágak elrendezése, erdősítés, talajvédő gyepesítés, szintvonalas talajművelés, talajvédő agrotechnika, megfelelő növényi borítottság.

A belvíz levezetését szolgáló csatornarendszer fenntartása, karbantartása folyamatos feladatot igényel. Belvízvédelmi szempontból a létesítendő építmények csapadék elvezetésének megfelelő biztosítása szükséges a településen. A felszíni vízrendezés eszközeivel biztosítani kell a terület csapadékvíz kártétele elleni, illetve a belvizek elleni megfelelő védelmet. A csapadékvíz elvezetését a szomszédos ingatlanok érdekséremlme nélkül kell megoldani.

1.16.2.3 Mély fekvésű területek

Onga a Sajó-Hernád kavics-teraszára települt település. Ennek következtében a tartósan megemelkedett talajvíz miatt - mintegy 25 hektáron - súlyos belvízhelyzet alakulhat ki.

Mélyfekvésű területek: a település dél-keleti belterületi részén a Balaton utca, Rózsa utca környezete (közel 150 lakost érintően), a település dél-nyugati belterületi részén a Nádas u., Berzsenyi D. u., Bem apó u., Hunyadi u., Csokonai u., Mészáros Lázár u., Dobi utca (közel 300 lakost és 126 lakóházat érintően). A mélyfekvésű, lefolyástalan területeken lévő épületek általában közvetlenül a földfelszín síkjában helyezkednek el, így a felszíni adottságok miatt, belvíz szempontjából jelentősen veszélyeztetett településrészek. A mélyfekvésű területeken az összefüggő csapadékvíz elvezetés (befogadó hiányában) nem megoldott, szórványosan szikkasztó árkok találhatók.

1.16.2.4 Árvíz és belvízvédelem

Az árvíz- és belvíz elhárítására a település 2016-ban készült Veszélyelhárítási Terve tartalmazza a konkrét intézkedéseket katasztrófa és veszélyhelyzet esetére.

31. táblázat: Veszélyelhárítási Tervben szereplő árvízi védekezés

Az árvízi védekezéshez rendelkezésre álló erők	
települési polgári védelmi szervezet	88 Fő
önkéntesek	24 Fő
közfoglalkoztatottak	0Fő
ÖSSZESEN	112 Fő
Az árvízi védekezéshez szükséges erő	
	102 Fő
Az árvízi védekezéshez bevethető és átcsoportosítható erők	
járási polgári védelmi szervezet	50 Fő
ÖSSZESEN	50 Fő

Forrás: Veszélyelhárítási Terv Onga, 2016.

1.16.3 Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Rendkívüli időjárás

Magyarország éghajlata nagyon változékony. Ennek egyik fő oka, hogy éghajlatunkra a kiegyenlítettebb hőmérsékletjárású, csapadékos óceáni, a szélsőséges hőmérsékletű, kevés csapadékú kontinentális, illetve a nyáron száraz, télen csapadékos mediterrán éghajlat egyaránt hatással van, e klímátípusok közül bármelyik hosszabb-rövidebb időre uralkodóvá válhat. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján előfordulhatnak extrém enyhe vagy hideg telek, hűvös, vagy akár több héten keresztül tartó rendkívüli meleg és száraz időszakok. A globális klímaváltozás következtében a térségben is előfordulhatnak rövid ideig tartó, nagy csapadékmennyiséget (jégesőt) hozó, erős széllel járó viharok, melyek veszélyeztethetik az élet- és vagyonbiztonságot.

Humán járvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány

Ongán tapasztalható mind a haszonállatok tenyésztése, mind a hobbiállatok tartása. Az elhullott állatok helyi megsemmisítésére nincs lehetőség. Az állattartó-telepeken folyamatos és fokozott állategészségügyi intézkedéseket tesznek a vállalkozások, ennek ellenére a nagy létszám és a telephelyekre szállított anyagok miatt a zoonózis kialakulásának megvan a lehetősége.

Ipari veszélyforrások

BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság országos adatbázisa alapján a városban nincsenek felső küszöbértékű és alsó küszöbértékű veszélyes ipari üzemek.

1.17 Ásványi nyersanyag lelőhely

Természeti kincseik között tartják számon azt a kavicsvagyont, amely a település közigazgatási határán belül található. A kavics bányászata fellendült, főként az utóbbi időben felélénkülő autópálya építések következtében. A kavics kitermelésére épül néhány helyi vállalkozás.

A település területén működő egyetlen bányatelek az "Onga I. kavics" védnevű bányatelek. A bányatelek a következő helyrajzi számú ingatlanok területére terjed ki: 269/9, 301, 302, 0187, 0188, 0189, 0190, 0191, 0192, 0193, 0196, 0202, 0203, 0205, 0206, 02, 04/2-8, 04/10, 021, 023/7-8, 024, 026/a-b, 027-029, 030b, 0196/8, 0203/7, 04/11-13, 011/1, 012/3-4, 04/7-9.

1.18 Városi klíma

A város éghajlatára jellemzően a csapadék évi mennyisége 500-570 mm körüli. A legmelegebb hónap a július 21,1 C középhőmérséklettel, a leghidegebb hónap a január -3,1 C középhőmérséklettel, az átlagos évi hőmérséklet 9,1 C.

Évente mintegy 36 hótakarós nap valószínű, az átlagos maximális vastagsága 16 cm. A téli napok száma 40-42 nap, a nyári napok száma 65-67 nap között mozog. A hőség napok száma 16 és 20 között van. Az első fagyos nap október második felében, az utolsó fagyos nap április legvégén van. A nappal hossza június 22-én 16 óra, december 22-én 8 óra.

Az uralkodó szélirány az észak-keleti, jóval kisebb gyakoriságú a nyugati és a dél-nyugati. Az átlagos szélesebbesség kevéssel 2,5 m/s feletti. A szárazságra hajló éghajlat miatt a kevésbé vízigényes növények termesztésére alkalmas a kistáj.

Onga Miskolc agglomerációs övezetében kerül el, és mint ilyen a légszennyező anyagok közül a por- és NO₂-alapszennyezettséget tekintve várhatóan a „C” zónába kerül besorolásra. Ez a két említett összetevőt tekintve az egészségügyi határérték elérését, illetve meghaladását jelenti. Szerencsére a településen a szennyező források mennyisége alacsony, azonban sajátos földrajzi elhelyezkedése miatt nagy figyelmet kell fordítani a legfontosabb levegőtisztasági problémákra:

- a) A közlekedésben résztvevő gépjárművek számának növekedése következtében nőtt a nitrogén-oxidok kibocsátási aránya.
- b) Az engedélyezett időszakon kívüli szabadtéri égetésekből származó füst rendszeresen gondot jelent.
- c) Gondot jelenthet, ha fűtéshez műanyagot, gumit, stb. használnak, melyek égéstermékével mérgező anyagok jutnak a levegőbe.

A városi éghajlat sok szempontból különbözik a tágabb térség éghajlatától, az épületek, utcák, terek, parkok mind sajátos klimatikus adottságokkal rendelkeznek, amiket tervezésüknél, használatuknál, karbantartásuknál figyelembe kell venni. Általában a városokban sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki (városklíma), amelyek hőhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes városok klímája között jelentős eltérés lehet, mely eredhet az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenlétéből, vagyis az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton) miatt megváltozott lefolyási

viszonyokból, az alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátásból (hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb.).

Ezek a tényezők együttesen jelentősen módosítják a városok klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai például:

- a város légterében kialakult hőtöbbség (ún. városi hő sziget),
- a megváltozott átszellőzési viszonyok,
- a levegőminőségi problémák.

A fentieknek megfelelően szükséges, hogy a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, a zöldterületi rendszer tervezésében és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.

A negatív hatások csökkentésével valamint megfelelő településrendezési, városigazgatási és objektumtervezési eszközökkel ezen hatások mérsékelhetők. A jövőben az éghajlati szempontokat is hangsúlyosan figyelembe kell venni a városfejlesztési és -irányítási döntésekben, kiemelt figyelmet fordítva a kibocsátás-csökkentésre és -megelőzésre, valamint az alkalmazkodás elősegítésére.

A városklímát befolyásoló pozitív tényező az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a következők révén:

- Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
- A megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása.
- levegőtisztaság – védelem

Onga Városa Környezetvédelmi Programjában a levegőtisztaság védelme érdekében a korábbiakban (1.15.3 Levegőtisztaság és védelme fejezetben) bemutatott környezetvédelmi célokat határozták meg.

2 Helyzetelemző munkarész

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

2.1.1 Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Onga 2001 utáni népességfejlődését vizsgálva negatív tendenciák figyelhetők meg. 2005-2014 között több mint 1,17%-kal csökkent a település lakónépessége. A város népsűrűsége a 2014. évi KSH adatok alapján 151 fő/km², a település 1 km²-re jutó állandó lakosainak száma 2005-től csökkent.

A lakosság csökkenését több tényező magyarázza. Az elmúlt években a vándorlási egyenleg -2007 kivételével- negatív volt, azaz többen hagyták el a települést, mint ahányan odaköltöztek. A vándorlási veszteség elsősorban a térség kedvezőtlen munkaerő-piaci szerepkörének tudható be. Az elvándorlás elsősorban a nagyobb városok, külföld felé irányul. Jelentős hatást vált ki a nagyobb városi központok által kínált kedvezőbb életminőség. Onga - a megyei adatokhoz viszonyítva – fiatal településnek nevezhető a természetes szaporodás (az élveszületések és halálozások különbsége) egyenlege a vizsgált 10 év során többnyire pozitív, az öregedési index kismértékben növekszik.

Onga lakosságának iskolai végzettsége a 2001-es és a 2011-es népszámlálás adatok alapján a megyei átlagtól minden kategóriában kedvezőbb, a megyei átlagot minden képzettségi szint esetén meghaladja, közel kétszeresére emelkedett a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma. A képzettségben érzékelhető pozitív változások erős potenciált jelenthetnek a fejlesztési stratégia kidolgozása során.

Onga városban 2011-ben a munkaképes korúak száma 3153 fő volt, ennek 51% a volt foglalkoztatott. Ez az arány, a 2001-es adatokhoz képest kedvezőbb értéket mutat (foglalkoztatottak száma 2001-ban: 1304 munkaképes korúak 45,1 %-a volt). A foglalkoztatottak száma az aktív korú népesség körében alacsony, az eltartottak és inaktívok száma jóval meghaladja azt. A lakosság jövedelmi viszonyai a megyei átlaghoz hasonlóak, amely országos viszonylatban a legkedvezőtlenebbek közé sorolható. A városban érzékelhető magas munkanélküliséghez hozzájárul a jelenlévő vállalkozások, ezáltal foglalkoztatók alacsony száma, amely szintén az elvándorlást erősíti. A háztartások életkörülményei komfortfokozat, közcsatorna hálózat és ivóvíz-hálózatba bekapcsolt arányai viszont kedvezőek, a megyei átlag fölöttiek.

Összefoglalva a város foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetét komplexen, több tényező együttes hatása determinálja. A 2008-2009 között kibontakozó gazdasági válság létbizonytalanságot teremtett a megye vállalkozói struktúrájában, mely kiadáscsökkentésre sarkalta a vállalkozásokat, ennek keretében elbocsátások következtek be, emelkedett a munkanélküliség aránya lakosságon belül. A kis cégek jelentős része tőkehiányosak, a KKV-k éppen csak a megélhetéshez szükséges bevételeket tudják kitermelni. Onga munkaügyi piacára a szinten tartás jellemző, a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, az elvándorlások száma magas. Jelentős az eljárok száma és aránya, elsősorban Miskolcra ingáznak a lakosok.

2.1.2 Humán infrastruktúra és szolgáltatások

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása folyamatosan zajlik, illetve a még szükséges kisebb-nagyobb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

Az alapfokú oktatás intézményrendszere néhány évvel ezelőtt jelentős átalakuláson esett át, de a helyi oktatási rendszerben jelenleg alapfokú oktatásra van lehetőség a Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában. Az intézmény kihasználtsága a 2013-2014 évben 74%-os volt. Középfokú oktatási intézmény nincs a városban - a Báthori István Gimnázium ongai tagintézményének működése a jelentkezők számának elenyésző volta miatt szünetel -, a szomszédos városokba Miskolc, Szikszó ingáznak a diákok.

Az egészségügyi, valamint a szociális alapellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Onga helyzete átlagosnak tekinthető, az infrastruktúra felújításra szorul. Kulturális rendezvényeket rendszeresen szerveznek a városban. Az Ongai Kulturális Egyesület által a lillafüredi Palotaszállóban évente szervezett Quintessence Pálinkaverseny egyre nagyobb jelentőséggel bír a térségben.

Szabadidős és sport tevékenységek területén a lakosság részéről is igény jelentkezik a szolgáltatások bővítésére és a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos fejlesztésére. A településen egy sportegyesület működik.

A megfelelő minőségű humán infrastruktúra és szolgáltatások hosszú távon pozitívan befolyásolják a lakosság életszínvonalát, elégedettségét, ami közvetett módon az elvándorlás mérséklődéséhez is hozzájárulhat.

2.1.3 Gazdaság

Gazdasági szerepkörét tekintve a megyei program Ongát nem nevesíti. A városban a regisztrált vállalkozások száma 368 db, a működő vállalkozások száma 156 db (2014).

Ongán a 2014-es KSH adatok szerint 32,64 működő vállalkozás található 1000 lakosra vetítve, azaz a vállalkozói aktivitás viszonylag alacsony. A város e tekintetben kedvezőtlenebb helyzetben van a megye egészéhez képest.

A vállalkozások többsége mikrovállalkozás (95,47%). A város részesedése a megye vállalkozásaiból 0,54%. A működő vállalkozások 40% a szolgáltató és kereskedelmi szektorban tevékenykedik. 7,6% az iparban működő vállalkozások aránya és 5,7% a mező-, erdőgazdálkodásban, halászatban tevékenykedő vállalkozás.

A település gazdasági élete számára az egyre nehezedő közegben is biztos működési feltételeket nyújt a település infrastruktúrája és a kedvező közlekedési feltételrendszere. A településen megtalálhatóak a következő termelő egységek: sütőüzem, kavics kitermelő és a kitermelésre épülő egyéb (pl. térburkolat gyártó) vállalkozások, asztalosipari vállalkozások, könyvkiadó. Átfogó választék mutatkozik kereskedelmi egységekből, vendéglátóhelyekből és széles skálán mozog a kínált szolgáltatások köre.

A településen belüli munkavállalók a gazdaság több ágából kerülnek ki, őket a helyi vagy helyi érdekeltségű vállalkozói kör foglalkoztatja. Talán legjelentősebb az építőipar és a kereskedelem részesedése, ahol megközelítőleg másfélszázan kapnak munkát. Az ipari ágazathoz tartozó vállalkozásokban foglalkoztatottak

száma is meghaladja a száz főt. Néhány fő alkalmazásban van a bankszféra helyi kirendeltségén, a postahivatalban, valamint többen foglalkoznak biztosítással és személyi pénzügyi tanácsadással. A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az oktatásban, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel kétszázan dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyvárosban, Miskolcon talál állást.

Onga helyzetét nagymértékben befolyásolják a miskolci agglomerációban, különösképpen a Miskolcon végbemenő társadalmi-gazdasági folyamatok. A város Miskolccal való szoros kapcsolata az élet számos területén érzékelhető, különösen a közlekedés, közigazgatás, demográfiai, migrációs és gazdasági folyamatok, fejlesztéspolitika, oktatás-nevelés, egészségügy, kultúra, szabadidős tevékenységek körében. A Miskolcra kivezető út, az ebbe csatlakozó Miskolc-Észak autópálya kijárat, a miskolci tömegközlekedési rendszerben történő részvétele, a migrációs folyamatok, a kertvárosi funkció eredményeképpen a napi ingázók nagy tömege, a fejlesztéspolitikai együttműködések, az alap- és középszintű oktatás, vagy akár a tömegsport területén történő összefonódások jó példák az együttműködésre, a közös gondolkodásra. Ezek a tényezők, mind-mind igazolják a két város egymásrautaltságát. Onga jövőképe többek között azt is tartalmazza, hogy egy emberi léptékű, nyugodt kertvárosi funkciót tudjon betölteni Miskolc mellett, saját gazdasági, szolgáltató funkcióinak erősítésével.

2.1.4 Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák

Az önkormányzati költségvetés tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága.

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika:

- Az Önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- Az Önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, ésszerű és elfogadható mértékű terheket ró a helyi lakosságra, mindamellett hatékony eszköze az Önkormányzat saját forrás növelésének.
- A normatív állami finanszírozás nem fedezi csak különböző mértékben és arányban hozzájárul a feladatellátáshoz, melyet az önkormányzat helyben képződő bevételei nem tudnak az önkormányzati törvényből és más szaktörvényekből eredő szintű ellátás mértékéig biztosítani. A Képviselő-testület feladata, hogy nyomon kövesse a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekezzen kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket (azaz a feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel ellátni, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja).
- Az Önkormányzat gazdálkodását, feladat-meghatározását a vonatkozó jogszabályi előírások mellett a település rövid és hosszú távú igényeinek, céljainak megfelelően alakítja. Ennek során figyelembe veszi a térségi és regionális célokat, kiemelten kezeli a térségi feladatok közös megoldását. Törekedni kell a jogi és gazdasági eszközök felhasználásával az ipartelepítés és munkahelyteremtés elősegítésére, a település lakosságszámának növelésére.

2.1.5 Táji és természeti adottságok, zöldfelületek

A város a Hernád és Sajó törmelék-kúpján található. Határába belenyúlnak a Cserehát hegység lankái, domborzatilag a Nagyalföld folytatásához tartozó síksági terület része. Onga a Bükk és a Zempléni hegység, illetve a Sajó és a Hernád folyók közé ékelődik. A települést kettészeli a Bársonyos-csatorna. A város az Észak-Alföldi-hordaléklejtő részét képező Sajó–Hernád-sík kistáj területén helyezkedik el.

A Hernád folyó völgye része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak. Az ökológiai hálózatoknak kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában. Onga külterületének nagy részét a NATURA 2000 hálózat, mint Különleges Madárvédelmi Terület (SPA), Kiemelt Jelentőségű Különleges Természetmegőrzési Területek érintik.

Onga a zöldfelületi ellátottság tekintetében mennyiségi és minőségi szempontból nincs kedvező helyzetben. A település teljes egészére a családi, kertes házak jelenléte jellemző, a közterek, parkok elhelyezkedése, minősége és mennyisége kielégítő, azonban a településen a meglévő közparkok, játszóterek műszaki színvonala nem megfelelő, azok fejlesztésére és igénybevitelére lakossági igény is felmerült. Nincs korszerű városi jellegű közösségi tér. Jelenleg nincs a településen megfelelő minőségű rekreációs célokat szolgáló terület. A külterületen található horgász- és bányatavak sport- és szabadidő eltöltésre alkalmasak lehetnek, ezek fejlesztése a város középtávú tervei között szerepel.

Fontos feladat a korlátlan közhasználatú zöldfelületek, zöldfelületi intézmények növényanyagának gazdagítása, a meglévő idős állományok védelme. Szükség van az utcai fasorokra, mivel ezek a sávok elhelyezkedésű, közhasználatú elemek csak így tudják ellátni rendszerszervező feladatukat. A zöldfelületi rendszer elemeinek védelmét, fejlesztését az ökológiai szemlélet érvényesítésével kell megtenni így alakítható ki a természetes környezet, a város természet közeli és a város zöldterületek összefüggő ökológiai rendszere.

2.1.6 Épített környezet

Miskolc iparvárossá fejlődése kedvezően hatott Ongára. A közeli nagyváros, a jó piaci értékesítési lehetőségek, a kiépülő vasút (1860) egyre vonzóbbá tették a települést a betelepülők számára. Az 1960-as évektől a településen jelentős építkezések kezdődtek. Többek között megépült az új iskola, óvodák, orvosi rendelő, kultúrház, tanácsháza, könyvtár. Mára már kiépült a vezetékes ivóvíz-, a szennyvíz-, a gáz-, a telefon-, a kábel-tévé-hálózat, korszerűsítették a közvilágítást, a sportpályát, a település intézményeit.

A településen – belterületbe történő csatolással – újabb utcák kialakítása történt meg 2004-ben (Csokonai, Mészáros Lázár utcák), valamint meglévő utcák meghosszabbításával közel 100 építési telek kialakítása történt meg, melyek beépítése folyamatos. Legtöbben Miskolcra költöztek a nem egészen 10 km-re fekvő Ongára, de a megye számos településéről érkeztek ide bevándorlók. Előnyös földrajzi fekvése, a jó közlekedési lehetőségek, a település nyugodt, kiegyensúlyozott élete és természetesen Miskolc közelsége miatt Onga azon települések közé tartozik, mely Miskolc agglomerációs körzete adta lehetőségeket a maga javára fordította.

2.1.7 Közlekedés

Onga jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a régió legfontosabb települései és a főváros irányába, és ez a jövőbeli gyorsforgalmi úthálózati fejlesztésekkel előreláthatólag javulni fog. Fontos a szlovák határ közelsége, amely komoly potenciált rejt magában. A település közúti közlekedésében erősen érvényesül a 3.

sz. és a 37. sz. főút és a térség közötti északi irányú tranzitforgalom. A 3. sz. főúton haladó tranzit teherforgalom elkerüli a település belterületét. A távolsági közösségi közlekedés a megyeszékhely közelségéből adódóan jó. A vasúti közlekedés igénybevételével, a fontosabb központok közül Budapest, Miskolc, átszállással Debrecen és Nyíregyháza is elérhető, helyi közlekedés nincs. A kerékpárút hálózat nem alakult ki, fejlesztésére igény mutatkozik, a nagyobb forgalmú utak mellett a belterületen, illetve a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából a külterületeken. A járdák hálózata szintén fejlesztésre szorul.

2.1.8 Közművek

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését.

Onga területén a Borsodvíz Zrt. végzi a csatornázási feladatokat, az ÉRV Zrt. működteti az ivóvíz szolgáltatást. A külterületi lakott helyek közül Ócsanálason a Hernád Közmű Kft. végzi a csatornázási feladatokat, Ongaújfalun nincs közműves szennyvízelvezetés, a folyékony települési hulladék elszállítását a Kurmai és Társa Kft. végzi. A vízvezeték hálózat hossza 45 km, a háztartások 89% vezetékes vízellátással rendelkezik. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába bekapcsolt lakások aránya 2005-ben 74,8%, 2014-ben pedig 78,6%.

Onga vezetékes gázszolgáltatója a FŐGÁZ Zrt. A városban meglévő hálózat teljes körű lefedettséget ad. A járás villamosenergia szolgáltatását az ÉMÁSZ Nyrt. végzi.

A város telekommunikációs ellátottsága fokozatosan emelkedik. Az adatátvitelre is alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos. A vezetékes telefon a mobiltelefonok térhódításával és az internetes telefonszolgáltatók megjelenésével egyre kisebb jelentőségű.

2.1.9 Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság

A város rendelkezik Környezetvédelmi Programmal, amelyben megfogalmazottak szerint a városfejlesztési tevékenységeinek kijelölése során a környezetvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe kell venni, a környezetvédelmet integrálni kell a területfejlesztési feladatokba.

Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiafelhasználási módszereket alkalmazzon. Az energiagazdálkodás keretében ütemezetten elvégzi az érintett önkormányzati tulajdonú épületek energetikai felújítását, a közvilágítás korszerűsítését, továbbá egyre nagyobb mértékben használja a megújuló energiaforrásokat, amihez megfelelő természeti adottságokkal rendelkezik. Mindez lehetővé teszi az önkormányzati tulajdonú létesítmények költséghatékony üzemeltetését, a település környezeti állapotának javítását, valamint a klímaváltozás mértékének és hatásainak mérséklését.

Az alábbi táblázat összefoglalóan ábrázolja a vizsgált tényezők jelenlegi kölcsönhatását.

32. táblázat: Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól

Hatásviselő Hatótényező	Társadalom	Humán infrastruktúra és szolgálta- tások	Gazdaság	Önkormány- zati gazdálkodás	Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	Épített környezet	Közlekedés	Közművek	Környezet- védelem / energia- hatékonyság
Társadalom		+/-	+/-	+/-	0	+	+/-	0	0
Humán infrastruktúra és szolgáltatások	+		+	+	0	+	0	+	+
Gazdaság	+	0		+	+/-	+/-	-	0	-/0
Önkormányzati gazdálkodás	+	+	+		+	+	+	+	+
Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	+	0	+	+		0	0	+	+
Épített környezet	+/-	+	0	+/-	+/-		+/-	+	0
Közlekedés	+/-	+	+	0	0	0		+/-	+/-
Közművek	+	+	+	+/-	+	+	0		+
Környezetvédelem / energiahatékonyság	0	0	-	-	-	0	0	+	

3 Helyzetértékelő munkarész

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése

3.1.1 A folyamatok értékelése

A demográfiai adatokat értékelve megállapítható, hogy Ongán is tapasztalható a lakosság elvándorlása, amíg 2005-2009-es időszakban az odavándorlások száma magasabb volt, mint az elvándorlások száma, mára a tendencia megfordult, az utóbbi 5 évben a vándorlási egyenleg negatív volt. A jelenség magyarázható egyrészt Onga közelségével a megyeszékhelyhez, Miskolchoz, ugyanis a gazdasági válságot megelőző években sokan választották a települést lakhelyként az olcsóbb ingatlanok és a nagyvároshoz viszonyított csendesebb, egészségesebb környezet miatt. A válságot követően a lakásépítések száma lecsökkent. A statisztikai adatokból az elvándorlás okai is visszavezethetők, hiszen a 2008-ig a jövedelmek növekedtek, s a válság után nem fokozatos csökkenés történt, hanem a jövedelem szintek egy szinten stagnálnak. Ugyanez a tendencia figyelhető meg a megyei adatok elemzése során. A városban jelenleg működő vállalkozások száma alacsony, azok nem a magas hozzáadott értéket termelő cégek közé tartoznak. Bár a munkanélküliek száma csökkent, ennek oka főként a közfoglalkoztatás elterjedésében keresendő. A jelenlévő vállalkozások nem jelentős foglalkoztatók. A K+F tevékenység aránya elenyésző. Annak érdekében, hogy a magasabb végzettséggel rendelkező lakosok ne vándoroljanak el, számukra kedvezőbb feltételeket kell biztosítani, s megfelelő munkahelyeket teremteni.

A képzett munkaerő helyben tartásához az alábbi feltételek adottak: a város kedvező fekvése, alapszolgáltatásokkal való ellátottság, az oktatási rendszer infrastruktúrája megfelelő; a szabadidő eltöltéséhez megfelelő adottságok és programok kínálóznak.

A gazdaság fellendítéséhez és új vállalkozások bevonzásához iparterület kijelölése és a szükséges infrastruktúra kialakítása, inkubátorház létesítése, adókedvezmények bevezetése jelenthet megoldást. A város közel fekszik a magyar-szlovák határhoz, és a megyeszékhelyhez, amelyek gazdasági potenciált jelentenek a település számára.

A gazdaság fejlesztése mellett szükséges a település modern városi jellegét fejleszteni a fiatalok helyben tartása és a turizmus fellendítése érdekében is. Onga nem rendelkezik elegendő városi jellegű közösségi térrel, a művelődési ház szintén fejlesztésre szorul – e feltételek javítása a közösségfejlesztés fontos eleme. A turizmus tekintetében a külterületen található horgásztavak és lovas turizmus színvonalának növelésével érhetőek el eredmények. E tényezőkhez szorosan kapcsolódik a város imázs is; a tudatos városi arculat kiépítése (itt az épített környezet és a zöldfelületek rendszerben való kezelése is meg kell, hogy jelenjen továbbra is).

A város adottságai megfelelnek a mezőgazdasági termelésnek, amelyhez kapcsolódóan a településen további igény lenne feldolgozóüzemek telepítésére, amelyek a helyben termelt terméket feldolgozását helyi munkaerő alkalmazásával biztosítják.

Az Önkormányzati gazdálkodás szempontjából elmondható, hogy a vállalkozások által befizetett iparűzési adó évről-évre emelkedik. Ennek hatása van az önkormányzat gazdálkodására is. A feladatfinanszírozásnak

köszönhetően a feladatok elvégzésére kap támogatást, viszont a felújítási fejlesztési feladatok elvégzésére saját forrásra van szüksége. Ez a forrás állhat saját bevételből – amit nagyrészt az adók adnak – és állhat pénzügyi közvetítő által biztosított forrásból. Egy ekkora város esetében folyamatosan fejlesztésekre, rekonstrukciókra, javításokra van szükség ahhoz, hogy a város egésze fejlődni tudjon. Ehhez pedig minél több saját bevételre van szükség, hogy ezeket a fejlesztéseket és beruházásokat finanszírozni tudja. Ami pedig azt jelenti, hogy minél több iparüzési adó bevételre van szükség.

Összefoglalva, a helyzetelemzés által feltárt problémák közül kiemelendő a munkahelyek hiánya és azon belül a kvalifikált munkaerőt foglalkoztató vállalkozások hiánya. Az alábbi alágazatok jelenthetnek potenciált az iparban: feldolgozóipar, építőipar és turizmus. Ezek elsősorban nem magas bruttó hozzáadott értéket termelő vállalkozás típusok, azonban a fiatal kvalifikált munkaerő számára is kínálhat lehetőségeket. Amennyiben elegendő munkahely áll rendelkezésre a településen, a hatása multiplikálódik: az önkormányzat bevétele növekszik, több beruházást, fejlesztést tud megvalósítani; a lakosság jövedelme is emelkedik, több szolgáltatást tudnak igénybe venni, aminek köszönhetően a szolgáltató szektor és a humán infrastruktúra is folyamatosan fejlődik.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Onga város helyzetfeltárásának, helyzetelemzéseinek eredményeit, a főbb következtetéseket egy klasszikus SWOT elemzés keretében összegezzük, amelyek egyértelműen bemutatják a város fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezőket.

33. táblázat: Belső tényezők összefoglalása

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
- A foglalkoztatottak száma nőtt 2001 óta - Fokozatosan csökkenő munkanélküliség 1000 lakosra jutó adófizetők száma növekszik - A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik	- A képzett fiatalok elvándorlása - Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek - Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai - A szegregált lakóterület megléte - A megye- és főváros elszívó hatása erősödik
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
- Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben - Aktív civil szervezetek pl. kultúra, sport, idősök képviselete területén - Aktív közösségi és kulturális élet - Nyugdíjas klub értékörző szerepe	- Forrásszegény a civil szféra - Városmarketing alacsony hatékonysága - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak kezeléséhez nincs gazdasági háttér - A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik - A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki - Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül
3. Intézményrendszer (közfoglaltatások) és városüzemeltetés	
- Az intézményi ellátottság megfelelő - Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet - Szociális alapszolgáltatások magas színvonala - Alapfokú oktatási-nevelési intézményi ellátottsága	- Fiatalok szabadidős tevékenységét szolgáló infrastruktúra nem teljes körű - Sportolási lehetőségek hiánya - Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő

megfelelő ■ Alap orvosi ellátás jó színvonalú ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is ■ Sportpálya, sportegyesület ■ Kiemelkedő térségi szerepvállalás	■ Az önkormányzat befolyása az oktatás esetében megváltozott, a fenntartói viszonyok megváltozása miatt korlátozott ■ A településen nem található középfokú oktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ Városi jellegű településközpont nem található Ongán ■ Művelődési ház bővítése szükséges
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
■ Egybefüggő önkormányzati területek, zöldmezős beruházásokra alkalmas területek ■ Tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ Jelentős szabad és olcsó munkaerő rendelkezésre áll, kisebb ipari üzemek igényeinek megfelelnek ■ KKV szektor magas aránya ■ A fenntartható fejlődés keretein belül művelhető mezőgazdasági területek.	■ Nincs elegendő iparterület ■ Tőkeerő hiánya, feldolgozóipar hiánya, a feldolgozóiparnak nincs hagyománya a településen ■ Mikro- és kisvállalkozások dominanciája a jellemző, nagyvállalkozás egyáltalán nincs a településen ■ Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge ■ Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások ■ K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatása még mindig érződik a város - eddig sem túl erős - gazdasági életében ■ Kevés a nagy foglalkoztató vállalkozás ■ Piac hiánya
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
■ A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit ■ Agilis önkormányzat	■ Az önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez ■ Kevés a hasznosítható önkormányzati vagyon
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
■ Sportlétesítmények területe, mint összefüggő nagyméretű környezeti elem ■ Kertvárosi jellegű településszerkezet ■ Bányatavak léte, Hernád közelsége	■ Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott ■ Átalakított természeti környezet ■ A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk változó ■ Játsszóterek fejlesztésre, bővítésre szorulnak a településen ■ Utcafásítások hiánya ■ Bányatavak turisztikai hasznosítása gyenge
7. Épített környezet (épített örökség is)	
■ Kisvárosias, falusias jelleg ■ Lakásállomány nőtt	■ Építészeti szempontból kevésbé jellegzetes város, jelentősebb történelmi épületek nélkül ■ A településkép nem teljesen egységes, még kialakulóban van ■ Alacsony lakásépítési kedv
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
■ Szlovákia közelsége ■ Megyei központi fekvés ■ 3.-as és 37.-es főút melletti fekvés úgy, hogy a főutak mégis elkerülik a települést ■ Vasúti fővonal melletti fekvés	■ Határ menti együttműködések alacsony intenzitása ■ A járdahálózat kiépítettsége hiányos ■ Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel ■ Úthálózati rendszer fejlesztésre szorul ■ Városi kerékpárút rendszer nincs, a biztonságos

	kerékpáros közlekedés megoldatlan
	■ Zebrák, forgalomcsillapítók hiánya
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
■ A településen a vízellátottság magas arányú	■ A szennyvízhálózatra való rákötés nem 100%-os.
■ A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú	■ Vízvezető rendszer hiányosságai
■ A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas	■ A közművek folyamatos karbantartást igényelnek
■ Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott	
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
■ Jó levegőminőség, nincs jelentős zajterhelés a városban	■ Alternatív energiaforrások (pl. geotermikus energiaforrások) alacsony hasznosítási szintje
■ Nincsenek kiemelkedő ipari veszélyforrások	

34. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
■ Célzott fejlesztések az életszínvonal növeléséhez ■ A fiatalok városban tartása, mellyel a munkaerő megtartó képesség javul ■ Pozitív vándorlási index ■ Munkahelyteremtés a képzett és fiatal munkaerő városba vonzásához ■ A kvalifikáltabb népesség helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Mélyszegénységben élők felzárkóztatása ■ Foglalkoztatás növelése az ipari, szolgáltató és turisztikai ágazatokra támaszkodva	■ A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken ■ Képzett munkaerő elvándorlása a megfelelő minőségű munkahelyek hiányában, ezzel is csökken a város potenciális munkaerő bázisa ■ Szociális hátrányok kumulálódása, a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább nő ■ Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A megye, a főváros és külföld elszívó hatása erősödik ■ Munkanélküliség növekedése
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
■ Összefogás a három szféra szereplői között (öngondoskodásra törekvés pl. a gyümölcsfeldolgozás területén) ■ Társadalmi felzárkózást segítő programok elindítása ■ A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A civil szervezetek tovább erősödnek és a város fejlődésének aktív részeseivé válnak ■ Aktív szerveződés a város Görögkatolikus Templomának kialakítása érdekében ■ A közösségépítés, együttműködést segítő további pályázati források várhatóak ■ Létrejön a térségi szemlélet és tovább javul a települési együttműködés ■ Információs társadalom kibontakozásának, dinamizálásának segítése ■ Önszerveződés segítése, elindítása	■ Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható ■ Nem javul a térségi együttműködés ■ Civil szervezetek működése forráshiány miatt veszélybe kerül
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
■ A térségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere	■ Közintézmények épületének állagromlása

erősödése ■ Művelődési ház múzeum szolgáltatásainak, funkcióinak további bővítése ■ Szociális foglalkoztatás bővítése, a szociális ágazatnak konferencia központ kialakítása ■ Idősek szociális otthonának kialakítása ■ Sport és rekreációs szolgáltatások bővítése - Helyi sportcentrum bővítésére igény mutatkozik: uszodaépítés, tenispálya, strandfoci és röplabda pálya kialakítása, sportparkok létesítése ■ Közigazgatási feladatok (kormányablak) kitelepítése ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható	■ Diákok elvándorlása ■ Szociális olló nyílása ■ Foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztása szociális válsághoz vezethet ■ Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei ■ Ellenérdekek felmerülése a város és környező települések között
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
■ Gazdasági nyitás az EU felé, intenzívebb határon átnyúló kapcsolatrendszer, nemzeti szerepkör bővítése ■ Kis környezeti terheléssel járó iparágak betelepítése ■ Befektetők helyzetbe hozása, újabb befektetők megjelenése a városban ■ Nonprofit szektor térségfejlesztésbe való bevonása ■ Turizmus vendéglátás élénkítése, szálláshely fejlesztés ■ Önkormányzat és a vállalkozói szféra között az együttműködés erősödik ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer és a szekunder szektorban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ Miskolc fejlesztéseinek hatására megélnéülő gazdaság a miskolci agglomerációban ■ Bio mezőgazdasági termékek kereslet növekedése ■ Mezőgazdasági feldolgozóipar megteremtése ■ Gazdasági együttműködések (családi gazdaságok, új típusú szövetkezetek stb.) szerepe felértékelődik ■ Csökken az idegenforgalom szezonaritása ■ A város vonzerő- és szálláshely kínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt (pl. Darvas Kúria fejlesztése, panzió, szálloda, étterem, cukrászda létesítés) ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható ■ További ipari területek kialakítása ■ Az ongai tavaknál turizmus (horgász, vízi turizmus fejlesztése, kemping és plázs kialakítása), ill. lovas-turizmus, üdülési körzet kialakítása iránti igény növekedése ■ Mikro- és kisvállalkozások innovációja ■ Ongaújfalú gazdasági fejlesztése új funkciók meghonosításával (oktatási központ, tanműhely, gyümölcsfeldolgozás technikai háttérének erősítése,	■ Innovációs tevékenység hiánya ■ A fejlesztések előre nem tervezett hatásai ■ Forráshiány veszélyezteti a további fejlesztéseket ■ Pályázati lehetőségek szűkülése ■ Kiskereskedelmi tevékenység kedvezőtlen helyzetbe kerülhet a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ Helyi vállalkozások nem tudnak megerősödni ■ A gazdasági válság tovagyrűző hatása miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés a térség és az ország iránt ■ Erősödnek a város gazdasági szereplőinek hazai és nemzetközi versenytársai ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ Tovább nő a különbség a megyeszékhely és a többi település között ■ Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei ■ Európai Unió források tekintetében élesedő verseny várható

rendezvényszervezés, szálláshely fejlesztés)	
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
■ Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai növekszenek ■ Az önkormányzat saját bevételei, forrásai növekednek, nő az adóbevétel, így több szabad forrást tud fordítani a fejlesztési feladatokra ■ Pályázati források a fejlesztési igényekre, ami így kevésbé terheli meg az éves költségvetést	■ Az önkormányzat feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek ■ A bevételek csökkenése miatt a fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A csökkenő bevételek miatt hitel felvételére kényszerül az önkormányzat
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
■ Fenntarthatóságot figyelembe vevő fejlesztések ■ Természeti, táji értékek védelmével fokozódik a természet megőrzése és védelme ■ Ökológiai, környezeti rehabilitációs együttműködések a szomszédos településekkel ■ Zöldfelületek rendszerbe foglalása, teljes körű rehabilitációja megvalósul ■ Települési zöldfelületi rendszer és a természeti környezet térben összefüggő ökológiai egységbe foglalása, a külterületi (bányatavak) és belterületi biológiailag aktív zöldfelületek összekapcsolása ■ Újabb parkok és játszóterek kerülnek kialakításra a beáramló fejlesztési forrásoknak köszönhetően ■ Társadalmi összefogás egy-egy zöldfelület rendbetételére, megújítására a civilekkel összefogva ■ Szabadidős terek kiépítése külső források igénybevételével (Történelmi Emlékpark fejlesztése)	■ Természeti-táji értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában, ■ Értékes élőhelyek megszűnnek ■ Nem lesz forrás a zöldfelületek rehabilitációjára és fejlesztésére ■ Nincs civil és önkormányzati akarat a felületek karbantartására
7. Épített környezet (épített örökség is)	
■ Pályázati források felhasználása a település arculatának fejlesztésére ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magánérős építkezések és felújítások száma ■ Meglévő értékek arculat teremtő felhasználása a városközpont fejlesztése kapcsán; egységes városi arculat	■ Forráshiány miatt az épületállomány állagromlása ■ A potenciális természeti és települési értékek tulajdoni/financiális akadályok miatt kihasználatlanok maradnak ■ Tradicionális városszerkezet felbomlik ■ Előfordulhat a szegregátum térbeli növekedése, a kedvezőtlen folyamatok más utcákra is áttérjednek
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
■ Kulturált gyalogos és kerékpáros közlekedés kialakítása ■ Környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható ■ Az M30 Tornyosnémeti-országhatár közötti szakaszához kapcsolódó fejlesztési lehetőségek	■ Forgalmnövekedés, fokozott balesetveszély ■ Növekszik a személy- és gépkocsi forgalom a betelepülő vállalkozások miatt
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
■ Meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata	■ A csapadékvíz-elvezető rendszer hiányossága miatt a talajvízszintje megemelkedik

	■ Nem nő a rácsatlakozás mértéke a közüzemi víz- és szennyvízhálózatok esetében
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
■ Pályázati források felhasználása energiahatékonysági intézkedések/fejlesztések bevezetéséhez (pl. geotermikus energia) ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítása iránti igény ■ Zöld város koncepció megvalósul	■ A pénzügyi lehetőségek és a gazdasági érdekek miatt a környezettudatosság nem javul ■ Forgalmnövekedés miatt levegőszennyezés, zajterhelés fokozódik ■ Energiafüggőség fokozódik ■ Természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

Onga Város Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi építési szabályzatról szóló 2/2016.(II.10.) számú helyi rendelete A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 45. § (1) bekezdése alapján:

„A 2012. december 31-én hatályban lévő, valamint az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével elkészített és elfogadott településrendezési eszköz 2018. december 31-ig alkalmazható.”

Ezek alapján szükségessé válik Onga, Ongaújfalu és Ócsanáros településrészekre külterületekre, zártkertekre együttesen vonatkozó új komplex településrendezési terv elkészítése, amelynek várható elkészítési és engedélyezési ideje 2-3 év.

Az új településrendezési terv készítését jogszabályban meghatározott településtervező mérnök készítheti, az Önkormányzat által foglalkoztatott szintén jogszabály által meghatározott Főépítész alkalmazásával, az alábbi feladatok megjelölésével:

- a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról

és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben foglalt feladatok ellátása:

- Településfejlesztési koncepció előkészítése
- Új településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat előkészítése, a rendezési terv készítővel való folyamatos együttműködés
- a teljes eljárás lefolytatásában való közreműködés
- Településképi véleményezési eljárásban, mint önkormányzati főépítész szakmai állásfoglalás

Onga Város Önkormányzat döntött az új rendezési terv elkészítésének szükségességéről, Főépítész alkalmazásával. Ez a folyamat közel 2-3 évet ölel fel, amelynek végén egy teljesen új rendezési, szabályozási és ehhez kapcsolódó szöveges Helyi építési szabályzat készül.

3.2 Problématérkép / Értéktérkép

35. táblázat: Probléma- és érték-táblázat

ÉRTÉK		PROBLÉMA	
1	Artéri Hídsor	1	Csapadékvíz elvezetés hiánya, belvizes területek (befogadó a Hernád)
2	Horgász- és bányatavak	2	Kerékpárút hiánya Felsőzsolca - ongai tavak között
3	Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda és Tagóvoda	3	Horgász- és bányatavak környezete: A tavak környezete fejlesztésre szorul: kilátó építése, horgász, vízi- és lovasturizmus fejlesztése, kemping, üdülőövezet, plázs kialakítása
4	Bérlakások	4	Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda és Tagóvoda: A székhely óvoda épülete felújításra szorul, mindkét épület energiahatékonyságának növelése indokolt
5	Berzsenyi utcai fasor	5	Új bérlakások kialakítása, építése
6	Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár	6	Berzsenyi utcai fasor: Közösségi park fejlesztése indokolt: új emlékművekkel, városi jellegű attrakciókkal: pl. szökőkút, új emlékművek
7	Darvas Közösségi Ház és Múzeum	7	Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtár: A művelődési ház bővítése indokolt (a mérete nem felel meg a mutatózó helyi igényeknek), infrastrukturális fejlesztése indokolt, megújuló energiaforrások használata.
8	Fa ház épület	8	Darvas Közösségi Ház és Múzeum: Közösségépítő programok megtartására alkalmas terek hiánya miatt indokolt a hon- és népismereti központ és közösségi hely létesítése. Helyi foglalkoztatás növelése indokolt, gyümölcscsfeldolgozó oktatási központ technikai és tárgyi feltételeinek megteremtése, Pálinkamúzeum kialakítása, szálláshelyfejlesztés indokolt.
9	Fogorvosi Rendelő és Védőnői tanácsadó II.	9	Faház épület: Az épület infrastrukturális fejlesztése indokolt
10	Főtér	10	Fogorvosi Rendelő és Védőnői tanácsadó II.: A rendelő és a tanácsadó felújításra, bővítésre szorul.
11	Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	11	Onga főtere, városközpontja – ongaújfalui szőlőhegy Kerékpárút hiánya
12	Gyermekorvosi Rendelő	12	Általános Iskola felújítása, szigetelése, közösségi tér és megfelelő tornacsarnok kialakítása
13	Háziorvosi rendelő I. és Védőnői tanácsadó I.	13	Gyermekorvosi Rendelő: Az épület energiahatékonyságának növelése indokolt
14	Háziorvosi rendelő II.	14	Háziorvosi rendelő I. és Védőnői tanácsadó I.: Az épület energiahatékonyságának növelése indokolt
15	Játszóterek	15	Háziorvosi rendelő II: Az épület energiahatékonyságának növelése indokolt
16	Kegyeleti Park	16	Új játszóterek, közösségi terek, sportparkok kialakítására igény mutatkozik
17	Közösségi Ház	17	Kegyeleti Park: Rossz állapotú közösségi park, fejlesztésre szorul
18	Köztetető	18	Közösségi Ház: Közösségi kert kialakítása, közösségi busz

			beszerzése (Onga-Ócsanáros településrész távolsága 7 km)
19	Ongai Polgármesteri Hivatal	19	Köztetető: Urnafal hiánya, a ravatalozó épületének felújítása indokolt
20	Ongai Szociális Szolgáltató Központ	20	Ongai Polgármesteri Hivatal: Az épület energiahatékonyságának növelése indokolt, a közigazgatási infrastruktúra fejlesztésével együtt, okmányiroda hiánya. A karbantartó csoport műhelyei felújításra, bővítésre szorulnak
21	Önkormányzati Intézményi Étkeztetés (volt Kóczán kúria)	21	A szociális intézmény bővítése szükséges: konferencia teremmel, 4-5 iroda helyiséggel, irattárral, raktár helyiségekkel, informatikai infrastruktúra fejlesztéssel. Idősek szociális otthonának kialakítása. Támogató szolgálat, tanyagondnoki szolgálat autója előregedett, cserére szorul.
22	Református templom	22	A szociális ellátás járműveinek tárolására alkalmas garázs kialakítása.
23	Városi Rendészeti Központ	23	Önkormányzati Intézményi Étkeztetés: A meglévő konyha épületének energiahatékonysági fejlesztése szükséges, konyhatechnológiai fejlesztés mellett.
24	Római katolikus templom	24	Önkormányzati Intézményi Étkeztetés: A helyi igények kielégítésére egy új konyha és rendezvénytelep létrehozása indokolt
25	Sportcentrum	25	Református templom mellett rossz állapotú közösségi park, fejlesztésre szorul
26	Szolgálati lakások	26	Városi Rendészeti Központ: Az épület infrastrukturális fejlesztése szükséges, mely informatikai fejlesztéssel is párosul: pl. térfigyelő rendszer fejlesztése.
27	Turul-emplékmű	27	Római katolikus templom mellett rossz állapotú közösségi park, fejlesztésre szorul
28	volt Darvas kúria	28	Helyi sportcentrum bővítésére igény mutatkozik: uszodaépítés, tenispálya, strandfoci és röplabda pálya kialakítása, sportparkok létesítése
29-31	Tankertek és gyümölcsbank	29	Kereskedelmi szálláshelyek hiánya
		30	Turul-emplékmű: Községi park fejlesztése indokolt
		31	A volt Darvas kúria magántulajdonban áll, fejlesztése, felújítása, funkcióváltásának előkészítése annak leromlott állapota miatt indokolt
		32	A szegregátum komplex fejlesztése (lakhatás, egészség, foglalkoztatás, infrastrukturális feltételek).
		33	Nincs piactér, vásárcsarnok, inkubátor ház, ipari park – a helyi gazdaság fejlesztése szükséges, a fejlesztések a vendéglátás, szálláshely fejlesztés területét is magába kell foglalja
		34	Út és járdahálózat fejlesztésre szorul: a belterületi utakat szilárd burkolattal kell ellátni, a rossz minőségű utakat úja aszfaltburkolattal szükséges ellátni. A hiányzó forgalomtechnikai jelzéseket pótolni szükséges (zebrák, fekvőrendőrk stb.)
		35	A külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése szükséges.

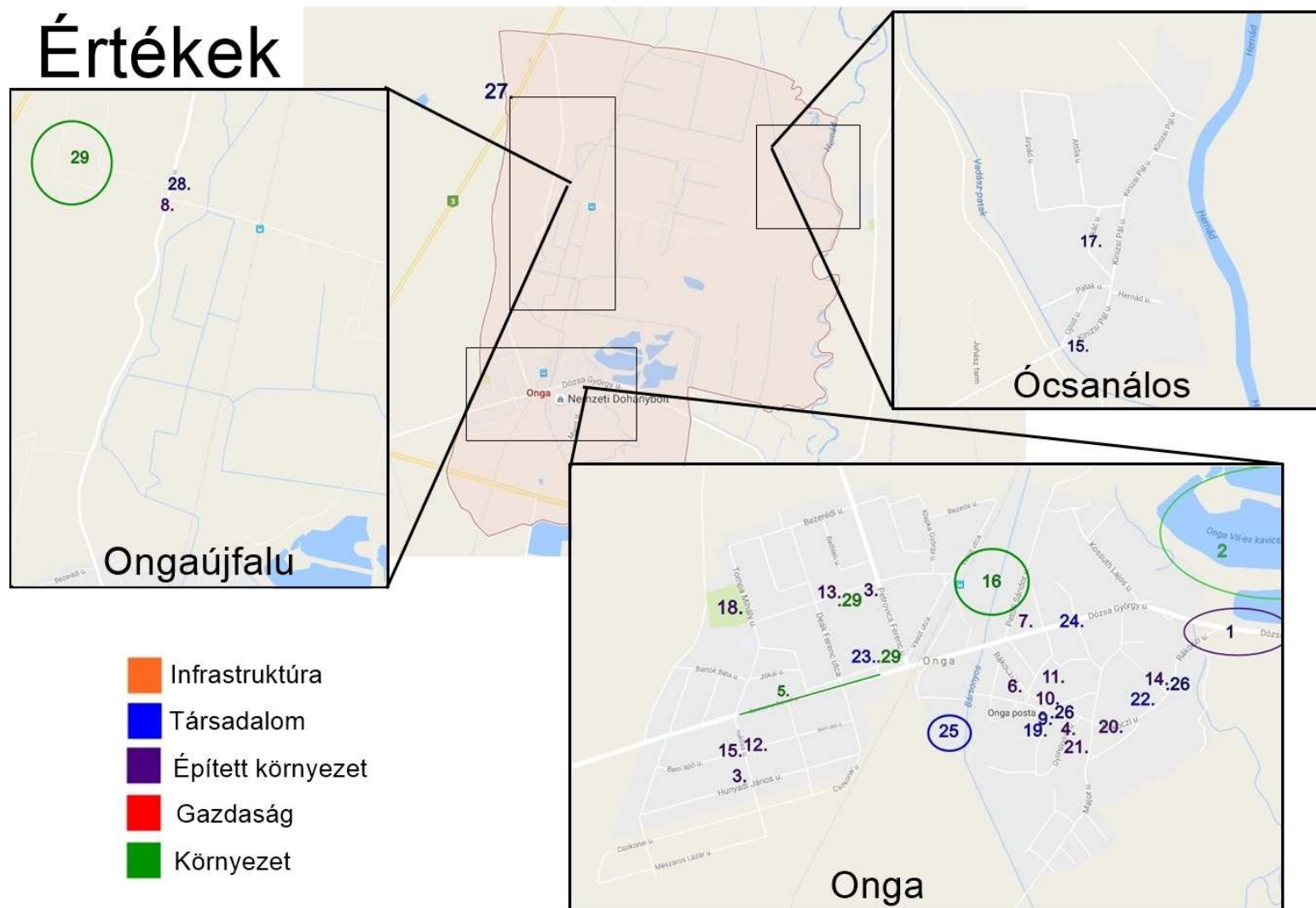
		36	Bölcsőde hiánya
		37	Ongaújfalu településrész szennyvízkezelése és földgázhálózatának kiépítése nem megoldott
		38	Alternatív energiaforrások kiaknázása indokolt pl. szélenergiatermelés létesítése, geotermikus energiaforrás használata
		39	Közvilágítás korszerűsítésre szorul
		40	Városi jellegű közösségi tér hiánya: Torna/sportcsarnok és közösségi tér kialakítása, létesítése szükséges
		41	Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése indokolt új funkciók meghonosításával– oktatási központ, tanműhelyek, gyümölcs feldolgozáshoz szükséges eszközök (aszalók, hűtőházak stb.) kialakításával
		42	Ócsanálás településrész turisztikai fejlesztése indokolt, szálláshelyfejlesztés
		43	Görög katolikus templom építésére igény mutatkozik
		44	M30-as tovább építéséhez kapcsolódó helyi fejlesztések létrejötte indokolt

Forrás: saját szerkesztés

[illegible]

⁵ A probléma és érték-térképek részletesebb térképi ábrázolása a **4. sz. Mellékletben** találhatóak.

17. térkép: Értéktérkép

3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek

3.3.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása

Onga igazgatási területét a meghatározó fő vonalak (Hernád-folyó, 3-as és 37-es út, Szikszói út, Gesztelyi út, kassai vasút, Bársonyos- és Vadász-patak, árokhalózat és védgátak) hálójában helyezkedik el a három településrész: Onga, Ongaújfalu és Ócsanásos, valamint a külterületi beépített területek sora.

Onga eredetileg halmazos faluszerkezete mára egy központú település, a településközpont kisvárosias beépítettsége jellemzi, a területek beépítése több hullámban történt. Onga belterületét az átmenő út (3605 sz.) és a vasút kereszteződése négy részre osztja. A vasútvonal keleti oldalán található Dózsa György főút által kettéosztott rész a „rég” település magja, ahol nem jellemző az újabb építésű, szabályos telekkiosztás, mint a település többi részén. Itt az „ívelt” régi főutca a vasúti átjárótól kezdődően a Rákóczi utca, melyre felfűzve található a települések központjára jellemző főtér az Önkormányzat épületével, kisebb terek, templomtér, az iskola, kiszolgáló létesítmények.

A városközponti funkciók jelenleg is a főutca (Rákóczi utca) mentén szerveződnek, itt találhatóak a hivatalok, a művelődési ház és az egészségügyi, szociális intézmények, a templom és a kiskereskedelmi üzletek. A főutca által meghatározott központi városmag rekreációs és szabadidős funkcionális kiterjesztéseként közvetlenül kapcsolódnak a sportpálya, ill. a bányatavak.

A kialakult városszerkezet, a város életében meghatározó köz- és közösségi, valamint gazdasági funkciók fentiekben bemutatottak szerinti sűrűsödése és a település népességszáma nem indokolja városrészek lehatárolását.

A város bemutatása az 1. fejezetben megtörtént.

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Onga város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

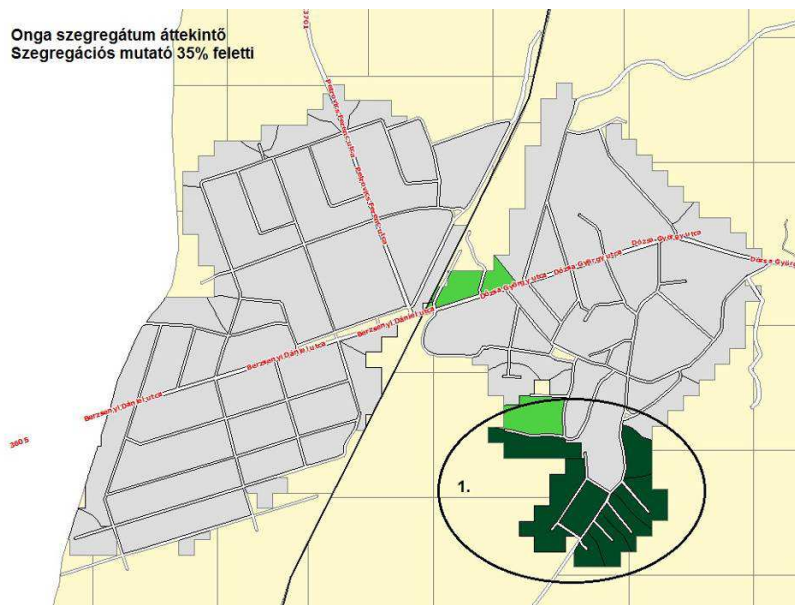
- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A legutóbbi (2011. évi) népszámlálás adatai alapján Onga lakosságának 79%-a magyar, 21%-a roma nemzetiségűnek vallotta magát. Ma közel 1000 főre tehető a roma nemzetiségű lakosok száma.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján szegregátumként azon egybefüggő, körülhatárolható területek kerültek meghatározásra, ahol legalább 50 fő népességet alapul véve, a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti. A 30-34% közötti szegregációs mutatóval rendelkező helyek veszélyeztetett területnek

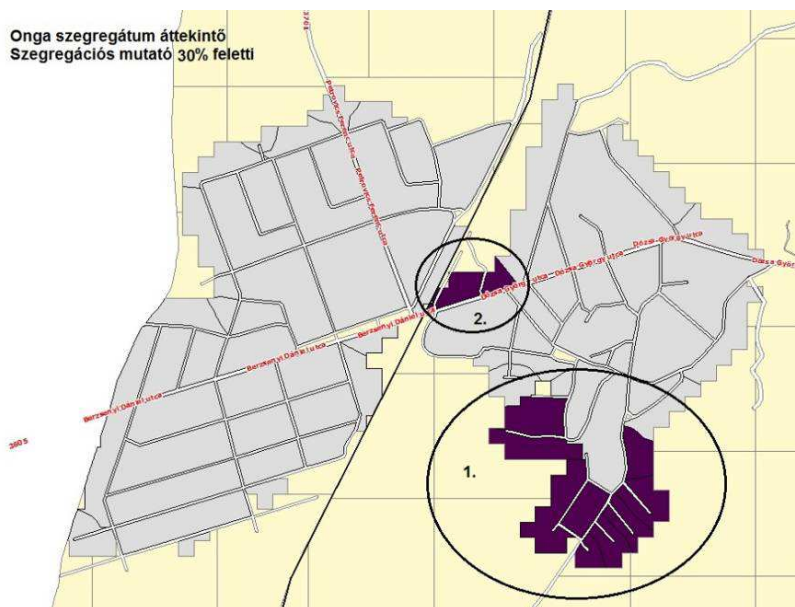
számítanak. Onga esetében belterületen egy szegregátumot és egy veszélyeztetett területet különíthetünk el, valamint Ongaújfalu (külsőterület) is szegregáció által veszélyeztetett területnek tekinthető (ennek mutatói csak tájékoztatóként kerülnek szerepeltetésre a fejezet végén).

18. térkép: 1. szegregátum elhelyezkedése Ongán

Forrás: KSH 211 népszámlálás

19. térkép: Szegregációval veszélyeztetett területek Ongán

Forrás: KSH 211 népszámlálás

Lehatárolás

36. táblázat: Szegregátumok lehatárolása

Szegregátum		2001-es szerint	népszámlálás	2011-es népszámlálás szerint
1. szegregátum	belterület	nem jelent meg		József A. u. és a Major u. kereszteződéstől déli irányban a Major u. páros oldala - belterületi határ - Gyöngyvirág u. - Major u.
2. szegregátum	belterület	nem jelent meg		vasút - belterületi határ - Bársonyoscsatorna - Dózsa Gy. u.
Ongaújfalu	külterület	nem jelent meg		teljes településrész

Forrás: saját szerkesztés a KSH adatszolgáltatás alapján

A szegregátumban élők és a terület rehabilitációjára irányuló célzott fejlesztés a településen az előző fejlesztési ciklusban nem történt. A településre nem jellemzőek az etnikai konfliktusok.

1. szegregátum

Onga déli részén, a Major utca környékén (ahol a Kóczián kastély elárvult létesítményei is találhatóak) a cigányság letelepítésére tett központi rendelkezések máig ható állapotot idéztek elő.

Érintett utcák az alábbiak: József A. u. és a Major u. kereszteződéstől déli irányban a Major u. páros oldala - belterületi határ - Gyöngyvirág u. - Major u.

20. térkép: 1. szegregátum Ongán

Forrás: KSH

A fenti térképi lehatárolásból látszik, hogy a veszélyeztetett besorolás alapján a Gyöngyvirág utca túloldalával egészül ki a szegregátum területe.

A szegregátum alapadatai a következők:

37. táblázat: 1. szegregátum alapadatai (KSH)

Mutató megnevezése	Onga összesen	1.szegregátum 35% szegregációs mutató felett	1.szegregátum 30% szegregációs mutató felett
Lakónépesség száma	4858	895	946
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	42,1	40,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	54,6	55,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	3,2	3,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	78,7	76,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	0,0	0,6
Lakásállomány (db)	1574	139	158
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	68,3	62,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	82,8	81,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	67,3	64,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	16,7	18,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	58,0	56,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	4899		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	88,1	88,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	74,4	73,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	63,3	61,4
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	34,9	32,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	68,4	63,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	6,6	7,2

Forrás: KSH, 2011

A Dankó telepen becsült adatok alapján 946-an élnek, a lakásállomány 10%-a található itt. A terület korösszetételét tekintve látható, hogy a gyermekek aránya lényegesen meghaladja a településre jellemző átlagos értéket, az aktív korú népesség aránya kismértékben, a 60 év felettiek aránya pedig jelentősen alatta marad. Egy lakásban átlagosan 5,9 fő él. Az iskolázottsági és munkanélküliségi adatok (76% és 61,4%), illetve az alacsony komfortfokozatú lakások koncentrációs mutatói a szegregátum területén, az ún. Dankó-telepen kiugróak (62,7%).

2012-ben az Önkormányzat a TÁMOP-5.3.6-11/1 program keretében benyújtandó pályázatának előkészítéseként szükségletfelmérést végzett, kérdőíves megkereséssel. A szükségletfelmérés folyamatába a telepen élő emberek célcsoportjából 518 fő kapcsolódott be. A kérdőívek adatainak összesítése után a következő információk állapíthatók meg:

Nemek aránya:

- férfi 51,2 %
- nő 48,8%

Korösszetétel szerinti megoszlás:

- 18 év alatti 45,8%
- 18-35 éves 30,5%
- 35-45 éves 12,3%
- 45 év feletti 11,4%

Legmagasabb iskolai végzettségük szerinti megoszlás:

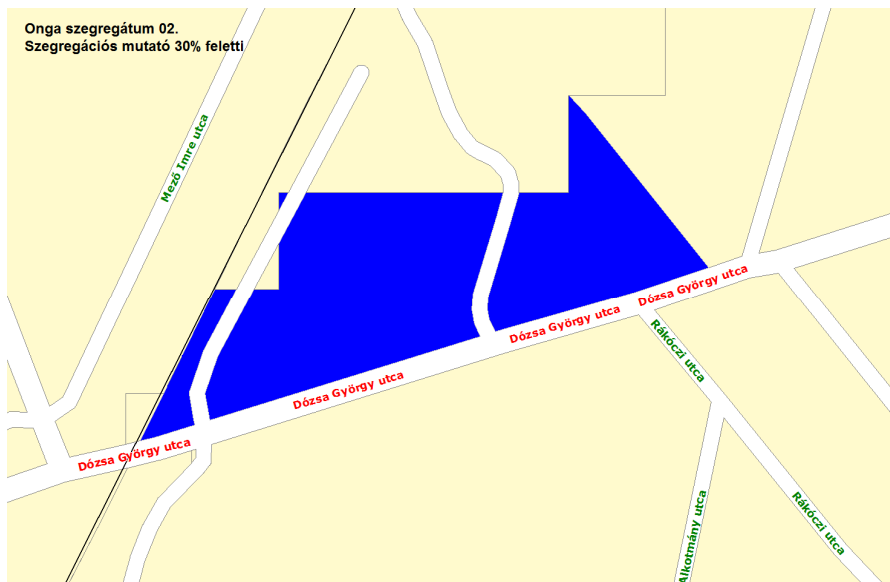
- nincs 8 általános iskolai osztálya 59,5%
- általános iskolai végzettségű 31,5%
- szakmunkás végzettségű 8,2%
- szakközép iskolai végzettségű 0,7%
- egyetemi, főiskolai végzettségű 0,1%

Szegregációval veszélyeztetett terület:

2. szegregátum

Ez egy kisebb terület, ahol mindössze 54 fő él a Dózsa György út északi oldalán, amely a bányatavakhoz közel eső városszéli periférikus terület. A mindössze 12 lakásban így átlagosan 4,5 fő él. Itt is magas a 14 év alattiak aránya (31,5%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya viszont jelentősen eltér az átlagostól (az aktív korúakon belül 51,5%). Fontos mutató a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, amely 54,5% így az itt élő aktív korúak több mint felét jelenti. Az alacsony presztízssű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya pedig 66,7%. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 16,7 %.

21. térkép: Szegregációval veszélyeztetett terület Ongán

Forrás: KSH

A szegregátum alapadatai a következők:

38. táblázat: 2. szegregátum alapadatai (KSH)

Mutató megnevezése	Onga összesen	2. szegregátum
Lakónépesség száma	4858	54
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	31,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	61,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	7,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	51,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	4,0
Lakásállomány (db)	1574	12
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	16,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	54,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	30,3

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	44,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	20,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	66,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	16,7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	11,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	16,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	0,0

Forrás: KSH, 2011

Helyzetelemzés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Onga Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban** rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Onga Önkormányzata az esélyegyenlőség előmozdításához szükséges intézkedéseket egy stratégiai dokumentumban rögzítette, majd a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében 131/2012. (XII.11.) számú Képviselő-testületi határozatával elfogadta Onga Esélyegyenlőségi Programját.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait (gazdasági program, költségvetési koncepció stb.), valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. A dokumentum 2015-ben felülvizsgálatra került.

Onga Város Esélyegyenlőségi Programjának alapvető küldetése, hogy biztosítsa a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl célul tűztük ki az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A HEP-ben megfogalmazott és beazonosított problémák a szegregátumban élőkre leginkább jellemző romák / mélyszegények és gyermekek célcsoportjában az alábbiak:

- Lakóhelyi szegregátum léte, alacsony képzettségi szint
- Magas munkanélküliségi ráta az országos arányhoz képest
- Digitális írástudás esetenkénti hiánya akadályozza a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedést

- Hiányzó gyermekvédelmi szolgáltatások, szakemberek pótlása
- Az iskola kompetenciaeredményei az országos átlag alatt maradnak
- A HH, HHH gyermekek magas arányban szakiskolában tanulnak tovább, alacsony arányban érettségit adó középfokú intézményben

A településen az 1994. évi önkormányzati választásokkal egyidejűleg sor került a helyi cigány kisebbségi önkormányzati választásokra is. 1995. január 4-től működött az Ongai Cigány Kisebbségi Önkormányzat, majd 2012-től Onga Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 2 főre csökkent, ebből kifolyólag az Onga Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete 2012. november 12-én kimondta a nemzetiségi önkormányzat feloszlását, megszűnését. A 2014. októberi nemzetiségi önkormányzati választásokat követően ismét megalakult az Onga Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása. A 4 fős testület kiemelt célja, a cigányság összefogása, összetartása, szociális helyzetének javítása, gyermekek iskoláztatása, továbbtanulásuk szorgalmazása, számukra munkalehetőségek felkutatása. A meglévő alapvető problémák megoldását abban látják, hogy a törvény által nyújtott lehetőségeket kihasználva, esélyt kell adni a roma emberek felemelkedésére.

A nemzetiségi önkormányzat működésében teljesen független a helyi önkormányzattól, ennek ellenére szoros kapcsolatot tartanak fenn egymással és folyamatos együttműködés jellemzi működésüket, melynek kereteit megállapodás rögzíti. A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Közzolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Alapszolgáltatások elérhetősége

Ongán a víz-vezeték hálózatra 97,9%-os, a vezetékes gáz hálózatra 94,8%-os – a településen Ongaújfalu kivételével kiépítésre került a gázhálózat -, a villamosenergia-hálózatra 100%-os, a szennyvízcsatorna hálózatra 80%-os mértékű a rácsatlakozás. A szegregátumok területén is megfelelőnek mondható a közművesített épületek aránya, csupán a szennyvízhálózat esetében van jelentősebb hiányosság (főleg külterületen).

Infrastruktúra

A településen élő roma nemzetiség az országos átlaghoz viszonyítva jó életkörülmények között él. A település déli utcái által lehatárolt (1.szegregátum) etnikailag szegregált, telepszerű lakókörnyezet közművesített, a közműveket az itt élők anyagi lehetőségeikhez mérten használják. A lakások magántulajdonban vannak, a telepen élők lakáskörülményei jónak mondhatók. A területen található házak többsége kertes, családi ház. A lakások tulajdonviszonya rendezett, 100%-a magántulajdonú, nincs a településen önkormányzati bérlakás (szükséglakás). A beépítettség mértéke majdnem teljes, hiszen elenyésző azon telkek száma, amelyek üresen állnak. A lehatárolt szegregátum, illetve veszélyeztetett terület közlekedési kapcsolatai kedvezőek – a település központját jelentő Rákóczi utca és a Fő tér könnyen elérhető, az itt lévő utcák keskenyebbek ugyan, de az utak burkoltak. Annak ellenére, hogy a városszéli területeken helyezkednek el a lehatárolt területek, a „városmag”-hoz közeli utcák tartoznak ide, így közelinek mondható a Polgármesteri hivatal, a Művelődési Ház (ahol a buszmegálló is van), az iskola, a szociális intézmény, a posta, a fogorvosi rendelő, a védőnői szolgálat épülete.

Sajnos az alacsony iskolázottságnak, a káros szenvedélyeknek, az alacsony életkörülményeknek köszönhetően a település kisebbségi lakosainak általános egészségügyi állapota elmarad az átlagtól. A településen élő etnikai kisebbséghez tartozó lakosság nagy része munkanélküli vagy alacsony presztízsű munkakörben dolgozó munkavállaló.

Közzolgáltatások

A közzolgáltatásokhoz való hozzáférés a település egészére nézve biztosított. Közigazgatási ügyek intézésére a városközpontban van lehetőség, amely gyalogos, és kerékpáros formában, valamint személygépkocsi segítségével érhető el.

Az önkormányzat az etnikailag szegregált területen élők segélyeinek, támogatásainak mértékéről, illetve HH/HHH létszámáról információval nem rendelkezik, mivel ilyen kimutatások nem állnak rendelkezésre. Lakhatást segítő támogatás a lakásfenntartási támogatás (2015. március 1-jéig,) a lakhatással összefüggő támogatás (2015. március 1-jétől), mely természetbeni ellátás formájában nyújtható (szolgáltató felé történő utalással).

Egészségügyi szolgáltatások

A háziorvosi ellátás jó területi eloszlásban könnyen elérhető minden beteg számára. 1992-től van saját gyógyszerháza a városnak. 2010-ben került sor a II. sz. körzet orvosi rendelőjének, 2014-ben pedig az I. sz. körzet orvosi rendelőjének és védőnői szolgálatának helyt adó épület felújítására, akadálymentesítésére. 1999-ben indult az önálló gyermekorvosi rendelés. A külön erre a célra felújított épület és berendezése színvonalas betegellátást biztosít. A gyermekorvosi szolgálat feladata az eseti ellátás mellett az általános iskoláskorúak rendszeres szűrése és a kötelező védőoltások beadása. Átlagosan, évente 50 újszülött gyermekorvosi körzetbe történő bejelentkeztetésére kerül sor. Az újszülöttek 63% az etnikumhoz tartozik. A gyermekorvosok munkájának fontos része a csecsemők és gyermekek (6 éves korig) tanácsadásokon történő vizsgálata, a kötelező, ill. a szabadon választható védőoltások beadása- a területi védőnők segítő közreműködésével történik. A védőnői szolgálat két körzetben 1964-től működik Ongán, a tanácsadók felszereltsége megfelelő. A védőnői hálózat feladata a területi ellátás biztosítása, nővédelmi gondozási feladatok (nő, anya, csecsemő, gyermek, ifjú és családvédelem) ellátása. A terhes-gondozás mellett nagyon fontos a szülést megelőző és az azt követő szakszerű segítségnyújtás, az újszülöttek és szüleik rendszeres látogatása. A fogorvosi rendelő átadása 1974-ben történt meg, az ezredfordulón sikerült a rendelő technikai berendezéseit korszerűkre cserélni, ill. kiegészíteni fogröntgen készülékkel. A település lakosságának száma indokolná egy másik praxis létrejöttét, sajnos a finanszírozás miatt ez egyelőre nem kivitelezhető. A fogorvos feladata a fog- és szájbetegségek vizsgálata, kezelése, gondozása, azok sürgősségi ellátása.

Köznevelés

A köznevelési törvény értelmében 2015 szeptemberétől már a 3. életévét betöltött gyermekeknek is kötelező az óvodai nevelésben való részvétel. Az óvodai feladatellátás biztosítása érdekében a Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda mindkét feladat ellátási helyén a 2015/2016. nevelési évben 51 férőhelyes kapacitásbővítés valósul meg. 2014. november 4-i hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma és e tény fennállásának megállapítása, a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben került szabályozásra. Az óvodában a hátrányos helyzetűek (HH) száma 14 fő, a halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH) száma pedig 59 fő.⁶ Az óvodáztatási támogatás megállapítására 2015. június 4-ét követően nincs lehetőség.

⁶ HEP 2015

A közoktatással kapcsolatos adatokat részletesen tartalmazza a Település Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, melyet Onga Önkormányzati Képviselő-testülete a 31/2011. (III.29.) sz. Képviselő-testületi határozatával fogadott el.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen, a rászoruló középiskolások 50%-os kedvezményben részesülnek az étkezés igénybevétele esetén. 2009-2015. évben az önkormányzat nem élt, 2016. évben élt a nyári gyermekétkeztetés lehetőségével.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek döntő többsége az etnikailag szegregált lakókörnyezetben él. Az óvodai gyermekvédelmi felelősökkel együtt rendszeres családlátogatásra járnak az óvónők, kérve őket arra, hogy gyermekeiket tisztán, gondozottan járassák intézményükbe, emellett a települési iskola munkájának is köszönhető, hogy az igazolatlan mulasztások száma az észak-magyarországi átlag alatt van, de még így is jelentős. Abban, hogy a tanköteles korú gyermekek rendszeresen járnak a nevelési, oktatási intézményekbe nagy szerepe van az Ongai Szociális Szolgáltató Központ dolgozóinak is, akik jelzésekre reagálva hatnak a problémás családokra.

A településen az óvodai körzethatárok úgy kerültek meghatározásra, hogy a HH/HHH arány a két feladatellátási hely között kiegyenlített maradt. Az iskola a település egészét ellátja, így intézmények közötti szegregációról nem beszélhetünk. A Görgey Artúr Általános Iskola és AMI több éven keresztül részt vett az Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR) programban. Az iskola a HH/HHH tanulók integrált nevelésének eredményességét segítő korszerű pedagógiát, módszereket alkalmaz.

Gyermekjóléti szolgáltatások

A helyi sajátosságok figyelembevételével Onga Község Önkormányzatának 9/2006.(V.17.) számú a szociális ellátásokról és a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelete rögzítette a hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások körét. A változó jogszabályi környezet, valamint az átláthatóság érdekében szükségessé vált, hogy a települési támogatások keretében nyújtott ellátások (14/2015.(IX.9.)) és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (12/2015. (VIII.26.)) külön önkormányzati rendeletben kerüljenek szabályozásra.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat összehangolva az egészségügyi és nevelési oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

A roma nők számára elérhetetlen a munkaerő-piaci integráció a korai gyermekvállalás miatt. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük legyen.

Akadálymentesítettség:

- Középületek akadálymentesítettsége

Onga önkormányzatának tulajdonában 16 db középület van, ezek közül 5 épületben biztosított a komplex akadálymentes közlekedés, 7 épület részben akadálymentes, 4 épület nem akadálymentesített.

- közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

A HEP-ben szerepelnek az azonosított problémákra vonatkozó következtetésben megjelölt beavatkozási területek, melyek megoldást nyújthatnak a szegregáció megszüntetésére (pl. komplex telepprogram).

3. Ongaújfalu

Ongaújfalu területe, a KSH adatai alapján veszélyeztetett területnek minősül.

Ongaújfalu a szennyvízelvezetésen kívül a többi infrastrukturális alapszolgáltatás elérhető. Miskolc–Onga–Ongaújfalu–Ócsanáros között közlekednek menetrendszerinti ÉMKG járatok. Ongaújfalu előregedő településrész.

Az itt élő 111 fő szociális mutatóit vizsgálva megállapítható, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 42%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül pedig 58%. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 15,6%.

39. táblázat: Ongaújfalu külterületi részén a szegregációval veszélyeztetett terület mutatói

Mutató megnevezése	Onga összesen	Ongaújfalu (Külterület)
Lakónépesség száma	4858	111
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	14,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	62,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	23,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	42,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	5,8
Lakásállomány (db)	1574	51
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	15,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	58,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	30,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	39,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	55,6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	4899	

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	61,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	60,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	29,5
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	13,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	15,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	6,7

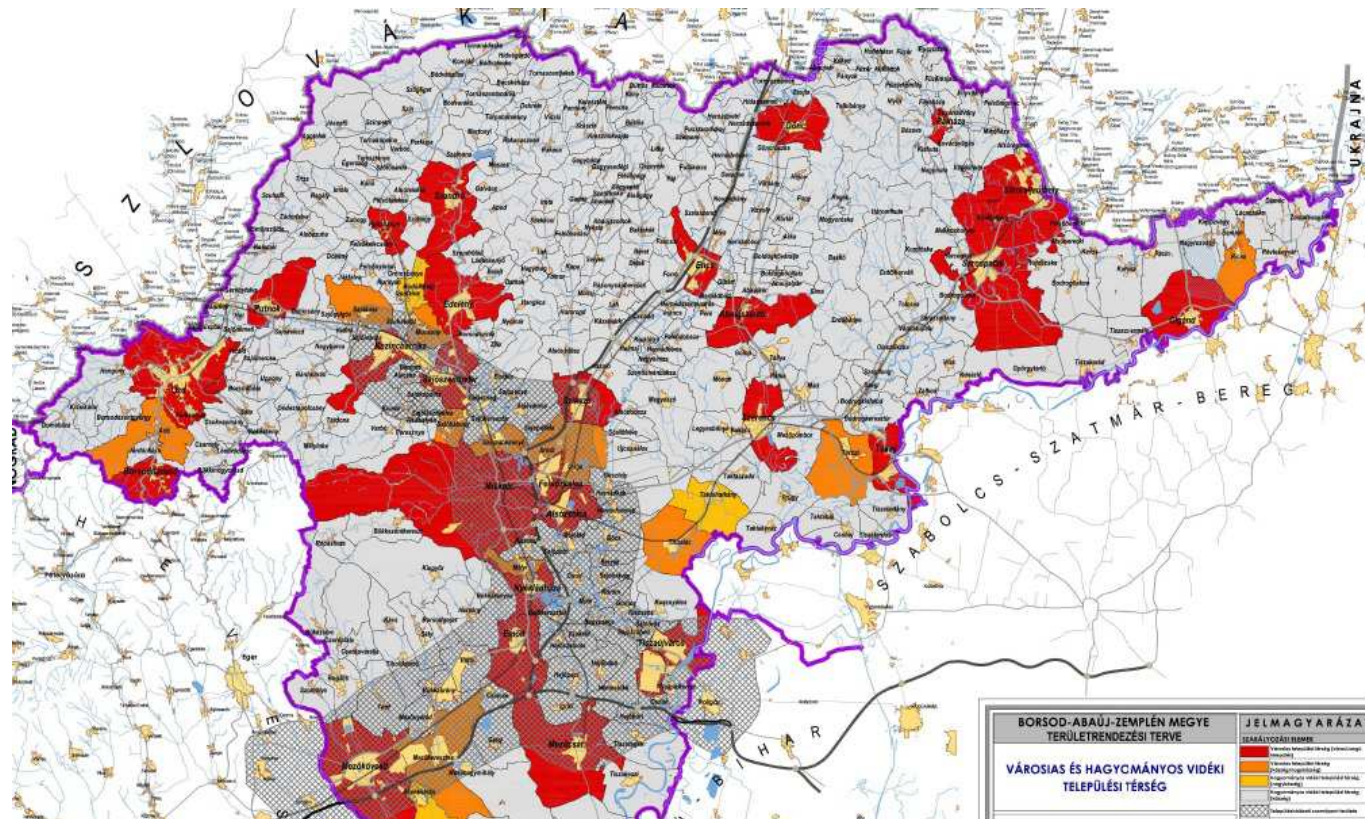
Forrás: KSH adatszolgáltatás

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Egyéb szempontból beavatkozást igénylő terület a településen nem jelölhető ki. A potenciális akcióterületek azonosítása és a tervezett tevékenységek meghatározása az ITS keretében történik.

4 Mellékletek

4.1 1. sz. Melléklet: A települési térségek ábrázolása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata (2009)

4.2 2 sz. Melléklet: 2004-2016 között megvalósult fejlesztések Ongán

Projekt címe	Pályázat azonosítószáma	Támogatási összeg (e Ft)	Teljes költségvetés (e Ft)	Megvalósítás ideje
Teleház projekt - Informatikai, kommunikációs rendszerek fejlesztése	53-1308-00148-0212	3 101	5 170	2004
E-Magyarország pont kialakítása a könyvtárban	IHM-ITP-15/000468	576	576	2004
Ócsanálós településrész szennyvízkezelése alternatív tisztítóberendezés alkalmazásával	53-1308-00170-0212	50 125	70 855	2005
Informatikai fejlesztés az általános iskolában	ITP-18/000066	1 157	1 157	2005
Főtér kialakítása - Onga község egységes faluképének kialakítása	53-1305-00947-0404	57 112	67 110	2006
21. század iskolája - Információs technológia az általános iskolában	HU0305-04-01-0033 Phare	68 567	100 349	2006
Esélyt az esélyteleneknek foglalkoztatási program	HU 0305-03-01-0014/5 Phare	51 756	66 196	2006
A régiókban, kistérségekben élők tájékoztatásának javítása	TRFC/EM/t/0500138/2005	5 000	6 250	2006
Fogyatékosok Nappali Intézményének kialakítása - Fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtése közös munkán alapuló összefogással Onga községben- és kistérségben	HEFOP-4.2.1-P.-2004-10-0005/4.0	64 279	113 820	2008
Onga mikrotérségében élő munkanélküliek (re)integrációjának elősegítése a szociális szakemberek készségeinek, képességeinek fejlesztésével	HEFOP-2.2.1-06/1.-2006-10-0006/4.0	10 684	15 559	2008
Települési szilárd burkolatú belterületi közutak burkolat felújításának támogatása (TEUT)	050001607U	9 320	16 069	2008
Iskola, óvoda IPR - az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatás (a 12/2007. (III.14.) OKM rendelet alapján)	EM/2008/422	18 012	18 012	2008
Tanyagondnoki gépjármű beszerzése (EMVA)	2043821222	8 347	10 097	2009

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK

148

Onga Nagyközség közbiztonsági prevencióját támogató polgárőr járóautó beszerzése (TEKI)	050002509K	3 060	4 080	2009
Iskola IPR - az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatás (a 9/2008. (III.29.) OKM rendelet alapján)	EM/2009/2535	11 993	11 993	2009
Szakmai és informatikai fejlesztés az iskolában és az óvodában (a 23/2008. (VIII.6.) OKM rendelet alapján)	EDO0291300	1 372	1 372	2009
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-BF-08-T-0172	7 500	7 500	2009
Onga-Ócsanáros árvízvédelmi fejlesztése projekt I. forduló	KEOP-7.2.1-2008-0014	21 882	26 832	2010
Orvosi rendelő felújítás Onga Nagyközségben (II. sz. háziorvosi körzet épületének felújítása)	ÉMOP-4.1.1/A-2008-0089	16 841	28 852	2010
Onga Nagyközség közbiztonsági prevencióját segítő térfigyelő rendszer kiépítése (TEKI)	050002609K	10 079	13 438	2010
Onga Nagyközség és Ócsanáros külterületi lakott hely első köztéri játszótérének létesítése (CÉDE)	050004409D	12 786	17 049	2010
Nyílászárócseré az általános iskola I. sz. épületén (az 1/2010 (I.19.) ÖM rendelet alapján)	154	8 490	9 450	2010
Iskola IPR - az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatás (a 23/2009. (V.22.) OKM rendelet alapján)	EM2009/0/1/6/I/13489	4 797	4 797	2010
Szakmai és informatikai fejlesztés az iskolában és az óvodában (a 28/2009. (VIII.19.) OKM rendelet alapján)	HFPI-POO/6652/2009	1 813	1 813	2010
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás támogatása	JHS/000058/09	7 850	7 850	2010
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-BF-08-T-0172	8 670	8 670	2010
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	30 192	30 192	2010
Iskola IPR -az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések kiegészítő támogatása (az 5/2010. (I.29.) OKM rendelet alapján)	EM2010/0/1/2/I/2107	2 555	2 555	2011
Iskola IPR (az 5/2011. (II.15.) KIM rendelet alapján)	EM2011/0/1/1/I/2107	4 794	4 794	2011

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK

149

Árvízben károsodott önkormányzati utak helyreállítása (a 8/2010. (I.28.) Korm. rendelet alapján)	14738	20 745	23 050	2011
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás támogatása	JHS/000058/09	4 105	4 105	2011
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-BF-08-T-0172	8 130	8 130	2011
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	29 903	29 903	2011
Református templomkert felújítás Ongán (EMVA)	2054932050	4 864	5 664	2012
Digitális kompetencia-fejlesztés infrastrukturális feltételeinek biztosítása az ongai általános iskolában	TIOP-1.1.1-07/1-2008-0196	147 112	14 712	2012
Önkormányzati felzárkóztatási támogatás (az 5/2012. (III.1.) BM rendelet alapján)	100707	6 628	6 628	2012
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás támogatása	JHS/000058/09	3 093	3 093	2012
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-11-ALT-TSZ-1-0083	8 772	8 772	2012
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	23 591	23 591	2012
Onga Nagyközség belterületi közúthálózatának helyreállítása és fejlesztése (árvízben károsodott utak helyreállítása)	ÉMOP-3.1.2/E-11-2011-0047	77	74 533	2013
Kisléptékű településfejlesztés Onga nagyközségben (új településrész utjainak szilárd burkolattal történő ellátása)	ÉMOP-3.1.3-11-2012-0091	1 940	93 658	2013
Csokonai köztéri szobor megvalósítására és felállítására Ongán a történelmi emlékparkban (NKA)	3974/00014	2 000	2 644	2013
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás támogatása	JHS/000058/09	1 534	1 534	2013
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-11-ALT-TSZ-1-0083	8 432	8 432	2013
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	22 435	22 435	2013
Téli közfoglalkoztatási program, képzéssel (42fő)	50501/26/01046	21 055	21 055	2013
Onga-Ócsanálós árvízvédelmi fejlesztése projekt II. forduló	KEOP-2.1.2/2F/09-11-2011-0002	640 087	640 087	2014

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK

150

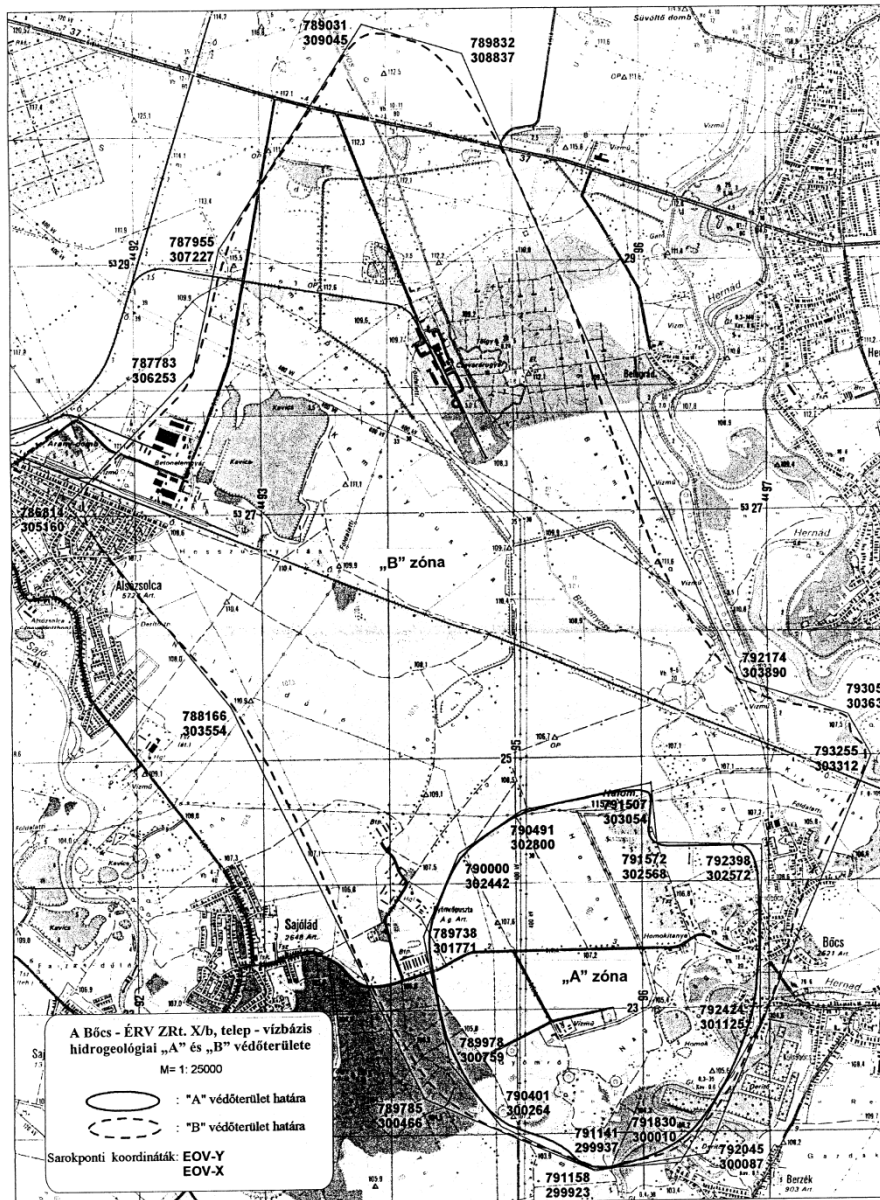
Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés területi esélykülönbségének csökkentése Ongán (I. számú háziorvosi körzet és védőnői szolgálat épületének felújítása)	ÉMOP-4.1.1/A-12-2013-0108	58 486	58 486	2014
Arany János utcai tagóvoda épületének elemi infrastrukturális rekonstrukciója (a 4/2014. (I.31.) BM rendelet alapján)	192579	29 643	32 771	2014
Az 1927-ben készült I. világháborús emlékmű felújítása Ongán	KKETTKK 2014/P02/154/133	700	700	2014
II. Rákóczi Ferencet ábrázoló köztéri mellszobor megvalósítása és felállítása Ongán a történelmi emlékparkban (NKA)	3974/00276	1 500	1 897	2014
Iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra-fejlesztése - Sportcentrum felújítás (a 4/2012. (III.1.) BM rendelet alapján)	100705	17 951	18 292	2014
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-11-ALT-TSZ-1-0083	8 451	8 451	2014
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	22 072	22 072	2014
Téli közfoglalkoztatási program (130 fő)	50501/26/01146, 50501/26/01321, 50501/26/01392	44 114	44 114	2014
START közfoglalkoztatási program - fedett kocsik beálló és kerékpártároló építése a Polgármesteri Hivatal udvarára (40 fő)	50501/30/00051	21 853	21 853	2014
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Ongán	ÉMOP-4.2.1/A-11-2012-0028	74 327	100 343	2015
Biomassza alapú energetikai korszerűsítés a Polgármesteri Hivatalban	KEOP-4.10.0/A-12-2013-0471	26 133	26 133	2015
Biomassza fűtési rendszer kialakítása a Bársonyos Óvodában	KEOP-4.10.0/A-12-2013-0473	26 647	26 647	2015
Biomassza alapú energetikai korszerűsítés a Görgey Általános Iskolában	KEOP-4.10.0/A-12-2013-0495	57 762	57 762	2015
Onga közvilágításának részleges korszerűsítése LED lámpatestek alkalmazásával	KEOP-5.5.0/K/14-2014-0072	23 098	23 098	2015
Óvodai kapacitásbővítést célzó beruházás	243 904	57 264	60 278	2015
Polgárőr autó beszerzése (a 21/2015. (IV.17.) MvM rendelet alapján)	1731117674	5 000	6 327	2015
Támogató szolgáltatás finanszírozása	SZOC-11-ALT-TSZ-1-	8 704	8 704	2015

HELYZETFELTÁRÓ- HELYZETELEMZŐ - HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZEK

151

	0083			
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	18 671	18 671	2015
Téli közfoglalkoztatási program, képzéssel (142 fő)	50501/26/01680	52 662	53 559	2015
START II. közfoglalkoztatási program - belterületi utak kátyúzása (50 fő)	50501/30/00092	27 456	27 456	2015
Közfoglalkoztatási program - mezőgazdasági földterületek előkészítése gyümölcsfa telepítés céljából (30 fő)	50501/26/01578	12 316	12 316	2015
Közfoglalkoztatási program - gyümölcsfák telepítése, permetezők, szárazúzó, kistraktor beszerzésével (45 fő)	50501/30/00126	47 634	47 634	2015
Közfoglalkoztatási program - utak karbantartása, kisértékű eszközök beszerzése (161 fő)	50501/26/01688, 50501/30/00121, 50501/26/01752, 50501/26/01837, 50501/26/01921	95 745	95 745	2015
START III. közfoglalkoztatási program - hulladéklerakók felszámolása (15 fő)	50501/30/00123	15 623	15 623	2015
Közfoglalkoztatási képzési program (29 fő)	50501/26/01946, 50501/26/02006	5 105	5 105	2015
Hosszabb távú közfoglalkoztatási program - intézmények villamossági korszerűsítése, tároló helyiség kialakítása, filagóriák építése (235 fő)	50501/26/01995, 50501/26/02098	78 561	78 561	2015
Szociális foglalkoztatás támogatása	SZF/000838/09	11 893	11 893	2016
Közfoglalkoztatási program (110 fő)	50501/26/02250, 50501/26/02361	139 375	139 375	2016
START közfoglalkoztatási program - hulladéklerakók felszámolása, MTZ erőgép beszerzése (15 fő)	50501/30/00159	16 799	16 799	2016
"Útör" közfoglalkoztatási program - külterületi utak karbantartása (15 fő)	50501/26/02199	15 625	15 625	2016
START közfoglalkoztatási program - gyümölcs aprítók, gyümölcs tisztító szalag, hűthető-fűthető tartály, tároló edények, rekeszek beszerzése (30 fő)	50501/30/00157, 50501/30/00160	35 999	35 999	2016

4.3 3. sz. Melléklet: Bócs ÉRV Zrt. X/b. telep vízbázis „B” hidrogeológiai védőövezete

2. számú térképmelléklet

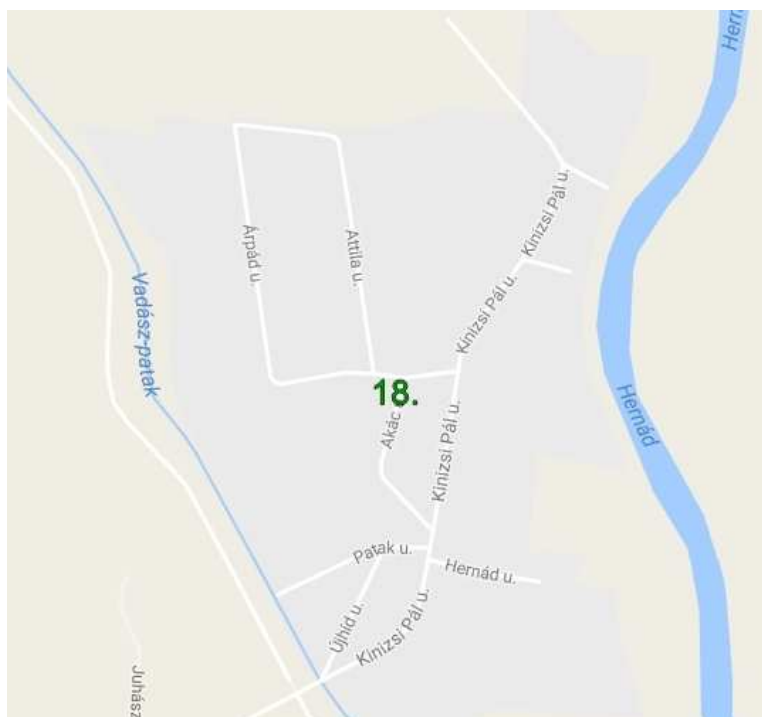
Forrás: Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 16.387-1/2008. számú határozatának 2. sz. melléklete

A map of the Onga area showing various streets and bus routes. Streets include Bezerédi u., Bartha u., Rezeda u., Kálka György u., Vassó utca, Petróvics Ferenc u., Péter Sándor u., Kossuth Lajos u., Dózsa György u., Rákóczi u., Major u., Csokonai u., Mészáros Lázár u., Hunyadi János u., Bem apó u., Bartók Béla u., Jókai u., and Török Miklós u. Bus routes are indicated by numbers: 18, 13, 29, 3, 23, 29, 5, 15, 12, 3, 7, 24, 16, 6, 11, 10, 26, 9, 4, 21, 20, 14, 26, 22, 1, 2, and 25. Some numbers are circled in green (16), blue (25), or purple (1). A green line connects route 5 to route 18. A blue line connects route 25 to route 16. A purple oval encloses route 1. The map also shows the Onga river and the Onga VII-es kavicsbánya.

The map shows the area around the 15th and 17th districts of Budapest. The Danube river (Duna) flows along the right side. Streets shown include: Vadasz-patak, Árpád u., Artúr u., Károlyi Pál u., Károlyi Pál u., Károlyi Pál u., Hernád u., Patak u., Újvid u., Károlyi Pál u., and Hernád u. The 15th district is labeled in the bottom left, and the 17th district is labeled in the center.

A detailed map of Onga, Hungary, showing its districts and streets. The districts are numbered 3 through 43. The map includes the following streets: Bezerédi u., Bertlen u., Deák Ferenc utca, Vasút utca, Rákóczi u., Dózsa György u., Petőfi Sándor u., Varga utca, Rózsa utca, Bartók Béla u., Jókai u., Hunyadi János u., Csokonai u., Mészáros Lázár u., Bem apó u., and Tótfalu Mihályi u. The map also shows the Onga river and the Onga VII-es kavicsbánya. The districts are numbered as follows: 3 (Onga VII-es kavicsbánya), 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43. The map also shows the Onga post and the Onga railway station.

■ Problémák Ócsanálós területén

■ Problémák Ongaújfalu területén

■ Problémák Onga közigazgatási területén

